

HOTELIJERSTVO I  
GASTRONOMIJA  
Promocija  
prve  
generacije  
diplomanata  
u Makarskoj  
STR. 7



MARIN VODANOVIĆ, PRODEKAN STOMATOLOŠKOG FAKULTETA

Studenti diljem  
svijeta učit će  
iz udžbenika  
sa Sveučilišta  
iz Zagreba STR. 4



god XIV.  
broj 158.  
27. prosinca 2022.  
[www.unist.hr](http://www.unist.hr)  
[www.unizg.hr](http://www.unizg.hr)

# universitas

hrvatske sveučilišne novine



BRUNA BANDULA,  
PREDSJEDNICA  
STUDENTSKOG ZBORA

Poslušajmo  
i osnažimo  
studente STR. 10



U SKLOPU ADVENTA NA KAMPUSU

## ODRŽANA SMOTRA SVEUČILIŠTA

STR. 2 i 12.

HRVATSKI ZNANSTVENICI U EUROPSKOM PROJEKTU

Transfer domaćeg  
znanja u fuzijsku  
energetiku STR. 8



NA EKONOMSKOM FAKULTETU  
SVEUČILIŠTA U SPLITU

Humanitarna  
akcija 'Djeca  
za djecu' STR. 16



ADVENT NA KAMPUSU

# Dvotjedni Advent na Kampusu uljepšao kišne dane splitskim studentima





JOŠKO ŠUPIČ/CROPIX



JOŠKO ŠUPIČ/CROPIX



JOŠKO ŠUPIČ/CROPIX



PIŠE: **MATEJ SUNARA**

Advent na Kampusu započeo je svečanim paljenjem lampica ispred zgrade *Tri fakulteta*. Natkriveni prostor omogućio je da adventska događanja ne ovise mnogo o vremenskim neprilikama, a tri božićne kućice, mnoštvo lampica, ukraši, božićne jelke i fotokutak učinili su da studenti nakon kolokvija i predavanja za čas urone u božićnu bajku. - Dolazim s ekipom svake večeri. Atmosfera, odabir glazbe i dobre cijene pogodeni su za nas studente – govori nam **Jure Antunović**, student pete godine računarstva na Sveučilišnom odjelu za stručne studije u Kopilici. Uistinu, organizator Studentski centar u Splitu pripremio je bogat i raznovrstan program, a cijene su najniže u gradu. - Ono što me posebno veseli je odaziv studenata svake večeri, njihove pozitivne reakcije, ali i činjenica da na kućicama preko student-servisa rade naši studenti – govori **Ivan Žižić**, ravnatelj Studentskog centra Split. U glazbenom dijelu adventa su nastupili Grupa Best, Domenica, tamburaši, Grupa Dreamers te brojni studentski bendovi. Održan je i nastup komičara **Željka Pervana**, odigrana je kazališne predstave *Zenici* kazališne družine *Ritam igre*, a tu su i brojne igre, kvizovi i DJ nastupi. Naravno, sve utakmice naše reprezentacije su burno odgledane na velikom platnu, tako da smijeha, pjesme, navijanja i kulturnog uzdizanja nije nedostajalo na Kampusu. Ispred kućica je bilo veselo, ali veselja nije nedostajalo ni unutar kućica. – Ovo mi je jedan od boljih poslova, ako uopće ovo mogu svrstati u posao pošto se vrhunski zabavljam s kolegama. Program je fenomenalan. Svi su studenti zadovoljni cijenama, atmosferom, organizacijom i nijednu večer nije dosadno – govori veseli konobar iz Ljubuskog **Matej Pavičić**, student druge godine elektrotehnike na FESB-u.



– Ovo je definitivno najbolji advent u gradu Splitu ove godine. Predobro je ukrašeno i program je odličan – dodaje **Ivana Spajić**, studentica treće godine elektrotehnike na FESB-u, koja je se s ekipom zabavljala na Matejevoj kućici. Vrijedno je spomenuti da je i u sklopu Adventa na kampusu održano i *Natjecanje u ukrašavanju božićnog drvca* među stanarima studentskih domova. Konkurencija je bila jaka, ali je pobjedu odnijela ekipa s prvog kata SD-a “Bruno Bušić”.



MARIN VODANOVIĆ, PRODEKAN STOMATOLOŠKOG FAKULTETA U ZAGREBU,  
UREDNIK UDŽBENIKA 'ESSENTIALS OF DENTAL MEDICINE'

# Studenti diljem svijeta učit će uz pomoć udžbenika sa Sveučilišta iz Zagreba

Djelo je već postalo sveučilišni udžbenik zagrebačkog, kao i austrijskog sveučilišta u Kremasu, a brojni autori su je uvrstili u planove predmeta koje izvode na svojim sveučilištima

RAZGOVARAO I SNIMIO  
**BRANKO NAD**

Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu jedna je naših međunarodno najumreženijih visokoškolskih ustanova, a kruna njihove internacionalizacije svake se godine manifestira kroz domaćinstvo i organizaciju stomatološkog kongresa, na kojem se okuplja krema europske stomatologije. Njihov pak izvanredni profesor i prodekan Marin Vodanović tu je komponentu podigao na još veću razinu. Naime, u knjizi "Essentials of Dental Medicine", koju profesor Vodanović uređuje s kolegom Kurtom W. Altom, okupili su radove 72 autora iz 23 zemlje, s pet kontinenata, odnosno s 40-ak akademskih institucija diljem svijeta. Knjiga, bolje reći udžbenik, na engleskom je jeziku izašla u izdanju Naklade Slap.

Profesor Vodanović znanstveni je savjetnik u trajnom izboru, specijalist dentalne patologije i endodoncije u KBC-u Zagreb i forenzični stomatolog. Otkriva nam kako se ideja za knjigu na engleskom jeziku rodila kratko nakon što mu je 2015. godine, također u izdanju Naklade Slap, objavljen sveučilišni udžbenik *Osnove stomatologije*. Na koji je, kaže, osobno veoma ponosan:

- Naslova kojima se studentima na početku studija cjelovito predstavlja stomatologija kao njihovo buduće zanimanje, ali i kao znanstveno-stručna disciplina unutar biomedicinskog područja, veoma je malo. Razmišljajući o tome, zaključio sam da bi za ostvarenje globalnog dosega knjige bilo najbolje okupiti domaće i strane autore koji su međunarodno prepoznati stručnjaci, a raspoloženi za suradnju na ovom izazovnom projektu. Napravio sam koncept sadržaja i među svojim kolegama u Hrvatskoj i diljem svijeta počeo tražiti potencijalne autore, a koji su ispunjavali uvjet znanstvene/stručne izvrsnosti, te međunarodne prepoznatljivosti. Svoju ideju sam izložio i prof. Kurtu W. Altu s Danube Private University u Kremasu u Austriji, s kojim me veže dugogodišnje

prijateljstvo i uspješna suradnja. On je jedan od najpoznatijih svjetskih dentalnih antropologa, te gostujući profesor mog matičnog zavoda, Zavoda za dentalnu antropologiju, i predložio mi da zajedno budemo urednici buduće knjige. Tako je projekt dobio dodatni zamah. Željeli smo napraviti visokokvalitetan udžbenik na engleskom jeziku, globalnog potencijala, s velikim brojem autora koji njeguje multidisciplinarnost, ali i multikulturalnost u stomatologiji. Bilo je iznimno važno, ali i nadasve ohrabrujuće, što je Biserka Matešić, direktorica izdavačke kuće Naklada Slap, odmah u početku prihvatila ovaj projekt i zdušno ga poduprla.

**Koliko vam je pri tome posao otežala globalna COVID pandemija?**

-Ukoliko se izuzme početni osjećaj egzistencijalne nesigurnosti i neizvjesnosti koju je pandemija COVID-19 donijela, mogu reći da pandemija posao nije otežala nego možda čak i na neki način olakšala. Naime, kako nas je pandemija prisilila da manje putujemo izvan svojih mjesta života i rada, autorima je vjerojatno ostajalo više vremena za rad na ovom projektu jer su svi tekstovi i ilustracije za poglavlja stigli na vrijeme i u dogovorenom roku.

**Kakav život knjizi priželjkujete? Postati redovan udžbenik za studente, je li tako?**

-Ova knjiga je službeno priznata kao sveučilišni udžbenik Sveučilišta u Zagrebu, te

“

*Da bi pacijenti nekoga smatrali dobrim stomatologom, mora biti sposoban zadobiti povjerenje pacijenta te mora moći planirane stomatološke zahvate provoditi bezbolno jer to pacijenti jako cijene*

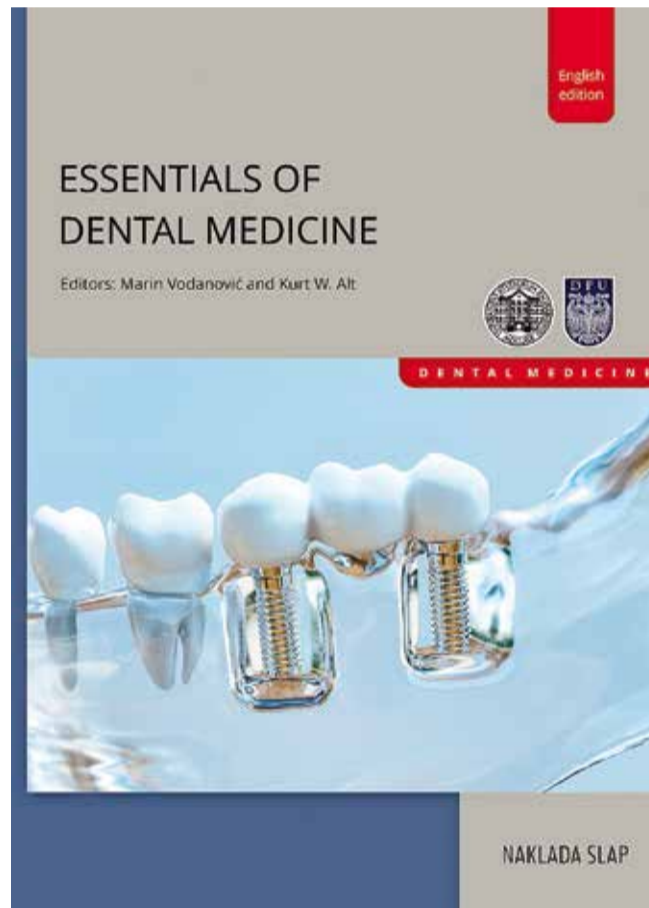
Danube Private University u Kremasu u Austriji. Međutim, kao što su svojevremeno *Osnove stomatologije* postale obvezna ili dodatna literatura na gotovo svim sveučilištima u Hrvatskoj, na kojima se izvodi studij stomatologije, te na Sveučilištu u Mostaru, tako će vjerujem i ova knjiga preko svojih autora doći i do studenata diljem svijeta. Lijepo je znati da će studenti izvan Hrvatske učiti iz udžbenika koji je potekao sa Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske.

**Kako su studenti prihvatili vaše prvo izdanje knjige, a kakvu reakciju očekujete sada, na ovo englesko?**

-Knjiga *Osnove stomatologije* je izvrsno prihvaćena od strane studenata. Vjerojatno zato što je pisana jezikom koji je jednostavan i razumljiv svim čitateljima, koji ne moraju nužno imati stomatološko predznanje. Osim toga, knjiga je koncipirana tako da su na početku svakog poglavlja navedeni najvažniji pojmovi i ishodi učenja koje treba usvojiti, a na kraju svakog poglavlja se nalazi test za samoprocjenu znanja. Poučeni tim iskustvom i dobrom prihvaćenošću te knjige, i ova nova knjiga napravljena je po istom konceptu.

**Koliko to doprinosi znanstveno-nastavnom ugledu vašeg Stomatološkog fakulteta, ali i Sveučilišta u Zagrebu u cjelini?**

-Ugled neke akademske institucije se prije svega gradi kroz ugled pojedinaca koji djeluju pod njenim okriljem. Svaki pojedinac svojim djelovanjem na nastavnom, znanstvenom i stručnom polju u domaćem i međunarodnom okruženju predstavlja komadić mozaika koji tvori sliku te institucije u akademskoj zajednici i društvu općenito. Stoga svaki diplomirani student, svaki objavljeni rad, svako međunarodno predavanje, svaka knjiga doprinosi ugledu fakulteta i sveučilišta. Kao znanstvenici, objavljujemo radove u časopisima, međutim zbog brzog razvoja stomatologije, rijetki su radovi koji mijenjaju paradigmu struke. Pa velika većina radova biva brzo zaboravljena. S druge, strane knjige i udžbenici zbog du-



gog procesa pripreme i objave, mogu već u trenutku izdavanja biti više ili manje zastarjeli. Međutim, knjige, pogotovo tiskane, su nešto što ostaje iza nas, što nas nadživljuje i ima puno trajniju vrijednost nego glavnina objavljenih znanstvenih radova. Potrebno je poticati i podupirati objavu knjiga i sveučilišnih udžbenika, jer ugled koji neki fakultet odnosno sveučilište stječe objavom knjiga, pogotovo na engleskom jeziku, dosegom je nemjerljiv i neprocjenjiv.

**Je li ovakva internacionalizacija programa i znanstvenih sadržaja smjer u kojem bi sve sastavnice Sveučilišta u Zagrebu trebale ići?**

-Mislim da je za budućnost svake sastavnice, ali i Sveučilišta u cjelini jako važno da se otvara prema međunarodnoj akademskoj zajednici. To se može ostvariti na brojne načine, a jedan od njih su upravo sveučilišni udžbenici i priručnici na engleskom jeziku. Odlično je ukoliko ti udžbenici prate i studije na engleskom jeziku namijenjene stranim studentima, kao što mi na Stomatološkom fakultetu imamo studij dentalne medicine na engleskom jeziku, te doktorski studij na engleskom jeziku.

Osim toga, za internacionalizaciju je jako važna sustavno razvijena suradnja s alumnijskim fakulteta. Posebice onima koji djeluju u inozemstvu, te gostujućim profesorima iz reda vrhunskih stručnjaka s drugih akademskih institucija izvan Hrvatske. Također, potrebno je poticati naše nastavnike da budu gostujući profesori na stranim sveučilištima, te da se i na taj način umrežavaju. Nažalost, naši nastavnici koji su izabrani za gostujuće profesore na drugim sveučilištima ili koji odlaze na ERASMUS usavršavanja nerijetko pri tome nailaze na probleme administrativne naravi.

**Kako danas kotira hrvatska stomatologija u međunarodnim okvirima? Stomatološki fakultet svake godine organizira veliku konferenciju koja okuplja vrhunske stručnjake, znanstvenike i praktičare...**

-Puno je hrvatskih stomatologa, a posebno onih sa Stomatološkog fakulteta u Zagrebu, koji su na međunarodnoj sceni prepoznati kao izvrsni stručnjaci i znanstvenici. Te kao takvi bivaju pozivani na najpoznatije stomatološke konferencije diljem svijeta, postaju članovi jakih domaćih i međunarodnih projektnih

## Strah od zubara

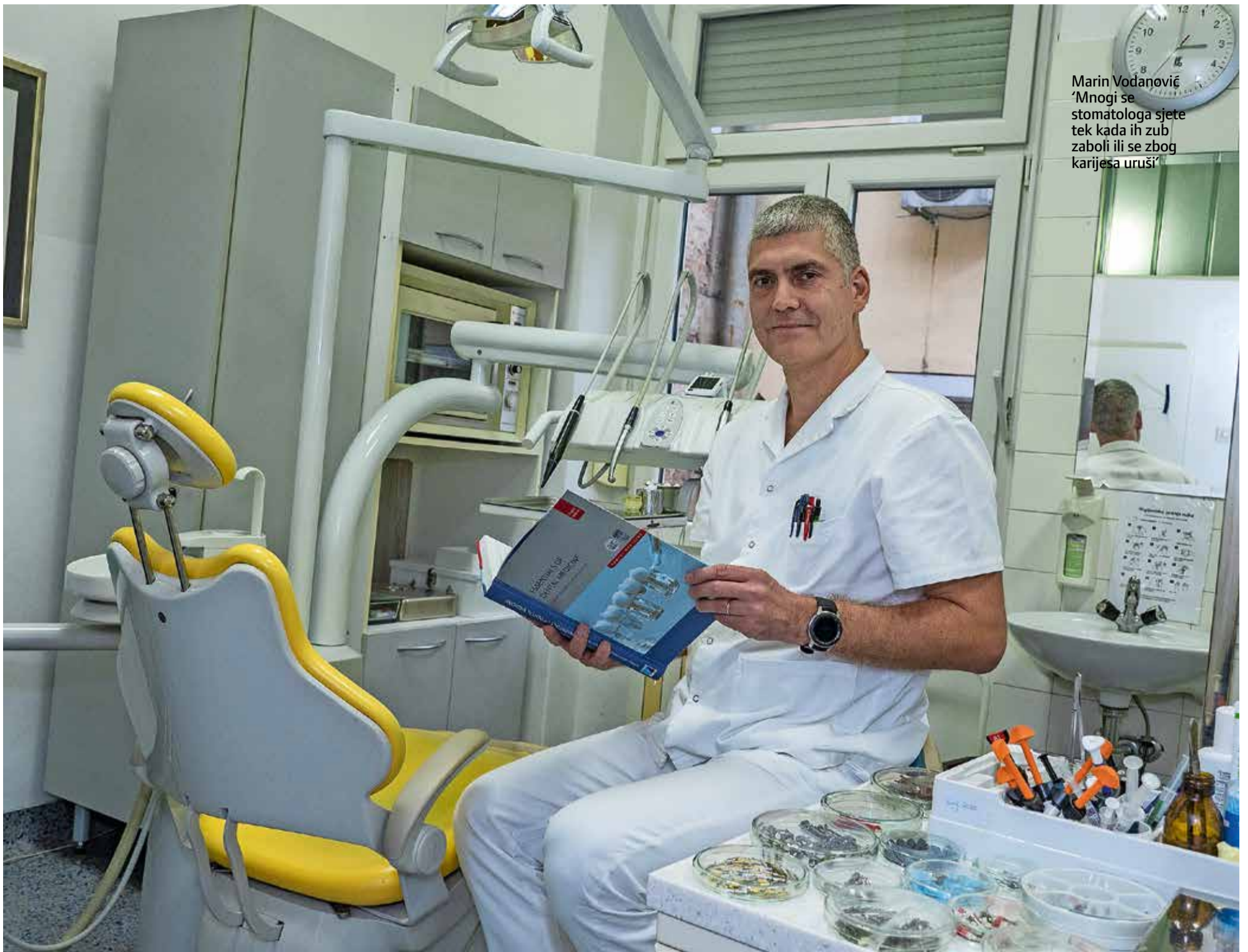
Vjerujem da mnogi, baš poput mene, sanjaju o bezbolnom popravku zuba. Koliko smo danas blizu tome?

Bezbolan popravak zuba je danas realnost jer se potencijalno bolni stomatološki zahvati provode pod lokalnom anestezijom koja osigurava privremenu bezbolnost. Nažalost, osjećaj neugode i straha koji kod nekih osoba prati gotovo svaki posjet stomatologu, ne može se ukloniti lokalnom anestezijom, nego samo razgovorom i psihološkom pripremom pacijenta. Jeste li zadovoljni stomatološkim zdravljem nacije? Peru li Hrvati zube redovito, brinu li dovoljno o oralnom zdravlju?

Nažalost, usprkos trudu pojedinaca koji imaju priliku kreirati i provoditi preventivne stomatološke aktivnosti i programe, oralno zdravlje je još uvijek na razinama na kojima je moguće napraviti velika poboljšanja. S obzirom na to da kao specijalist dentalne patologije i endodoncije radim na Klinici za stomatologiju KBC-a Zagreb, gotovo svakodnevno ostanem zatečen lošim oralnim zdravljem pacijenata koji mi dođu u ordinaciju. Svijest o oralnom zdravlju i njegovoj važnosti svakako postoji kod velike većine stanovnika Hrvatske, međutim, nerijetko se dogodi da se to privremeno zaboravi, pa se ne posjećuje stomatologa, oralna higijena se ne provodi redovito niti pravilno, te se konzumira kariogena hrana. Sve to skupa na dulji rok pogubno djeluje na oralno zdravlje.

konzorcija, i aktivno djeluju u upravnim odborima ili čak predsjedaju najznačajnijim europskim i svjetskim organizacijama koje okupljaju stomatologe. Na tragu svega toga, fakultet na čelu s dekanicom prof. dr. sc. Zrinkom Tarle, već osam godina organizira Međunarodni kongres Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. To je odlično organiziran događaj koji uz izvrsne strane i domaće predavače okuplja stomatologe iz Hrvatske i cijele Europe nudeći pregršt zanimljivih predavanja, praktičnih radionica, te bogat društveni program.

**Radeći na knjizi, surađujući sa svim tim autorima iz raznih krajeva svijeta, zasigurno ste primijetili razlike u stomatološkim sustavima**



Marin Vodanović  
‘Mnogi se stomatologa sjete tek kada ih zub zaboli ili se zbog karijesa uruši’

**i praksama raznih zemalja. Gdje su onda hrvatski stomatolozi najjači, a gdje nam je najslabija karika?**

-Sustav izobrazbe stomatologa u Hrvatskoj je sličan sustavu izobrazbe u europskim zemljama jer je studij Dentalna medicina našeg fakulteta ustrojen prema standardima koje je uspostavila i redovito ažurira organizacija Association for Dental Education in Europe (ADEE), a koja okuplja gotovo sve stomatološke fakultete u Europi, ali i šire. Iako je sustav izobrazbe sličan, postoje veće ili manje razlike u sustavima stomatološke zdravstvene skrbi koje su specifične za svaku pojedinu državu. Teško je odgovoriti na pitanje gdje su hrvatski stomatolozi najjači, a gdje najslabiji, jer odgovor na to pitanje ovisi o brojnim čimbenicima. Međutim, činjenica je da su mnogi hrvatski stomatolozi vrhunski obrazovani u Hrvatskoj i izvan nje, te da svojim pacijentima mogu pružiti vrhunsku stomatološku skrb koristeći pri tome najnovija tehnološka dostignuća i stomatološke materijale.

**Mnoge zemlje razvijaju tzv. dentalni turizam. Kako gledate na tu pojavu?**

-Dentalni turizam je multidisciplinarno područje koje uspješno povezuje dentalnu medicinu kao zdravstvenu disciplinu i turizam kao primarno društvenu disciplinu tvoreći jedan samoodrživ i profitabilan gospodarski model dokazan na globalnom nivou.

“

*Studentima znam reći da će im, ako su s pacijentima izgradili odnos baziran na povjerenju, pacijenti lakše oprostiti neku pogrešku u radu, nego da su najbolji stručnjaci, a pri tome bahati i samodopadni*

Nažalost, iako u Hrvatskoj ima sve potrebne predispozicije, nije planski i sustavno razvijeni primjereno tržišno valoriziran. U svrhu osmišljavanja primjerenih programa cjeloživotne izobrazbe koji bi zadovoljavali potrebe suvremenih stomatologa, na Stomatološkom fakultetu je 2020. godine pokrenut novi interdisciplinarni poslijediplomski specijalistički studij “Dentalno-medicinski turizam”. Riječ je o dvosemestralnom studiju čijim se završetkom dobiva ukupno 60 ECTS bodova. Studij mogu upisati stomatolozi, ali i “ne-stomatolozi”, tj. svi ostali zainteresirani sa završenim nekim od sveučilišnih studija u skladu s uvjetima natječaja. Nažalost, 2020. godine kada je studij pokrenut, pandemija COVID-19 je nakratko zausta-

vila, a potom značajno usporila sve turističke aktivnosti, pa tako i dentalni turizam, ali i ovaj studij. Uskoro se planira ponovno pokretanje aktivnosti po pitanju upisa prve generacije studenata.

**Što je potrebno da bi netko bio dobar stomatolog?**

-Da bi netko od strane kolega stomatologa bio prepoznat kao dobar stomatolog, mora biti prije svega iznimno stručan i profesionalan. Pored toga, suvremeni stomatolog mora znati dobro upravljati stomatološkim timom i raditi s ljudima, mora se razumjeti u financijska i regulatorno-pravna pitanja stomatološke djelatnosti, te mora biti uspješan menadžer. Međutim, da bi pacijenti nekoga smatrali dobrim stomatologom, on/ona mora biti sposoban zadobiti povjerenje pacijenta izgradnjom obostrano uvažavajućeg odnosa, te dobar stomatolog mora moći planirati stomatološke zahvate provoditi bezbolno jer to pacijenti jako cijene. Svojim studentima znam reći da će im, ukoliko su s pacijentima izgradili odnos baziran na povjerenju, pacijenti lakše oprostiti neku pogrešku u radu, nego da su najbolji stručnjaci, a pri tome bahati i samodopadni.

**Radimo li dovoljno na prevenciji, kada bi s njome trebalo početi, ili se pak zubara sjetime tek kad nas zaboli zub?**

-Tri su ključa za oralno zdravlje koja su primjenjiva već kod male djece s tek izniklim zubima, pa do osoba najstarije životne dobi:

1. Redovita i pravilna oralna higijena (zube treba prati 2 do 3 puta dnevno, te koristiti pomoćna sredstva za oralnu higijenu);

2. Što rjeđa konzumacija hrane koja se lako lijepi na zube i teško s njih uklanja (odmah nakon konzumacije takve hrane, kao što su npr. bomboni, čokolade, slastice i slično treba oprati zube);

3. Redoviti posjeti stomatologu (na kontrolni pregled treba doći svakih 3 do 6 mjeseci, a po potrebi i prije).

Nažalost, mnogi pacijenti se stomatologa sjete tek kada zub zaboli ili se zbog karijesa uruši. Zahvat je tada puno složeniji, dugotrajniji, vjerojatno bolniji, a u konačnici i skuplji. Dosljedna i redovita provedba prethodno spomenutih preventivnih mjera za postizanje i očuvanje oralnog zdravlja je puno ugodnija, lakša i bezbolnija u odnosu na situaciju kada zub zaboli.

**Koji su najčešći stomatološki zahvati u Hrvatskoj?**

-Uklanjanje mekih i tvrdih zubnih naslaga je uz sanaciju zubnih karijesa i izradu ispuna vjerojatno najčešći stomatološki zahvat ne samo u Hrvatskoj nego i u brojnim drugim zemljama. Tek potom slijede složeniji i skuplji zahvati kao što je izrada krunica i slično.

**Kako ste vi osobno završili u stomatologiju, što vas je, zašto i kada privuklo toj grani medicine?**

-Kao srednjoškolac sam razmišljao o studiju elektro-

tehnike i računarstva, arhitekture, medicine i stomatologije. Važući prednosti i nedostatke svakog od tih studija odnosno budućih zanimanja, a u kontekstu svojih sposobnosti i osobnih afiniteta, odlučio sam se za stomatologiju. Danas, nakon više od 20 godina od završetka studija, mislim da je to bila odlična odluka. Kao stomatolog, imati priliku

ljudima vraćati osmijeh na lice je zahtjevno, ali jedinstveno iskustvo. Ako tome pridodam rad sa studentima, mogućnost znanstvenog rada, kontinuiranog stručnog usavršavanja, međunarodne suradnje, te objavljivanja različitih publikacija i knjiga, mogu reći da spadam u skupinu ljudi koji veoma vole svoj posao i zanimanje.

### Udžbenik koji doprinosi internacionalizaciji Sveučilišta u Zagrebu

Recenzenti knjige neki su od najvećih stručnjaka stomatologije. Jeste li očekivali tako visoke ocjene i recenzije, i čija vas je recenzija najviše impresionirala? Udžbenik je prošao cjeloviti postupak vrjednovanja kroz tijela Sveučilišta u Zagrebu. Knjigu su recenzirali: prof. dr. sc. Ivana Čuković Bagić sa Stomatološkog fakulteta ujedno i donedavna prorektorica na Sveučilištu u Zagrebu; prof. dr. sc. Huw F. Thomas iz SAD-a sa Tufts University School of Dental Medicine u Bostonu, koji je jedno vrijeme bio dekan tog fakulteta i prof. dr. sc. Nairn H.F. Wilson iz Velike Britanije sa College of General Dentistry u Cheshireu, a koji je bio dekan King's College u Londonu od 2001. do 2012. godine. Sva tri recenzenta su odradila izvrstan posao i na njihovom doprinosu sam jako zahvalan jer bez njih knjiga ne bi bila ovako kvalitetna. Posebno nam je bilo drago kada recenzenti koji su izvorni govornici iz SAD-a i Velike Britanije nisu imali prigovora na kvalitetu engleskog jezika u knjizi. Naime, nije bilo nimalo lagano uskladiti stilove pisanja i razine engleskog jezika tako velikog broja autora iz različitih dijelova svijeta, među kojima je samo manjih broj onih kojima je engleski materinji jezik. U želji da ova knjiga bude što kvalitetnija, izdavačka kuća Naklada Slap je za lekturu angažirala tvrtku Elsevier iz Oxforda u Velikoj Britaniji, što se pokazalo vrlo korisno.

DR. SC. ANNA ŠUŠNJARA, DOBITNICA  
DRŽAVNE NAGRADE ZA ZNANOST

# Ova nagrada predstavlja veliko priznanje i zalog za budućnost

Državna nagrada za znanost u kategoriji mladih znanstvenika za mene ima dva značenja. Prvo, nagrada je priznanje za rezultate rada iza kojeg stoji veliki trud. Osim meni, ovo je priznanje i svima onima koji su mi pružili šansu da se bavim ovim poslom, FESB-u, mom mentoru i mojim suradnicima. Osim zadovoljstva, osjećam i odgovornost te se nadam da ću nastaviti istim tempom



VLADIMIR DUGANŽIĆ/CROPIX

PIŠE

MILA PULJIZ

Dr. sc. Anna Šušnjara dolazi s Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, a svojim je znanstvenim radom ove godine ostvarila veliki uspjeh, dobitnica je Državne nagrade za znanost za 2021. godinu u kategoriji Godišnje nagrade za znanstvene novake u području tehničkih znanosti. Doktorirala je 2021. godine, a od tada radi kao poslijedoktorand na FESB-u.

Recite nam malo više o sebi. Koje je polje vašeg rada, a čime se bavite u slobodno vrijeme? Negdje sam pročitala da volite glazbu i ples?

Diplomirala sam elektrotehniku, smjer komunikacijska i informacijska tehnologija na FESB-u 2014. godine, nakon čega sam upisala sam doktorat i postala asistentica na istom fakultetu. Za znanstveni rad odabrala sam područje računalnog elektromagnetizma, a najviše od svega zanima me interakcija ljudi i elektromagnetskih polja, tj. bioelektromagnetizam. Od međunarodnih projekata radila sam na projektu EUROfusion, a aktivna sam članica na projektu IFMIF-DONES. Potpredsjednica sam hrvatskog ogranka IEEE EMC te članica

radne grupe IEEE International Committee on Electromagnetic Safety (ICES) TC95/SC6 WG7. Dvije najdraže aktivnosti u slobodno vrijeme su mi čitanje knjiga i planinarenje. Volim i putovati, pogotovo kada se pruži prilika za odlazak na dobar rock koncert. Uživam i u plesu te sam u nekoliko navrata pohađala plesne škole, iako mi nedostaje vremena da mu se više posvetim.

Dobitnica ste državne nagrade za znanost, u kategoriji Godišnje nagrade za znanstvene novake u području tehničkih znanosti, u području bioelektromagnetizma? Kažite nam malo više o vašem radu, ali ako može što jednostavnijim jezikom kako bi svi razumjeli? I također mi recite što vam znači ova nagrada?

-Da bismo simulirali međudjelovanje elektromagnetskog polja i živog organizma koristimo matematičke, odnosno računalne modele. Ulažne parametre modela poznajemo, a želimo izračunati određeni izlazni parametar ili više njih. Npr., ulazni parametri služe za opis elektromagnetskih i toplinskih svojstava bioloških tkiva, a kao primjer izlaznog parametra možemo navesti porast temperature u biološkom tkivu uslijed izloženosti polju visoke frekvencije. Tradicionalno se ulaznim parametrima pridijeli fiksna

vrijednost, stoga proračuni rezultiraju fiksnom izlaznom vrijednosti. Takve modele nazivamo determinističkim modelima. Međutim, parametri kojima se opisuje biološko tkivo ovise o mnogo faktora: o spolu, dobi, zdravstvenom stanju pojedinca itd. Nadalje, sam način dobivanja njihovih vrijednosti, kao što su *in vitro* mjerenja na ljudskim i životinjskim tkivima, ne omogućava potpuno predočenje stvarnog stanja. Posljedično, te vrijednosti su raspršene u nekom intervalu, a podaci se mogu pronaći u relevantnoj literaturi i bazama podataka. Nesigurnosti prisutne kod ulaznih parametara propagiraju se kroz model do izlaznih veličina, stoga je potrebno odrediti u kolikom rasponu i s kojim vjerojatnostima se mogu očekivati variranja izlaznih parametara. Cilj je, stoga, razviti matematički model koji bi omogućio propagaciju slučajne prirode ulaznih parametara do izlaznih veličina i to na efikasan način. Pod pojmom efikasan podrazumijeva se što ekonomičnije korištenje računalnih resursa uz zadržavanje željene preciznosti i točnosti pri proračunu željenih veličina.

Dakle, moj znanstveni rad rezultirao je doprinosom u relativno novom pravcu unutar računalnog bioelektromagne-

“

Radim s dragim i pametnim ljudima te da je znanstvena grupa kojoj pripadam vrlo poticajan tim. Zahvalna sam im na suradnji, podršci i savjetima

tizma. Radi se o efikasnom stohastičko-determinističkom pristupu pri modeliranju koji omogućava tretiranje ulaznih parametara kao slučajnih varijabli i stohastičku analizu izlaznih parametara. Rezultati ovakve analize omogućuju proračun intervala pouzdanosti za veličine koje se navode kao temeljna ograničenja i referentne vrijednosti od strane standardizacijskih tijela kao što su ICNIRP i IEEE.

Što vam predstavlja ova nagrada?

-Državna nagrada za znanost u kategoriji mladih znanstvenika za mene ima dva značenja. Prvo, nagrada je priznanje za rezultate dosadašnjeg rada iza kojeg stoji veliki trud. Osim meni, ovo je priznanje i svima onima koji su mi pružili šansu da se bavim ovim poslom, FESB-u, mom mentoru i mojim suradnicima. Moram istaknuti da radim s dragim i pametnim ljudima te da je znanstvena grupa kojoj pripadam vrlo poticajan tim. Zahvalna sam im na suradnji, podršci i savjetima. S druge strane, ova nagrada predstavlja i zalog za budućnost. Osim zadovoljstva, osjećam i odgovornost te se nadam da ću nastaviti istim tempom.

Završili ste FESB, i tokom studiranja ste dobili mnoge nagrade? A živjeli ste u studentskom domu, kažete nam

malo više o studentskim danima.

-U gimnaziji sam stekla naviku kontinuiranog rada i učenja pa mi to nije bio problem ni na fakultetu. Ipak, u samom početku me bilo strah nepoznatog i jedini cilj mi je bio položiti predmete. No, već nakon prvih kolokvija uvjerila sam se da ozbiljan i sistematičan rad mogu rezultirati i s puno većim uspjehom od pukog prolazanja na ispitima. Tako sam tijekom studija imala izvrstan prosjek i dobila nekoliko nagrada kao što su tri Dekanove nagrade, Rektorova nagrada za izvrsnost, nagrada Splitsko-dalmatinske županije i stipendija Zaklade Luka.

Svih pet godina studija živjela sam u studentskom domu u Spinutu i to pamtim kao lijepo razdoblje. U domu sam stekla mnoga poznanstva i sklopila prijateljstva koja traju i danas. Studentski dani sastojali su se od puno druženja i učenja. Te dane osobito pamtim po obilju smijeha i zabave.

Vidite li se oduvijek u znanosti, kako je odluka pala baš na FESB? Stalno se susrećemo s pojmom odljev mozgova, što biste poručili mladima koji se nalaze na životnim raskrižjima?

-Rekla bih da me istraživački rad privlačio još kao srednjoškolku kada nisam bila sigurna čime se želim baviti. Na-

ime, privlačili su me sasvim različiti predmeti kao što su povijest, književnost, klasični jezici, matematika i fizika. Premda različiti, pristupala sam im na isti način – istraživački, sa željom da saznam još malo više. Pred kraj gimnazije prevagnule su matematika i fizika, a odabir je pao na fakultet elektrotehnike i to u Splitu, stoga FESB. Tijekom studiranja razmatrala sam sve opcije koje studij elektrotehnike omogućuje, a na zadnjoj godini počela sam intenzivnije razmišljati o doktoratu. Moj odabir je i do sada bio da ostanem u Hrvatskoj i voljela bih tako i nastaviti. Radeći na Sveučilištu u Splitu mogu se baviti onim što volim, a u isto vrijeme biti blizu obitelji i prijatelja. Ipak, međunarodna poznanstva te kraći ili dulji boravci na inozemnim sveučilištima bitni su za rast i razvoj pojedinca. Isto tako, ne vidim ništa loše u tome da netko odluči svoju karijeru u potpunosti graditi izvan RH sve dok je razlog odlaska unutarnja želja, a ne manjak opcija. Stoga na svima nama koji smo tu leži odgovornost da gradimo društvo i institucije koji će biti istinska konkurencija stranim.

**A što biste poručili srednjoškolicima koji tek upisuju fakultet?**

–Mladim ljudima koji tek upisuju fakultet poručila bih da budu uporni i da steknu naviku kontinuiranog rada. Voljela bih i da na vrijeme shvate da je važno usvojiti fundamentalna znanja i naučiti razmišljati na inženjerski i znanstveni način. Ako u tome uspiju ne trebaju se bojati izazova koji ih čekaju po završetku fakulteta, ma gdje se našli, unutar ili izvan granica RH, u industriji ili u znanosti.

**Biti žena u znanosti, pozitivne i negativne strane? Znanstvenica kojoj se divite?**

–Predrasude o tehničkim i prirodnim znanostima kao muškim svjetovima polako i sigurno nestaju. Upravo napredak tih grana znanosti i tehnologije i jesu zaslužni za poboljšanje statusa žena kako u znanosti, tako i u društvu općenito. Ako gledam samo osobno iskustvo, ne mogu navesti niti jednu negativnu stranu žene u znanosti. Moji uzori u znanosti su moj mentor i bliski suradnici/e jer su mi svojim primjerom pokazali da se predanim radom mogu postići izvrsni rezultati i steći međunarodna prepoznatljivost.

**Planovi, želje, ideje za budućnost?**

–Što se tiče bliže budućnosti, želja mi je uspješno završiti postdoc na FESB-u. Trenutno sam angažirana u radnoj grupi IEEE International Committee on Electromagnetic Safety (ICES) TC95/SC6 WG7 gdje radim na proračunima osnovnih ograničenja za zaštitu ljudi od zračenja 5G bežičnih komunikacijskih sustava. Isto tako, u sklopu fuzijskog projekta IFMIF-DONES radim na radnom paketu za stohastičku obradu neutronske snopova. Sa završenim doktoratom i priznanjem u obliku Državne nagrade za znanost u kategoriji znanstvenih novaka zapravo sam tek započela svoju znanstvenu karijeru. Poslije postdoca voljela bih nastaviti raditi na splitskom sveučilištu i FESBu kao docentica te nastaviti svoju znanstvenu karijeru na području računalnog bioelektromagnetizma. Nadam se da ću imati priliku i dalje raditi u izvrsnim znanstvenim grupama, kako domaće i tako i međunarodnim.



IVO RAVLIĆ/CROPIX

HOTELIJERSTVO I GASTRONOMIJA

# Promocija prve generacije diplomiranih studenata

Ovo je povijesni dan za naše Sveučilište, pokazuje da njegova disperzija ima smisla. Veliki je ovo dan i za Grad Makarsku, za našu cijelu državu, naglasio je rektor Dragan Ljutić

PIŠE  
**MILA PULJIZ**

**P**rva generacija diplomiranih studenata sveučilišnog preddiplomskog studija Hotelijerstvo i gastronomija promovirana je krajem studenoga u hotelu "Miramare" u Makarskoj. Osim diplomiranih studenata, njihovih obitelji, prijatelja i bližnjih, promociji su nazočili i rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić, voditelj studija prof. Ivan Pavić, zamjenik direktorice TZ Splitsko-dalmatinske županije Joško Stella, predstavnici nastavnih baza Damir Lukić iz WOT "Hotels Adriatic Asset Company" i Krunoslav Šošić iz grupacije "Sunce hoteli".

"U životu akademske zajednice postoje različiti svečani događaji poput većih ili manjih obljetnica, početka akademske godine ili studija općenito. Premda su takvi događaji svaki na svoj način važni i vrijedni, ipak mi se čini da je promocija diplomiranih studenata događaj bez premca, posebice ako je u pitanju prva promocija u povijesti nekog studija, kao što je ova današnja. Svečani je ovo događaj za zajednicu i za pojedinca, ovim događajem Sveučilište je oživjelo znanost i znanje, usvojilo ga, proširilo te prenijelo novim generacijama. Mnogima prije vas, ali i onima koji će doći nakon vas, Sveučilište je dalo znanje kao jedan od najljepših i najoriginalnijih plodova civilizacije", u uvodnom je govoru kazao prof. Pavić, zahvalivši nastavnim bazama i mentorima studenata.

"Ovo je povijesni dan za naše Sveučilište, pokazuje da njegova disperzija ima smisla. Veliki je ovo dan i za Grad Makarsku, za našu cijelu državu. Ovdje započinje nešto što se zove edukacija hotelijerstva i gastronomije na pravi način, vidjet ćete koliko to znači za naš turizam. Dio smo mreže Eu-



IVO RAVLIĆ/CROPIX

ropskih sveučilišta zajedno s još osam sveučilišta, čime vaša diploma postaje europska diploma. Imate priliku, molim vas da to iskoristite i otputujete, otidite vidjeti kako je u drugim državama. Ne bi bilo moguće odraditi sve ovo kroz posljednje tri godine da nisu sudjelovali i naši prijatelji. Prve dvije godine nastava se odvijala u hotelu 'Park', u kojemu su se studenti osjećali izraziti ugodno, i zato zahvaljujem vlasniku hotela Tončiju Kurilj Jabuka koji nam je to omogućio. Moram spomenuti i gospodina Nenu Pivca, vlasnika ovoga hotela, hotela 'Miramare', koji nam je također velikodušno izišao ususret", kazao je rektor Ljutić, spomenuvši i dovršenje i uređenje prostora na Rivi za potrebe studija.

Promoventima je uručena i plaketa te novčana nagrada koju su dodijelili predstavnici suradnih ustanova, ujedno donatori nagrade.

**PROMOVIRANISTUDENTI, NASLOV TEME ZAVRŠNOGRADA**

Rebeka Vlaho Oršulić - Returiranje i selekcija zaposle-

**REKLI SU VITTORIO ŠIMIĆ**

Zahvaljujem svima koji su došli oplemeniti ovo naše događanje. Čestitam još jednom svim mojim kolegama, ali i profesorima na njihovoj susretljivosti. Posebne zahvale našoj koordinatorici Mirni Kovačić.

**NEDA DOMIKULIĆ**

Za predavanja, profesore i praksu stvarno mogu reći da su iskustva samo pozitivna. Svi se od samog početka trude pomoći nam i izići ususret koliko je god moguće. Već sam upisala diplomski studij, s kojim sam također zadovoljna, a u budućnosti se vidim na nekoj višoj, direktorskoj poziciji.

nih u hotelu 'Le Meridien Lav' – mentor prof. Srećko Goić

Marijana Matišić - Stanje i perspektive nautičkog turizma - mentor prof. Ivan Pavić

Petra Laušić - Stilovi vodenja i zadovoljstvo zaposlenika u obiteljskim poduzećima – mentor izv. prof. Ivana Bulog

Vittorio Šimić - Utjecaj turizma na razvoj infrastrukture i život domicilnog stanovništva - studija slučaja općine Tučepi – mentorica prof. Snježana Pivac

Gloria Pivčević - Geografske osnove razvoja turizma španjolske regije Katalonije - doc. Jurica Botić

Anamaria Jerončić - Kulturno-povijesna baština u funkciji razvoja turizma u Francuskoj, pokrajina ile-de-France – mentor doc. Jurica Botić

Neda Domikulić - Stanje i mogućnosti gastroturizma na području bivše Poljičke republike - mentor izv. prof. Ljudevit Pranić

Ingrid Vlaho Orepić - Utjecaj filmske industrije na turizam Dubrovačko-neretvanske županije – mentor izv. prof. Ljudevit Pranić



VLADIMIR DUCANDŽIĆ/CROPIX

HRVATSKI ZNANSTVENICI UKLJUČENI U 707 MILIJUNA EURA  
VRIJEDAN EUROPSKI PROJEKT IFMIF-DONES

# Transfer domaćeg znanja u fuzijsku energetiku kao potencijalni pokretač gospodarstva

Fuzijska istraživanja koordinira zagrebački Institut 'Ruder Bošković', a partneri u projektu su zagrebački Institut za fiziku, Prirodoslovno-matematički fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje, sisački Metalurški fakultet te FESB iz Splita

PIŠE

BRANKO NAĐ

IFMIF-DONES europski je strateški projekt vrijedan 707 milijuna eura, a cilj mu je izgradnja istraživačke infrastrukture međunarodnog uređaja za ozračivanje fuzijskih materijala. Kao španjolsko-hrvatska inicijativa, 2018. je uvršten među projekte ESFRI-ja, strateški važnog za EU. Republika Hrvatska će za IFMIF-DONES isporučiti opremu proizvedenu u RH u vrijednosti 5 posto projekta, odnosno oko 35 milijuna eura. To znači da će Hrvatska osigurati komponente IFMIF-DONESA kao nenovčani doprinos do 5 posto vrijednosti izgradnje IFMIF-DONESA, u skladu s proračunskim ograničenjima i korištenjem sredstava u sklopu Nacionalnog programa za otpornost i oporavak te strukturnih europskih fondova.

## Velika prilika za tvrtke i struku

Fuzijska istraživanja u sklopu IFMIF-DONESA koordinira zagrebački Institut "Ruder Bošković" pod vodstvom dr. sc. Tončija Tadića, a partneri u projektu su Institut za fiziku, Prirodoslovno-matematički fakultet, Fakultet strojarstva i brodogradnje te Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu, kao i Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Splitu.

Za veliki doprinos Hrvatske u ovom projektu ključan je bio upravo dr. sc. Tončić



Ekipe FSB-a koja sudjeluje u projektu: izv. prof. Zvonimir Tomičević, doc. Matija Hoić, prof. u mirovini Srećko Švaić, izv. prof. Milan Kostelac i dr. sc. Daniel Miler

Tadić, koji je na nedavnom Hrvatsko-španjolskom forumu podsjetio kako je sporazum kojim je projekt IFMIF-DONES dobio zeleno svjetlo potpisan još u ožujku ove godine te je tada taj korak označen kao vrhunac ovog europskog fuzijskog projekta. Na spomenutom forumu, u nazočnosti predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i Njegova Veličanstva španjolskog kralja Filipa VI., potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti i inovacija Kraljevine Španjolske. Na temu suradnje u programu IFMIF-DONES koji je dio fuzijske strategije Europske unije.

Španjolska osigurava 50 posto vrijednosti IFMIF-DONESA u vrijednosti od 350 milijuna eura u komponentama

i gradnji, dok 25 posto vrijednosti IFMIF-DONESA osigurava Europska komisija kroz EU agenciju Fuzija za energiju (F4E). Očekuje se da ostatak sredstava u novcu ili u komponentama osiguraju zainteresirane članice EU-a, s obzirom na to da je u pripremnom projektu IFMIF-DONES PreP i u Radnoj skupini Euratom za IFMIF-DONES sudjelovalo još 11 članica EU-a, koje su iskazale interes za donacije komponenti ili za sufinanciranje operativnih troškova. Očekuje se ujedno i sudjelovanje Japana u ovom projektu.

Donacijom opreme u iznosu od pet posto vrijednosti projekta Hrvatska stječe pravo na pet posto eksperimentalnih kapaciteta na ovom jedinstvenom uređaju, što možemo poslije koristiti kao ulog za buduću znanstvenu suradnju

“

*Donacijom opreme u iznosu od pet posto vrijednosti projekta Hrvatska stječe pravo na pet posto eksperimentalnih kapaciteta na ovom jedinstvenom uređaju, što možemo poslije koristiti kao ulog za buduću znanstvenu suradnju s drugim članicama EU-a, odnosno sa zemljama izvan EU-a*

s drugim članicama EU-a, odnosno sa zemljama izvan EU-a. Štoviše, budući da IFMIF-DONES ne znači samo uređaj u Granadi nego i istraživački program na uređajima za potporu u zemljama partnerima, u Hrvatskoj će biti instalirani uređaji za potporu IFMIF-DONESU u vrijednosti od 20 milijuna eura, također financirani iz strukturnih fondova EU-a.

Jedan od uređaja za potporu IFMIF-DONESU je Di-FU komora s dva snopa iona za ozračivanje fuzijskih materijala u IRB-u, kakvu osim Hrvatske u Europi posjeduju još samo Francuska, Britanija i Njemačka, dok SAD ima samo dva slična uređaja.

## Primjena istraživanja i inovacija

Nadalje, ovim potpisom Hrvatska omogućava svojim kompanijama sudjelovanje i na javnim natjecanjima za komponente IFMIF-DONESA koje će raspisati Španjolska, bilo kao izravni ponuđači ili kao podizvođači i partneri španjolskih kompanija.

– Ovo je zapravo prvi projekt te veličine u kojem Hrvatska posve ravnopravno sudjeluje i u koji je zajedno sa Španjolskom uključena od samog početka. Zajedno smo napraviti kandidaturu da ovaj projekt postane dio ESFRI Roadmapa (ESFRI – European Strategic Forum on Research Infrastructures). Nažalost, to je i jedini hrvatski ESFRI projekt, iako bi ih moglo biti više – objašnjava za Universitas dr. sc. Tončić Tadić sa Zavo-

da za eksperimentalnu fiziku Instituta "Ruder Bošković".

O ulozi Metalurškog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u projektu DONES više nam je rekla prof. Zdenka Zovko Brodarac. Prepoznavši kompetencije i reference Metalurškog fakulteta i pojedinih istraživača u segmentu razvoja i karakterizacije materijala neophodnih za izgradnju reaktora, pozvani su aktivno sudjelovati u prijavi i provedbi projekta, pojašnjava nam prof. Zovko Brodarac, donedavna dekanica sisačkog Metalurškog fakulteta (SIMET).

– Metalurška proizvodnja smatra se jednim od pokretača svjetskoga gospodarstva. Time je i Metalurški fakultet prepoznao nišu izvrsnosti u opremanju ustanove visokosofisticiranom opremom kroz projekte Centar za ljevarstvo – SIMET i VIRTULAB – Integrirani laboratorij za primarne i sekundarne sirovine, oba financirana iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Operativnog programa "Konkurentnost i kohezija (2014. – 2020.)" i ukupne vrijednosti od 55 milijuna kuna.

Proizvodne djelatnosti i obrazovanje čine temelj razvoja svake države te je i strategiju razvoja nužno osloniti upravo na izvrsne mlade ljude koji stjecanjem znanja na Metalurškom fakultetu te istraživačkim pristupom obogaćuju Republiku Hrvatsku specifičnim znanjima, vještinama i kompetencijama. Sve se to ogleda u strateškim pravcima "Metalurško inženjer-





Proizvodne djelatnosti i obrazovanje čine temelj razvoja svake države te je i strategiju razvoja nužno osloniti upravo na izvrsne mlade ljude koji stjecanjem znanja na Metalurškom fakultetu te istraživačkim pristupom obogaćuju Republiku Hrvatsku specifičnim znanjima, vještinama i kompetencijama  
Zdenka Zovko Brodarac



Zdenka Zovko Brodarac (SIMET)



Matija Hoić (FSB)



Treba se organizacijski prilagoditi, i na Institutu 'Ruđer Bošković', i na ostalim ustanovama koje sudjeluju, za deset godina gradnje i trideset godina eksploatacije projekta  
Tonči Tadić



Shematski prikaz istraživačkih metoda i tehnika u okviru projekta Centra za ljevarstvo - SIMET

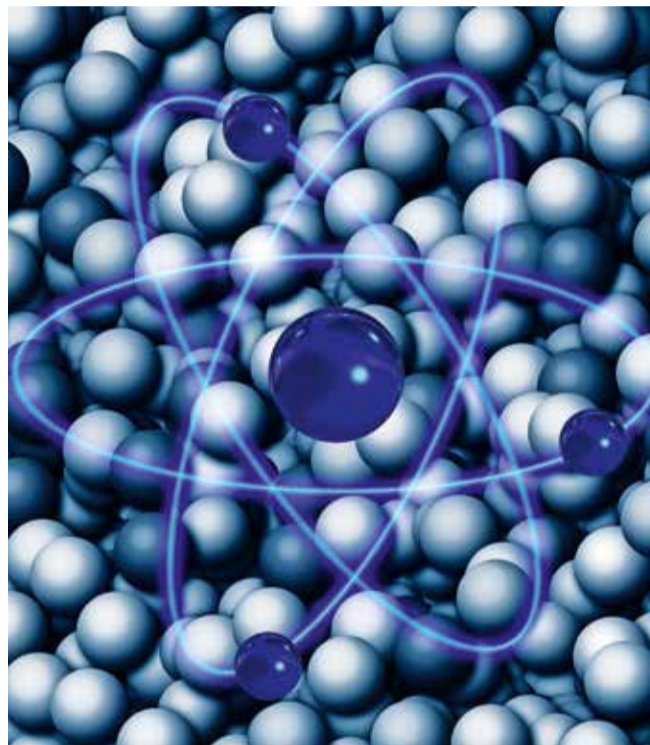
stvo", "Metalni materijali" te "Sigurnost, zdravlje na radu i radni okoliš". Izvrsnost se temelji na ulaganju u visokofisticiranu opremu kao potencijal postizanja novih i/ili inovativnih znanja, kreativnosti te prepoznatljivosti na europskoj istraživačkoj karti.

Ulaganjem u organizacijsku reformu i infrastrukturu u sektoru istraživanja, razvoja i inovacija, nastoji se povećati sposobnost sektora za provođenje istraživanja vrhunske kvalitete i zadovoljavanje potreba gospodarstva, a sve to doprinosi jačanju gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija.

Globalno tržište, pa tako i izgradnja reaktora DONES, zahtijeva optimizaciju postojećih tehnologija i racionalizaciju troškova proizvodnje. Svrishodnost Centra za ljevarstvo - SIMET ogledat će se stoga u ciljanim istraživanjima u razvoju materijala i transferu tehnologija prema partnerima iz realnog sektora pod motom od ideje do gotovog proizvoda. Aktivnosti bi bile usmjerene u tri osnovna smjera: dizajniranje inovativnih materijala prema specifičnim zahtjevima tržišta, odnosno proizvođača, te karakterizacija sintetiziranog ili inoviranog materijala prema specifičnim poboljšanim i/ili zahtjevanim svojstvima konačnog proizvoda, zatim razvoj proizvoda primjenom sofisticiranih CAD/CAE tehnologija razrade procesa lijevanja i skrućivanja te predviđanje potencijalnih grešaka. Razvojem proizvoda uz izradu prototipa i alata, naglasak je postavljen na inovacije i optimizaciju procesa i postupaka proizvodnje.

Važna komponenta sudjelovanja u ovakom projektu je i cjeloživotno učenje, kroz koje je namjera približiti studentima, stručnjacima iz gospodarstva i svim zainteresiranim dionicima sofisticiranu opremu i istraživanja te na istima utemeljeno znanje. Što će pak omogućiti razvoj inženjerskih vještina, inovativnost i inventivnost u rješavanju projektnih zadataka i time lansirati globalno kompetentne stručnjake u područje metaloprerađivačke industrije i djelatnicima metalurških poduzeća.

Dizajniranje i razvoj proizvoda uz izradu prototipa, stavlja naglasak na inovacije i optimizaciju procesa i postupaka proizvodnje uz ciljanu ishodu istraživanja i razvoja s pažljivo odabranom opremom jedinstvenom u Republici Hrvatskoj čiji doprinos razvoju mate-



rijala i tehnologija je prikazan shematskim prikazom istraživačkih metoda i tehnika povezanih u Centar za ljevarstvo - SIMET.

Time je Metalurškom fakultetu dodijeljena aktivna uloga u provedbi komplementarnih istraživanja te pripremi i karakterizaciji uzoraka u okviru projekta DONES - zaključuje prof. Zovko Brodarac.

#### Obnovljivi izvori energije

Zadaća djelatnika Fakulteta strojarstva i brodogradnje je razvoj dvaju kranova (dizalica) nužnih za rad DONES ispitnog pogona, doznajemo, pak, od docenta dr. sc. Matije Hoića, voditelja Katedre za transportne uređaje i konstrukcije pri Fakultetu strojarstva i brodogradnje.

Prvi kran je autonomni višeužetni mosni kran velike nosivosti nazvan Heavy Rope Overhead Crane (HROC) čija će glavna zadaća biti podizanje poklopaca koji osiguravaju radioaktivnu izolaciju središnje ispitne komore. Drugi kran je autonomni mosni kran s teleskopskim mehanizmom dizanja nazvan Access Cell Mast Crane (ACMC) koji će omogućavati izmjenu ispitnih uzoraka, te pregled, servis i popravak opreme u glavnoj ispitnoj komori.

Sudjelovanje u razvoju DONES ispitnog pogona počinje 2016. godine kada FSB-ovi prof. Zvonimir Tomičević s Katedre za eksperimentalnu mehaniku i dr. sc. Damjan Čakmak s Katedre za primijenjenu dinamiku Zavoda za mehaniku počinju rad na razvoju koncepta oba kрана u suradnji s tvrtkom INETEC d.o.o. Od 2020. na detaljnom razvoju

konstrukcije kranova rade prof. Milan Kostelac, doc. Matija Hoić i dr. sc. Daniel Miler za Zavoda za motore i transportna sredstva, dok se prof. Zvonimir Tomičević i Ana Vrgoč, mag. ing., posvećuju seizmičkoj analizi oba kрана.

Katedra za eksperimentalnu mehaniku priprema se za eksploataciju DONESA u istraživanjima u fuziji i izvan fuzije, koje uključuju ispitivanje ozračenih materijala te korištenje izvora neutronske tomografije za karakterizaciju naprednih materijala. Svaki od djelatnika FSB-a koji sudjeluje u ovom projektu koristi znanja i iskustva iz svoje stručne i znanstvene karijere. Sudjelovanjem na projektu DONES, FSB se uključio u projekt razvoja funkcionalnih fuzijskih reaktora koji će činiti jedan od dva glavna izvora električne energije za područje EU-a u daljnjoj budućnosti. Drugi glavni izvor su obnovljivi izvori energije na čijem razvoju djelatnici FSB-a daju značajan doprinos duži niz godina, rekao nam je doc. Hoić.

O konkretnim energetske dosezima projekta, kaže, teško mu je govoriti. Međutim, u idućim će godinama Republika Hrvatska svakako baštiniti energetske neovisnost u sklopu energetske neovisnosti EU-a. Drugim riječima, primat će električnu energiju iz fuzijskih elektrana s područja Europske unije. Konkretna planirana fuzijska elektrana DEMO planirana je za puštanje u rad oko 2050. godine, a daljnji komercijalni reaktori će biti izgrađivani tek u drugoj polovici 21. stoljeća, zaključuje Matija Hoić.

### Dr. sc. Tonči Tadić, Institut Ruđer Bošković za Univeritas:

Za Hrvatsku ovaj projekt i ta suradnja znači jednu golemu novinu, u smislu sudjelovanja u europskim megaprojektima, i to u više aspekata. Prvi put sudjelujemo u organiziranju takvog projekta, tj. sudjelovali smo u osmišljavanju menadžmenta za takav megaprojekt na europskoj razini u okviru programa Obzor 2020., kroz projekt DONES Preparatory Phase (DONES PreP). Štoviše, vodili smo dio DONES PreP koji se odnosi na upravljanje projektom i na organizaciju posla. S druge strane, ovo je prvi puta nakon šest desetljeća, da Hrvatska isporučuje doista velike komponente za jedan europski megaprojekt. Zadnji put smo 1961. isporučili jedan (brojem: 1) magnet za CERN, i ništa nakon toga. Ovdje je riječ o javnoj nabavi, izradi i isporuci hrvatskih dijelova DONESA u vrijednosti 35 milijuna eura, korištenjem EU fondova, te pripremi uređaja za potporu DONESU u Hrvatskoj, isto korištenjem EU fondova u vrijednosti 20 milijuna eura.

Treće, to nije tipičan hrvatski znanstveni projekt koji traje par godina. Ne, ovdje se radi o tome da se treba organizacijski prilagoditi, i na Institutu "Ruđer Bošković", i na ostalim ustanovama koje sudjeluju, za deset godina gradnje i trideset godina eksploatacije projekta. I to je nešto što je potpuna novina, jer se kod nas, kao što znate, sve nekako radi ad hoc. Često pritom improvizirajući. A ovaj projekt iziskuje stvaranje sustava i dugoročni rad, i za pripremu javne nabave, izrade i isporuke hrvatskih dijelova DONESA, i za pripremu eksploatacije. Dakle, trebamo imati timove koji će iskoristiti činjenicu što Hrvatska korištenjem EU fondova donira pet posto opreme i time stječe pravo na pet posto eksperimentalnih kapaciteta DONESA. Pazite, to ne moramo mi iskoristiti, ali nam to može biti ulog za partnerstvo u eksperimentima s bilo kime izvan DONESA.

Rad na ovome projektu, i za mene i za ekipu u IRB, IF, PMF, FSB, FESB i SIMET, jest dokaz da mi to možemo! I ovo će biti svojevrsni poticaj ostalima da se uključe u slične velike ESFRI projekte, s daleko većim intenzitetom nego dosad. Svaki takav veliki ESFRI projekt zapravo je technology hub. Sudjelovanje u tako velikim projektima, bilo da se radi CERN-u, Međunarodnoj svemirskoj agenciji ili sličnome, ako ne rezultira transferom tehnologije i angažiranjem hrvatskim kompanija, nužno povlači pitanje "Zašto mi u tome sudjelujemo?". Svrha cijele priče nisu samo znanstveni radovi i njihovo brojanje, nego pozicioniranje hrvatskih kompanija u visokotehnološkim poslovima javne nabave za velike europske znanstvene projekte, dakle zaradu i reference za naše kompanije. Ako toga nema, onda se sav taj angažman svodi na znanstveni turizam i brojanje citata. Sam DONES neće proizvoditi energiju. Međutim, on otvara Hrvatskoj tri dosad slabo istražena područja. Ne samo u smislu znanosti, nego i smislu tehnologije. Jedno su akceleratori velike snage. Snaga ovog uređaja, snaga njegova snopa je deset tisuća puta veća nego snaga akceleratora u CERN-u. Koja će biti primjena akceleratora velike snage u budućnosti, ne znamo, ali vrlo lako je moguće da to bude u energetici. Drugi dio odnosi se na tehnologiju tekućih metala. Pumpanje, ubrzavanje, dijagnostiku. I treći segment je gomila opreme za daljinsko rukovanje za održavanje takvih sustava. Sve to skupa je u konačnici povezano sa samom fuzijom, jer se i u fuzijskom reaktoru planira korištenje tekućih metala i sofisticirane opreme na daljinskom upravljanje te, naravno, dijagnostike otporne na zračenje.

Kada se bude gradila fuzijska elektrana DEMO, pitat će se koja zemlja ima iskustvo u tim tehnologijama. Nadalje, kada svoju kopiju DONESA budu raditi Japanci, Amerikanci, Korejci, svi će se referirati na ustanove i kompanije iz Hrvatske koje su u tome u sudjelovale. Tako da mislim da je to dugoročno veliki potencijal i prilika za naše znanstvenike i tehnološke.

Samo treba ustrajati ovih deset godina da isporučimo tu opremu, da ona bude dobra i korisna, radi ugleda Hrvatske i njezine znanosti.



BRUNA BANDULA, STUDENTICA ZAGREBAČKOG PMF-a, NOVA JE PREDSEDNICA HRVATSKOGA STUDENTSKOG ZBORA

# Poslušajmo i osnažimo studente!

Glavna želja mi je da se nakon završetka studija, odnosno svoje priče u studentskim organizacijama, mogu s ponosom osvrnuti na ovo razdoblje, znajući da sam ostavila pozitivan trag

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

N ikako da se priviknem na to da me prijatelji zovu Predsjednica - govori nam u šali Bruna, dok šecemo Ilicom i tražimo najbolje lokacije za fotoseशन. Usput dodaje i apelira da je uslikam, onako, opušteno, mladenački.

Pasmo završili na tramvajskoj pruži. Mladenački.

Srećom, fotkanje za novi broj Universitas prošle je u najboljem redu, a dojam koji ostavlja ova mlada i entuzijazmom prepuna studentica pete godine diplomskog studija Financijske i poslovne matematike na Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu teško je prepričati. Stoga sam siguran da je Hrvatski studentski zbor u dobrim rukama.

Naime, Bruna Bandula nedavno je izabrana za novu predsjednicu HSZ-a. Budući da se u srednjoj školi bavila debatom, svoj rad u Studentskom zboru vidi kao svojevrsnu primjenu debate i vještina komuniciranja u stvarnom svijetu. Voli jezike, posebice francuski te je dugogodišnja članica Udruge frankofona u Hrvatskoj.

- U rad Studentskog zbora uključila sam se na fakultetu, tijekom druge godine studija, kao predstavnica studenata Matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Nisam bila upućena u detalje što znači biti studentski predstavnik, već sam uključivanje vidjela kao priliku za organizaciju aktivnosti za studente i komunikaciju s kolegama na cijelom fakultetu. Nakon uspješnog dvogodišnjeg rada na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, odlučila sam se novi korak - aktivizam na sveučilišnoj razini. Ovoga puta, informirana o studentskom angažmanu, htjela sam istražiti i unaprijediti opća pitanja studentske populacije i suradivati s kolegama sa svih sastavnica. Ta želja dovela me do Hrvatskog studentskog zbora te Europske studentske unije, gdje sam prošle godine obnašala ulogu predstavnice Hrvatske.

## Podizanje studentskog standarda

Njen se programa rada svodi na sjajnu ideju "Osnažimo studente!". Pojašnjava nam Bruna da od fakultetske, preko

sveučilišne do nacionalne razine prepoznaje potrebu za institucionalnim osnaživanjem studenata kroz redefiniranje studentskog predstavništva. Otvaranje studentskih zborova studentima kroz nove medije te uključivanje cjelokupne studentske populacije tek su prvi koraci za artikuliranje snažnoga glasa koji se može čvrsto zalagati za studente u tijelima visokog obrazovanja i šire.

- Smatram da mi je upravo rad u navedenom okviru bio najveći uspjeh na fakultetskoj i sveučilišnoj razini, no izdvojila bih i povećanje limita za poreznu olakšicu za studente (uzdržavanog člana obitelji) na 24 tisuće kuna, koji sam zajedno s drugim kolegama prošle akademske godine pregovorila zajedno s Ministarstvom financija, ponosi se naša sugovornica.

Svjesna je Bruna kako Hrvatski studentski zbor predstavlja najutjecajni glas svih studenata u Republici Hrvatskoj. Kao krovno predstavničko tijelo, redovito ispituje potrebe studentske populacije i proaktivno djeluje s ciljem njihova osiguravanja. A kao cjelina, HSZ je suočen sa zadatkom

osnaživanja djelovanja studentskog predstavništva, kako na razini svakog visokog učilišta, tako i na nacionalnoj razini. Previđena izmjena Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama u 2023. godini, prema Bruninim riječima, pruža priliku za unaprjeđenje mehanizma izbornog predstavništva studenata i rada studenata u okvirima studentskih udruga. Navedena izmjena ključna je, kaže, kako bi studenti osigurali i dodatno potvrdili svoja demokratska i studentska prava koja mogu parirati kolegama na europskoj razini.

- Uloga predsjednice HSZ-a došla mi je nakon slijeda obnašanja brojnih funkcija i upoznavanja rada studentskih organizacija na lokalnim razinama. Stoga, iako je odgovornost veća, ona je došla postupno i prirodno. Glavna želja mi je da se nakon završetka studija, odnosno svoje priče u studentskim organizacijama, mogu s ponosom osvrnuti na ovo razdoblje, znajući da sam ostavila pozitivan trag.

Hrvatski studentski zbor, po uzoru na Rektorski zbor RH, sastoji se od deset članova



Na sjednici Europske studentske unije



Buvljak za Ukrajinu - jedna od brojnih akcija u kojoj je Bruna sudjelovala



od kojih su osam članova predstavnici studenata pojedinih sveučilišta, jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola te predstavnik studenata Sveučilišta u Mostaru kao pridruženi član. Studenti Sveučilišta u Zagrebu čine desetiinu članova. A u skladu s ranije spomenutom izmjenom, Zakona o studentskim organizacijama, Bruna govori da je potrebno razmotriti i druge modele.

Kada je pitamo da nam detaljnije pojasni smjernice svoga predsjedničkog programa, spremno odgovara:

- Naslov usvojenog plana rada za akad. 2022./23. godinu je "Osnažimo studente" te on počiva na organizacijskoj reformi Hrvatskog studentskog zbora, propisuje aktivnosti za unaprjeđenje studentskog standarda s naglaskom na socijalnu dimenziju koja je došla do izražaja uslijed financijske krize te navodi organizaciju prve konferencije studenata Republike. Dodatno, kroz sudjelovanje u radu Europske studentske unije, potrebno je održati odlične poveznice s kolegama iz cijele Europe s ciljem daljnje suradnje u vidu snažnije integracije u europski prostor visokog obrazovanja, odnosno nastavka Bolonjskog procesa s naglaskom na studentske smjernice.

## Financijska i covid kriza

Jedna od temeljnih zadaća studentskog predstavništva jest zalaganje za unaprjeđenje studentskog standarda, stoji u programu nove predsjednice HSZ-a. Studentski pred-

“

*Prema izvješću EUROSTUDENT VI (2019) istraživanja, u prosjeku 20 posto europskih studenata živi u studentskim domovima, Hrvatska je na dnu ljestvice s 9 posto studenata u studentskim domovima. Brojni studenti primorani su raditi uz studij kako bi sebi osigurali smještaj, odnosno studiranje*

stavnici pak imaju jedinstvenu paralelnu ulogu izravnih korisnika usluga te sudionika rukovodećih tijela dužnih za njihovo upravljanje. Navedena pozicija pruža mogućnost efikasnog unaprjeđenja studentskog standarda. Stoga Bruna u programu obećaje da će Hrvatski studentski zbor doprinijeti poboljšanju socijalne dimenzije visokog obrazovanja kroz zalaganje za studentski standard. HSZ će se nastaviti zalagati za definiciju studentskog standarda i mogućnost studentskog nadzora aktivnosti koje pripadaju ovoj kategoriji.

Nadalje, prema izvješću EUROSTUDENT VI (2019)

istraživanja, u prosjeku 20 posto europskih studenata živi u studentskim domovima, Hrvatska je na dnu ljestvice s 9 posto studenata u studentskim domovima. Također, EUROSTUDENT istraživanje pokazuje da među studentima iz obitelji s najnižim obrazovnjem roditelja 34,7 posto nije dobilo smještaj zbog čega su šanse takvih studenata za uspješno studiranje značajno smanjene. Naposljetku, financijska kriza te povećanje cijena dobara za osobnu potrošnju i najma stanova otežali su studentima financiranje privatnog smještaja. Brojni studenti primorani su raditi uz studij kako bi si osigurali smještaj, odnosno studiranje. Dodatni problem predstavlja manjak regulacije objekata privatnog smještaja u kojem studenti stanuju, ostavljajući ih izloženim brojnim opasnostima, kako po mentalno, tako i po fizičko zdravlje, navodi naša sugovornica u svome programu rada:

- Istaknula bih ekonomski status studenata koji se pogoršao s neočekivanim financijskim opterećenjima uslijed pandemije COVID-19 i ekonomske krize. Potrebno je kroz izmjenu postojeće legislative poput Zakona o studentskom radu i Pravilnika o studentskoj prehrani te zalaganjem za nove smještajne kapacitete zaštititi ugrožene studente, odgovara Bruna na pitanje koje probleme hrvatskih studenata smatra najvećima, pa će ih s funkcije predsjednice HSZ-a najprije pokušati riješiti.

A čime se nova Bruna Ban-



SURADNJA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU I SVEUČILIŠTA U ORLÉANSU

# Promovirana trinaesta generacija hrvatsko-francuskog studija bioindustrije

Čestitam na odabiru ovoga diplomskoga studija, na znatiželji, hrabrosti i volji da studirate u dvjema zemljama, te usko surađujete s profesorima s dvaju sveučilišta, poručio je studentima rektor Stjepan Lakušić

PIŠE I SNIMIO **BRANKO NAĐ**

Studiranje je jedinstveni način života i, kao trajna potraga za znanjem i odgovorima, predstavlja najveću moguću avanturu za mladog čovjeka. To je otkrivanje, stvaranje, ali i spoznaja onoga što jesmo i onoga što možemo postati, kao pojedinci i kao društvo. Tim je riječima zagrebački rektor prof. Stjepan Lakušić čestitao trinaestoj generaciji studenata diplomskoga studija Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu iz područja bioindustrije. Svečanost promocije i podjele diploma upriličena je u auli Sveučilišta u Zagrebu, a bili su joj nazočni i veleposlanik Republike Francuske u Republici Hrvatskoj Nj. E. Gaël François Veyssiere, te dekan Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta prof. Mirko Planić, prodekanica za razvoj i kadrove Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. Jasna Novak, koordinator studija na PBF-u prof. dr. sc. Vladimir Mrša, koordinatorica studija na PMF-u prof. Višnja Bendorfer i izv. prof. Igor Stuparević s PBF-a.

Trinaesta generacija studenata potvrđuje kontinuirano zanimanje koje za ovaj studij pokazuju studenti Prirodoslovno-matematičkoga i Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. To također svjedoči i o snažnoj suradnji koju imamo s našim partnerom, Sveučilištem u Orléansu. Želim vam prije svega čestitati na vašem odabiru ovoga

diplomskoga studija, na vašoj znatiželji, hrabrosti i volji da studirate u dvjema zemljama, te usko surađujete s profesorima s dvaju sveučilišta – rekao je rektor Lakušić, ujedno pozvavši promovirane studente da s mlađim kolegama studentima podijele ne samo svoje iskustvo ovoga studija, nego i svoje Erasmus iskustvo, jer zasigurno ima mnogo studenata koji bi pošli tim stopama. Francuski veleposlanik Nj. E. Gaël François Veyssiere studentima je poručio da sada postaju alumni, dio mreže bivših studenata koji, ako to žele, mogu ostati u kontaktu s Francuskom i podijeliti svoje iskustvo s mlađima. U tu svrhu imaju pristup digitalnoj platformi Francuska – alumni – Hrvatska koju im je francusko veleposlanstvo stavilo na raspolaganje.

Diploma koja vam se danas dodjeljuje jedinstvena je zato što je izdaje francusko-hrvatski studij i uvjeren sam da će vam otvoriti brojne profesionalne mogućnosti te vam olakšati ulazak na tržište rada. Premda je ovo bilateralno iskustvo još uvijek jedinstveno, želimo da se francusko-hrvatska sveučilišna i znanstvena suradnja intenzivira i postane raznolikija te na tome radimo. Uvjereni smo da francuska i hrvatska sveučilišta mogu pronaći puno tema za međusobnu suradnju koje se mogu razvijati, primjerice, u okviru programa Erasmus+ ili unutar europskih sveučilišta s kojima nekolicina njih već surađuje – zaključio je veleposlanik Veyssiere.

U ime promoviranih studenata, nazočnima se obratila Daria Šimić s PMF-a, ustvrdivši kratko: “We did it!” Zahvalila je svojim profesorima, ali i roditeljima, braći i sestrama, na podršci i riječima utjehe kada im je bilo teško. A zahvalila je i kolegama na međusobnoj pomoći i zajedničkim kročnjem cestom do diplome. Podsjetimo, suradnja Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu na diplomskom studiju iz područja bioindustrije temelji se na Sporazumu o suradnji koji su čelnici dviju institucija potpisali u studenom 2007. godine. Na temelju Sporazuma, studentima Sveučilišta u Zagrebu koji studiraju na diplomskom studiju Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta iz područja molekularne biologije te na diplomskom studiju Prehrambeno-biotehnološkoga fakulteta iz područja molekularne biotehnologije omogućeno je pohađanje dijela nastave koju izvodi Sveučilište u Orléansu, kao i obavljanje prakse u francuskim tvrtkama i znanstvenim institucijama, čime će steći preduvjete za stjecanje francuske diplome Sveučilišta u Orléansu na razini magistra iz područja bioindustrije (Diplôme de Master du domaine Sciences et Technologie, mention Sciences du Vivant, spécialité techniques bio-industrielles). Program studija usklađen je s bolonjskim procesom, a u izvođenju nastave na drugoj godini diplomskoga studija sudjeluju profesori Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Orléansu na francuskom, engleskom i hrvatskom jeziku.

## TEMELJ SVIH ZNANOSTI

Studiraš matematiku na PMF-u. Otkud ljubav prema matematici?

Matematiku vidim kao temelj svih znanosti, odnosno analitičkog razmišljanja.

Što misliš, zbog čega puno učenika i studenata matematiku doživljava kao “bauk predmet”? Kako to promijeniti?

Mišljenje o matematici formira se još u osnovnoj školi. Čest pristup temelji se na učenju šablona i njihovom repliciranju na brojnim primjerima. Učenicima i studentima nameću se rješenja, umjesto da ih se ohrabruje da samostalno pristupaju problemima i vremenski omogući da ga istraže. Kao rezultat, učenici često misle da “nisu za matematiku”. Potrebno je od malena poticati kreativnost i istraživanje u matematici kroz modernizaciju metodologije poučavanja.

Kako komentiraš i činjenicu da nam zadnjih godina nedostaje učitelja/profesora matematike?

Kao temeljni razlog vidim društveni položaj te ekonomski status učitelja, odnosno profesora matematike. Diplomiranim studentima matematike informatičke tvrtke, bankarski i drugi sektori nude priliku za karijerni razvoj i ekonomsku sigurnost, dok nažalost rad u školama ne nudi slične pogodnosti. Dodatno, zbog težine studija mnogi se učenici obeshrabre uopće upisati studij, stoga smatram da je nužno revidirati nastavne programe te popularizirati ih.

## O PROBLEMU ISELJAVANJA MLADIH

Svakako je pozitivno da mladi stječu iskustva i znanja u inozemstvu, no nužno je osigurati prilike za rast i razvoj u karijerim i osobnim okvirima, u Republici Hrvatskoj. Naši najbolji studenti često odlaze kako bi iskoristili mogućnosti znanstvenog ili karijernog napretka na institucijama u inozemstvu. Kada bi postojale konkurentne prilike u Hrvatskoj, vjerujem da bi određen dio ostao ili se vratio. Potrebno je naglasiti i da mladi, iako ponajviše vođeni ekonomskim statusom, žele živjeti u društvu meritokracije i prava te da je potrebno ojačati prisutnost navedenih vrijednosti.

dula bavi kada ne uči za ispite i ne priprema materijale za Hrvatski studentski zbor? Poput svojih vršnjaka, i ona svaka slobodnu priliku koristi za druženje s prijateljima. Voli svoje društvo, svoj grad, svoju zemlju. Pa iako je ovo ljeto provela u ljetnoj školi na London School of Economics, prije odlaska nije pretjerano razmatrala opciju života izvan Hrvatske.

Iskustvom koje sam stekla, u tom kratkom razdoblju, u meni je pobudilo želju za novim znanjem te upoznavanjem mogućnosti i kultura izvan Hrvatske. Razmatram opciju nastavka obrazovanja ili privremenog rada u inozemstvu, no dugoročno se svakako želim i planiram vratiti u Hrvatsku, zaključuje Bruna na kraju našeg razgovora. A ja sam još sigurniji u rečenicu koju natipkaj na početku članka: Hrvatski studentski zbor je u sigurnim rukama.

“

Razmatram opciju nastavka obrazovanja ili privremenog rada u inozemstvu, no dugoročno se svakako želim i planiram vratiti u Hrvatsku



LUKA GERLANC/CROPIX

SMOTRA SVEUČILIŠTA U SPLITU

# Na Kampusu biraj, u Splitu studiraj!

Maturantima je pružena prilika da porazgovaraju sa sadašnjim studentima o svemu što ih zanima, od pitanja vezanih uz samo studiranje pa do širih studentskih tema. Aula Prirodoslovno-matematičkog fakulteta bila je puna života, šušura i pitanja od 10 do 21 sat, koliko je i trajala sama smotra

PIŠE

MILA PULJIZ

SNIMIO

BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

Unatoč kiši i lošem vremenu, Smotra Sveučilišta u Splitu, koja se prvi put održala u prosincu, i to u sklopu Adventa na Kampusu, privukla je velik broj posjetitelja i prvenstveno maturanata, koji su imali priliku na jednom mjestu dobiti sve potrebne informacije o Splitskom sveučilištu, studijskim programima i upisima. Maturantima je pružena prilika da porazgovaraju sa sadašnjim studentima o svemu što ih zanima, od pitanja vezanih uz samo studiranje pa do širih studentskih tema, poput studentske prehrane i života. Aula Prirodoslovno-matematičkog fakulteta bila je puna života, šušura i pitanja od 10 do 21 sat, koliko je i trajala sama smotra.

Predblagdansko razdoblje pokazalo se idealnim kako bi se budućim studentima, uz učenje, predstavila i mnoga druga društvena događanja na Kampusu, poput Adventa, ali i brojnih koncerata, kvizova... Posjetitelji su u predahu od smotre mogli uživati u adventskom programu na kućicama ispred Zgrade tri fakulteta, uz glazbu Radio Kampusa i fine delicije te tople napitke Studentskog centra. Studiranjem na Splitskom sveučilištu studenti istodobno studiraju na još osam maritimnih sveučilišta u Europi zahvaljujući savezu Europsko sveučilište mora (SEA EU), čime je olakšana i mobilnost studenata koji postaju europskim studentima.

"Nemogu ne biti zadovoljan, puno mi je srce kada vidim ovo-



liko autobusa pristiglih na smotru. Učenici mogu na štandovima naših sastavnica doznati sve što ih zanima o studijskim programima, dok se u amfiteatrima po utvrđenom rasporedu održavaju prezentacije. Sve više studenata ostaje studirati u Splitu, prvenstveno zato što mi slušamo studente i njihove potrebe. Nedavno je krenuo i jedan vrlo atraktivan studij, Komunikacija i mediji. Našim ćemo studentima nastojati pružiti i druge mogućnosti studiranja, razmišljamo i o Molekularnoj biologiji, koja je danas također vrlo atraktivna. Mogućnosti su velike, perspektiva je velika te se nadam da će to naši potencijalni studenti prepoznati", kazao je rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić.

Zadovoljan je bio i prorek-

tor za studente, nastavu i poslovanje Nikola Koceić-Bilan. "Sveučilište u Splitu ima više od 200 studijskih programa, to je zaista ogromna lepeza izbora potencijalnim studentima. S ovom smotrom obraćamo se populaciji maturanata, ne samo onih u gradu Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji, već i puno šire. Naime, organizirali smo desetak autobusa iz većih urbanih sredina u Dalmaciji, ali i susjednoj BiH koja nam gravitira", kazao je prorektor Koceić-Bilan, dodavši kako je Splitsko sveučilište najbolje u Hrvatskoj te među najboljima u regiji. "Međutim, naš najveći kapital, naše najveće blago su studenti, koji daju poseban čar ovom gradu koji je uistinu postao pravi sveučilišni grad i htjeli bismo da svi maturanti

osjete čar studiranja u Splitu, ali i atmosferu i ugođaj na našem Kampusu, koji nas razlikuje od mnogih drugih sveučilišta u svijetu", dodao je prorektor.

Smotru je posjetila i delegacija Sveučilišta u Mostaru, koja je netom prije s Upravom Splitskog sveučilišta razgovarala o suradnji, zajedničkim projektima i povezivanjem uzajedničke mreže.

"Mi smo svjesni da je Sveučilište u Splitu danas sveučilište koje se najbrže razvija i koje je najbolje pozicionirano na nekoliko ljestvica. Iza toga stoji jedna vizija razvoja Sveučilišta, ali i društva. Od rektora Ljutića smo tražili pomoć, ali on je rekao ne pomoć, nego suradnju, i na tome smo mu zahvalni", kazao je rektor Sveučilišta u Mostaru prof. Zoran Tomić.



## ŠTO KAZU MATURANTI?



### Lucija Mioč

Maturantica sam i htjela bih upisati Medicinski fakultet. Trudim se, idem na pripreme i nadam se da ću ga upisati. Prvi izbor mi je svakako Split, zato sam danas i došla na Smotru. Do sada sam o Splitskom sveučilištu čula samo najbolje.

### Šime Puljić

Dolazim iz Medicinske škole Šibenik, smjer farmaceutski tehničar. Sada sam maturant, od Nove godine krećem s priprema za državnu maturu jer do sada nije bilo vremena; prvo sam išao na Erasmus, zatim na ekskurziju... Jedino gdje se vidim jest Kineziološki fakultet, volio bih raditi kao trener, pripremati sportaše za natjecanja.



### Mate Barun

Dolazim iz Livna, a iako idem u srednju strukovnu školu, definitivno želim studirati, a najviše se vidim na Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje. Smjer koji bih odabrao jest Strojstvo, s obzirom da se za to izučavam i u srednjoj školi. Strastveni sam navijač Hajduka i definitivno bih volio studirati u Splitu. O Splitskom sveučilištu sam čuo sve najbolje, i to od svoje sestre koja također studira na FESB-u.





## ŠTO KAŽU STUDENTI?

### **Anka Županović, Pomorski fakultet**

Zadovoljna sam fakultetom, predmeti su jako zanimljivi, a nakon završetka bih voljela raditi u Lučkoj upravi. Pomorski fakultet ima pet smjerova: Pomorska nautika, Brodostrojarstvo, Pomorske elektrotehničke i informatičke tehnologije te Pomorski menadžment i Pomorska tehnologija jahti i marina. Prva tri smjera su više vezana za more, dok su druga dva više vezana za kopno.

### **Mirela Mužinić, Medicinski fakultet**

Poprilično sam zadovoljna, bilo je malo zahtjevno što se tiče učenja, ali sve se to uspije izgurati. MEFST nudi Dentalnu medicinu, Medicinu, Farmaciju i Medicinu na engleskom jeziku, a danas mogu primijetiti da se maturanti najviše zanimaju za Medicinu i Farmaciju.

### **Matea Bule, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje**

Nakon završetka studiranja se više vidim na terenu nego u uredu, kako bih što više naučila o odabranom smjeru, Strojstvu. Maturanti se najviše zanimaju za Računarstvo i Elektrotehniku. FESB također ima i mnogo uspješnih udruga, poput FESB Racinga, a našim se udrugama mogu priključiti i studenti s drugih fakulteta.

### **Ana Runjić, Komunikacija i mediji**

Jako sam zadovoljna svojim odabirom studiranja, to je definitivno moj poziv. Ako neki od maturanata ne mogu doći, uvijek mogu posjetiti internetsku stranicu fakulteta ili instagram, ali i javiti nam se bilo kada za sve informacije o fakultetu i studiranju na istome.

### **Paola Mandić, Marija Skejić, Petra Zupčić i Nika Šimić, Odjel za forenzične znanosti**

Maturanti nas mogu pitati sve što ih zanima za module, potrebne predmete s mature, što mogu očekivati od fakulteta i slično. Mi smo jako zadovoljne svojim fakultetom, ovo zanimanje pokriva mnogo područja, možemo raditi u policiji, vojsci, mnogim laboratorijima...



Rektor Ljutić s delegacijom Sveučilišta u Mostaru



Nagrađeni profesori

DAN RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNOG FAKULTETA U ZAGREBU

# Jedinstveni fakultet specifičnih znanja i vještina

U središtu akademskog poduzetništva treba biti student i njegov budući poslodavac. Znanja i vještine koje dobivaju trebaju ih što bolje pripremiti za tržište rada, a da bi se to ostvarilo, potrebno je osigurati različite linije financiranja – poručio je u svome govoru dekan RGNF-a Vladislav Brkić

PIŠE I SNIMIO: BRANKO NAĐ

Rudarsko-geološko-naftni fakultet jedinstvena je sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i jedini je fakultet u Republici Hrvatskoj koji djeluje u polju Rudarstvo, geološko inženjerstvo i naftno rudarstvo tehničkih znanosti, te jedan od dva fakulteta koji djeluju u polju Geologija prirodnih znanosti. Značenje ovoga fakulteta u nacionalnim okvirima neupitno je pak s obzirom na to da gospodarenje mineralnim sirovinama i korištenje geoenergije predstavlja reguliranu djelatnost i temelj je gospodarskog razvoja i nacionalne sigurnosti svake države, što je naročito došlo do izražaja u jeku pandemije koronavirusa i ove godine zbog rata u Ukrajini.

Rečeno je to na prošlotjednom obilježavanju Dana Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta, tijekom kojega je dekan Vladislav Brkić nagradio najbolje studente i po rezultatima najistaknutije djelatnike fakultete.

Prvi čovjek RGNF-a podsjetio je na to kako su protekli akademsku godinu posvetili razvoju novih i većim izmjenama postojećih studijskih programa na prediplomskoj i diplomskoj razini koji bi trebali odražavati suvremena kretanja u struci, ali i obuhvatiti sve znanstvene i tehnološke novitete, te budućim studentima ponuditi jednu novu perspektivu i olakšati im buduću karijeru:

– Akreditirali smo i sveučilišni diplomski studij Naftno i geoenergetsko inženjerstvo i menadžment, koji će se u cijelosti izvoditi na engleskom jeziku, upisali smo prvu skupinu studenata na međunarodnom združenom di-



Dekan Vladislav Brkić s prodekanima



Rudari ophodari posjetili su Rektorat

plomskom studiju u okviru Erasmus Mundus programa. Trenutno smo pak u postupku akreditacije i novog sveučilišnog diplomskog studija Primijenjena geologija i geološko inženjerstvo, koji bi se trebao izvoditi dvojezično, na hrvatskom i engleskom jeziku. Želja nam je kroz nove studije koji će se izvoditi na engleskom jeziku doprinijeti internacionalizaciji RGNF-a, povećati međunarodnu vidljivost, ali i otvoriti mogućnost povezivanja s drugim srodnim fakultetima iz Europskog prostora visokog obrazovanja kroz nove združene studijske programe – jasno je

iznio daljnju viziju razvoja fakulteta dekan Brkić.

Zagrebački rektor Stjepan Lakušić prisjetio se u svome govoru razdoblja neposredno nakon zagrebačkog potresa, tijekom kojega su studenti i djelatnici RGNF-a proveli nebrojene sate na terenu kako bi detektirali najveće probleme i dali stručne smjernice kako krenuti što hitnije u obnovu oštećenih objekata:

– In i u jednom se trenutku nije postavilo pitanje koliko to košta, koliko vremena na te poslove treba utrošiti, jer su svi profesori i studenti bili svjesni da mi to – moramo učiti. Mi smo javno sveučilište,

RGNF je javni fakultet, i upravo je naša zadaća da u trenucima krize, kada treba pomoći društvu, tu pomoć i pružimo. I društvu i državi u cjelini.

Dekan Brkić osvrnuo se i na stručnu praksu za studente Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta koja je organizirana u sklopu projekta “RGN START – STručnA pRaksa za živoT”. Tako nove modele stručne prakse čine stručna praksa kod poslodavca, u laboratorijima fakulteta, ali i na terenu u organizaciji fakulteta.

U porasti je publiciranost znanstvenih radova. U prošloj godini odobreno je ukupno sedam znanstveno-istraživačkih projekata (Erasmus Mundus, Europski gospodarski prostor, Norveški fondovi, Obzor Europa, EIT Materials). Zaposlenici RGNF-a osvojili su brojne nagrade na sajmovima inovacija (tri zlatne medalje na nedavno održanom sajmu inovacija ARCA 2022), a sve skupa rezultiralo je i povećanim interesom za upis doktorskog studija RGN fakulteta.

– Povezivanje fakulteta u domeni gospodarstva, odnosno akademsko poduzetništvo, od iznimne je važnosti nakon nastavne i znanstvene aktivnosti. U središtu akademskog poduzetništva treba biti student i njegov budući poslodavac. Znanja i vještine koje dobivaju trebaju ih što bolje pripremiti za tržište rada, a da bi se to ostvarilo, potrebno je osigurati različite linije financiranja – zaključio je dekan RGNF-a Vladislav Brkić.

Pristupilo se tada dodjeli nagrada i priznanja, koje su u punom, ali i povećanom opsegu napokon bile dodijeljene bez restrikcija uzrokovanih pandemijom koronavirusa. Nagrađeni su studenti, znanstveno-nastavno osoblje, postdoktorandi, asistenti, kao i nenastavno osoblje.

POLJSKA NAGRADA OTIŠLA U SLAVONSKI BROD

## Priznanje za povijesnu knjigu dr. sc. Josipu Jagodaru



Dr. sc. Josip Jagodar

PRIVATNI ALBUM

PIŠE: IVAN STIPIĆ

Iako najmlađe javno sveučilište u Hrvatskoj, Sveučilište u Slavskom Brodu protokom vremena postaje sve vidljivije u znanstvenoj i široj javnosti u Hrvatskoj, ali i izvan njezinih granica. Najnovije svjedočanstvo da je tome tako jest nedavno dodijeljeno Priznanje za povijesnu knjigu unutar *Nagrade profesora im. Jerzego Skowronka* dr. sc. Josipu Jagodaru, postdoktorandu Sveučilišta u Slavskom Brodu.

U Kraljevskom dvorcu u Varšavi od 24. do 27. studenoga 2022. godine održavao se 30. sajam povijesnih knjiga. Sajam ima posebno značenje za izdavačke kuće i institucije koje se bave izdavanjem znanstvenih knjiga iz polja povijesti, a posebna se svečanost održava na otvorenju sajma. Ovogodišnjem svečanom otvorenju sajma prisustvovalo je tristotinjak uzvanika iz poljskih ministarstava, predstavnika salona ukrajinskih i bjeloruskih povijesnih knjiga koji su ovogodišnji partneri sajma, te predstavnici izdavačkih kuća i mnogih poljskih sveučilišta, instituta, muzeja te udruga koje izdaju znanstvene povijesne knjige i monografije.

Na otvorenju se dodjeljuje i nekoliko nagrada: *Klio* (takozvani poljski Nobel za povijesnu knjigu), nagrada *Varsoviensia* za istaknute znanstvenike i umjetnike koji se bave promidžbom varšavske umjetnosti i znanosti, a posljednjih 27. godina dodjeljuje se i *Nagrada profesora Jerzego Skowronka*. Književni časopis *Książki* organizator je dodjele nagrade *Prof. im. Jerzego Skowronka*, koja je utemeljena na sjećanje profesora koji je radio na Sveučilištu u Varšavi i bavio se poviješću balkanskih naroda. Ova je nagrada razlog zbog kojeg je i dr. sc. Josip Jagodar bio pozvan i sudjelovao na otvorenju 30. sajma povijesne knjige,

jer je njegova knjiga *Związki chorwacko-polskie w latach 1918-1965* bila nominirana za nagradu, kao jedna od 28 znanstvenih monografija koje se bave poviješću Poljske. Stručni žiri ocijenio je njegovu knjigu kao 5. najbolju knjigu od nominiranih te je dobio *Priznanje* koje mu je uručio gosp. Piotr Dobrołęcki u ime organizatora. Prilikom preuzimanja *Priznanja* dr. sc. Jagodar je bio pozvan da se obrati prisutnima te je on u kratkom obraćanju zahvalio na ovom značajnom priznanju kojim se i hrvatska historiografija prepoznala u Poljskoj te je poticaj za daljnje istraživanje hrvatsko-poljskih veza.

Dr. sc. Josip Jagodar, povjesničar i kroatolog, zaposlenik je Odjela društveno-humanističkih znanosti Sveučilišta u Slavskom Brodu i bavi se istraživanjima zavičajne povijesti, crkvene povijesti, tradicijske i kulturne baštine brodskog Posavlja te hrvatsko-poljskim vezama. Višekratno je nagrađivani član, koordinator i predsjednik različitih povjerenstava i udruga. Među ostalim, aktualni je predsjednik Savjeta za mlade Vlade Republike Hrvatske, predsjednik Ogranaka Matice hrvatske u Slavskom Kobasu, član Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti i redoviti član Družbe “Braća Hrvatskoga zmaja”. Kao član organizacijskih i programskih odbora te kao izlagač, sudionik je više desetaka znanstvenih i stručnih skupova s isto toliko objavljenih znanstvenih radova. Tiskom mu je objavljeno i šest knjiga.

Nagrađena knjiga dr. sc. Jagodara objavljena je 2021. godine na hrvatskom jeziku pod naslovom *Hrvatsko-poljske veze u prvoj polovici i sredinom XX. stoljeća* u nakladi Despot Infinitus, a 2022. godine prevedena je na poljski jezik u izdanju Universitas iz Krakova zalaganjem prof. dr. hab. inž. Mareka Piekarczyka.

DAN FAKULTETA ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

# Integriranost u europski istraživački prostor

Novi dekan Vedran Bilas napomenuo je da je FER danas najveće obrazovno, istraživačko i inovacijsko središte u području tehničkih znanosti u Hrvatskoj, a suradnja s hrvatskom industrijom dio je njihova poslanja

PIŠE I SNIMIO: BRANKO NAĐ

Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu danas ima 694 zaposlenika, od kojih 266 s doktoratom znanosti, 203 nastavnika, 359 suradnika i 132 zaposlenika u pratećim službama. Na FER-u su aktivna 223 istraživačka, razvojna i inovacijska projekta ukupne vrijednosti preko 30 milijuna eura. Većina je financirana iz europskih fondova, od čega 18 projekata iz programa "Obzor 2020" i "Obzor Europa". Suraduju s CERN-om, imaju projekte Europske svemirske agencije i Europskog obrambenog fonda.

FER je integriran u europski istraživački prostor, zapošljava doktorande, istraživače i nastavnike iz inozemstva i u tome se natječe s najboljima.

– A da bismo u tome bili uspješniji i konkurentni, trebamo regulatorni okvir koji prepoznaje projektno zapošljavanje u znanosti i omogućuje atraktivne razine plaća. Ne možemo očekivati zapošljavanje vrhunskih stranih istraživača ili profesora na plaće propisane uredbom o koeficijenti-



Govor novog dekana FER-a Vedrana Bilasa

ma. Žao nam je da naši prijedlozi u tom smjeru nisu uključeni u novi Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti – poručio je Vedran Bilas, novoizabrani dekan FER-a, na svečanom obilježavanju Dana fakulteta.

Istaknuo je kako je FER najveće obrazovno, istraživačko i inovacijsko središte u području tehničkih znanosti u Hrvatskoj, a surad-



Profesor Sead Berberović primio je Zlatnu plaketu 'Josip Lončar' za izuzetan doprinos promicanjem nastave, znanosti i struke

nja s hrvatskom industrijom dio je njihova poslanja. Može se mjeriti velikim brojem zajedničkih projekata. Primjerice, u ovoj je godini bilo aktivno više od 60 projekata iz programa IRI. Otvaraju se i nove inicijative, poput zajedničkih laboratorija u prostorima Fakulteta. Zajedno prepoznaju potrebe za novim znanjima i ugrađuju ih u nastavni program. Hrvatski tehnološki startupovi mogli su se održati i izrasti u jednoroge zahvaljujući talentima koji su znanja stekli na ovom fakultetu.

I vodeće inozemne kompanije u stalnom su kontaktu s FER-om te pokreću zajedničke projekte. Stoga je dekan Bilas napomenuo kako prestižnoj ustanovi poput FER-a za nesmetan razvoj treba unaprjeđenje istraživačko-razvojno-inovacijske aktivnosti uz potporu države.

– Spremnimo i za iskorake na koje naše Sveučilište, Zagreb i Hrvatska već dugo čekaju. Pravi tehnološki inovacijski kampus na Borongaju, mjesto na kojem su okupljena hrvatska tehnološka poduzeća i partneri iz inozemstva, FER i drugi tehnički fakulteti, studentski i istraživački

startupovi. FER će biti jak i pouzdan partner novoj upravi Sveučilišta u Zagrebu u provedbi inicijative kampusa Borongaj. Našim vrijednostima, radom i odnosom činimo FER svjetlom naše profesije, poslovne zajednice i cijeloga društva. Cijela FER-ova obitelj studenata, zaposlenika, i svih koji su stekli obrazovanje na FER-u snaga je koja pokreće i unaprjeđuje Hrvatsku! Pozivam vas na potporu i suradnju, da taj potencijal u cijelosti ostvarimo zajedno. Hrvatska treba FER, ali i FER treba Hrvatsku – bile su završne riječi novog dekana Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Svečanosti Dana FER-a prisustvovali su brojni visoki uzvanici, predstavnici vlasti, znanstvenih, obrazovnih i vojnih institucija te gospodarstva. Istaknute su važne poruke s ciljem poticanja daljnjeg rada znanstvenika i inženjera.

Ministar gospodarstva i održivog razvoja Davor Filipović smatra da su znanstveno-istraživačka djelatnost i obrazovanje važni pokretači gospodarstva, ali i društva u cjelini. Svi oni koji se bave prenošenjem znanja novim generacijama danas imaju iznimno zahtjevnu ulogu i moraju se prilagodavati iznimnim okolnostima, trendovima i potrebama sve izazovnijih tržišta te vremena u kojem živimo:

– Visoka učilišta danas trebaju biti fleksibilna, inovativna, ali i – ono što je najvažnije – privlačna mladim ljudima. FER je odličan primjer kako se to može postići. Svojim istraživačkim radom, studentskim programima, s izvrsnim nastavnicima i svim djelatnicima, fakultet je čvrsto povezan s gospodarstvom i pripada vodećim znanstveno-obrazovnim institucijama u zemlji, ali i inozemstvu.

ZAGREBAČKI KIF PROSLAVIO 63 GODINE POSTOJANJA

## Studijski programi na engleskome pridonose internacionalizaciji

Među najutjecajnijim znanstvenicima u 2021. godini nalaze se i dvojica profesora s Kineziološkog fakulteta: Goran Marković i Maroje Sorić. Profesor Marković našao se i na listi najutjecajnijih znanstvenika u segmentu cjeloživotne karijere

PIŠE I SNIMIO: BRANKO NAĐ

Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu proslavio je 63. obljetnicu postojanja sjednicom Fakultetskog vijeća, tijekom koje su nagrađeni najzaslužniji i najuspješniji djelatnici, odnosno studenti KIF-a.

Novi dekan Mario Baić predstavio je u uvodnome govoru svoje najbliže suradnike koji će fakultet voditi u idućem razdoblju. To su prodekanica za nastavu i studente Dajana Zoretić, prodekan za međunarodnu suradnju i znanost Tomislav Rupčić i prodekan za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete Ivan Segedi.

Dekan Baić posebno je zahvalio dosadašnjoj upravi te je bivšeg dekana Tomislava Krističevića razveselio pri-



Bivši dekan Tomislav Krističević primio je duhoviti poklon od članova Studentskog zbora KIF-a

godnim poklonom.

Tijekom prezentacije o razvojnim i nastavno-znanstvenim postignućima KIF-a, dekan Baić naglasio je da su ishodene dopusnice za otvaranje studijskih programa

na engleskom jeziku: Integrated undergraduate and graduate university study Kinesiology, Sport coach education (undergraduate), Sport coach education (graduate) i Postgraduate doctoral uni-

versity study Kinesiology. U postupku je, pak, izdavanje dopusnice za sveučilišni poslijediplomski specijalistički studij Prevencija i rehabilitacija sportskih ozljeda.

Novi dekan podsjetio je na inicijativu za uspostavom tzv. Zapadnog kampusa, koji prostorno okuplja tri različita, ali komplementarna sadržaja: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studentsko naselje "Stjepan Radić" i Sportski park "Mladost". Kampus će uključivati novi razvojni istraživački centar, sportske objekte, vanjske terene, studentski trg, park s klupama, trim-stazom i uređenim prostorom za vježbanje na otvorenom.

Istaknuto je tijekom svečane sjednice Fakultetskog vijeća kako su hrvatski znanstvenici među dva posto najutjecajnijih u svijetu, od ko-

jih većina dolazi sa Zagrebačkoga sveučilišta. A među tom skupinom najutjecajnijih znanstvenika u 2021. godini, čak dvojica profesora dolaze s KIF-a: Goran Marković i Maroje Sorić. Profesor Marković našao se i na listi najutjecajnijih znanstvenika u segmentu cjeloživotne karijere.

– Jaka je i međunarodna komponenta djelovanja našeg fakulteta. Od studentske razmjene i stručne prakse do Erasmus mobilnosti. Tako se broj odlaznih i dolaznih Erasmus studenata svake godine povećava. Za njih smo organizirali izvođenje predmeta na engleskom jeziku, a dolaze nam i gostujući profesori iz cijelog svijeta – naglasio je dekan Mario Baić.

Kineziološki fakultet osnovan je kao Visoka škola za fizičku kulturu 1959. godine. Godine 1973. preimenovao se u Fakultet za fizičku kulturu, a konačni naziv, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, dobiva 2001. godine. Fakultet djeluje više od 50 godina kao samostalna visokoučilišna institucija u Republici Hrvatskoj na kojoj se školuju profesori i magistri kineziologije za potrebe nastave tjelesne i zdravstvene kulture u školstvu, kao i magistri kineziologije u izabranoj grani primijenjene kineziologije (sport, kineziterapija ili rekre-



Novi dekan Mario Baić

acija). Osim preddiplomskih i diplomskih visokoškolskih programa obrazovanja, fakultet organizira i provodi poslijediplomski doktorski studij i specijalističke poslijediplomske studije. Također, u okviru fakulteta djeluje i Studijski centar za izobrazbu trenera, koji provodi izobrazbu trenera iz područja sporta, sportske rekreacije, kondicijske pripreme i fitnessa. Svi su studiji usklađeni s europskim sveučilišnim programima sličnih visokoškolskih institucija i uređeni prema načelima Bolonjske deklaracije i europskog sustava prijenosa bodova.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

# Konferencija Pravnog fakulteta 'Schengen and European Borders'

Dekan Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Ivan Koprić izrazio je svoje zadovoljstvo jer se ova konferencija održava 24 sata nakon povijesne odluke za Republiku Hrvatsku da Hrvatska postaje 27. članica schengenskog prostora

PIŠE  
PETAR BILOBRK

U organizaciji UNESCO-ove katedre za slobodno kretanje osoba, migracije i interkulturalni dijalog, koja djeluje u okviru Katedre za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održana je četvrta po redu konferencija "Schengen and European Borders". Konferencija se održala dan nakon što je Više ministara pozitivno odlučilo o članstvu Republike Hrvatske u Schengenu. Naime, jednoglasnom odlukom na sastanku ministara unutarnjih poslova država članica u Bruxellesu odlučeno je da Hrvatska postaje 27. članica schengenskog prostora i za manje od mjesec dana ukidaju se granične kontrole na kopnenim i pomorskim graničnim prijelazima, a na proljeće i u zračnim lukama.

Konferencija je održana u hibridnom obliku, uživo u zgradi Pravnog fakulteta u



Otvaranje konferencije 'Schengen and European Borders'

Čirilometodskoj ulici i putem ZOOM aplikacije, a uz izlagače sudjelovali su studenti i zainteresirana javnost. Značajnost ovoj konferenciji svojim sudjelovanjem dali su u svojstvu izlagača neki od vodećih europskih znanstvenika koji su raspravljali o nizu aktualnih tema kao što je prijedlog

izmjena Schengenskog zakona, nadzor vanjskih granica EU-a, poštovanje temeljnih prava na granicama, primjena umjetne inteligencije i modernih tehnologija, zatvaranje granica i uvođenje graničnih kontrola unutar Schengena i o nizu drugih zanimljivih tema. Konferenciju je otvorio de-



Sudionici konferencije

kan prof. dr. sc. Ivan Koprić izrazivši dobrodošlicu i uspješan rad sudionicima konferencije. Dekan Koprić izrazio je svoje zadovoljstvo jer se ova konferencija održava 24 sata nakon povijesne odluke za Republiku Hrvatsku. U nastavku svog obraćanja prof. Koprić upoznao je sudionike konfe-

rencije sa studentskim programima i aktivnostima Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, znanstvenim dostignućima nastavnika Fakulteta kao i velikom vrijednosti fakultetske knjižnice.

Nakon prof. Koprića okupljenima se obratio Ognian Zlatev, voditelj Predstavniš-

tva Europske komisije u Republici Hrvatskoj, Aleksandra Markić Boban, voditeljica zagrebačkog ureda Zaklade "Hanns Seidel" i prodekanica Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Iris Goldner Lang.

Nakon pozdravnih govora konferencija je započela sa svojim radom, koji je organiziran kroz četiri panela na kojima su sudjelovali: Fabian Lutz, European Commission, European University Institute; Thomas Gammeltoft-Hansen i William Hamilton Byrne, University of Copenhagen; Violeta Moreno-Lax, Queen Mary University of London; Jorrit Rijpma, Leiden University, Lilian Tsourdi, University of Maastricht, Iris Goldner Lang, Sveučilište u Zagrebu; Luisa Marin, European University Institute/University of Insubria; Philippe de Bruycker, Université Libre de Bruxelles; Věra Honusková i Enes Zaimović, Charles University; Niovi Vavoula, Queen Mary University of London; Matija Kontak, Sveučilište u Zagrebu; Ana Kršinić, Sveučilište u Zagrebu i Ludvine Stewart, European University Institute.

STUDENTI SPLITSKOG EKONOMSKOG FAKULTETA ORGANIZIRALI HUMANITARNU AKCIJU

## Primjer integracije rada u nastavi i razvoja mladih koji mijenjaju društvo na bolje

PIŠE  
MILA PULJIZ

Na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu u okviru kolegija Upravljanje manifestacije prof. Smiljane Pivčević, studenti imaju priliku umjesto izrade poslovnog plana organizirati stvarnu humanitarnu manifestaciju. Inicijativa je 2010. godine krenula od studentice Avin Čikeš koja je s kolegama organizirala humanitarni događaj za udrugu Lastavice. Od tada do danas, 9 generacija i preko sto studenata steklo je praktično iskustvo organiziranja događaja te za potrebite skupine prikupilo i doniralo više od 250 000 kn. Posljednjih 6 godina akcija djeluje pod sada već prepoznatljivim nazivom "Djeca za djecu". Ove godine sav prihod akcije išao je udruzi "Naša dica", a u akciju se uključilo rekordnih 25 studenata i preko 150 sponzora koji su donirali 420 poklona za bogatu humanitarnu lutriju. Akcija se održala na štandovima u trgovačkim centrima City Centre One i Mall of Split, a mogli su se



mogu kupiti božićni ukrasi koje su izradila djeca vrtića i škola i srećke za lutriju. Na društvenim mrežama održala se i sportska aukcija sa nizom potpisanih artikala poznatih sportaša i klubova, ali humanitarni koncert u City Centru One. Prof. Pivčević naglašava kako se najbolji efekti učenja postižu radom na konkretnim aktivnostima i stoga se isti u što većoj mjeri integriraju u nastavu na Ekonomskom fakultetu u Splitu. Na ovom kolegiju

svaki student uz praktični rad mora izraditi i kritički prikaz kojim praktično znanje treba povezati s dosezima znanja u postojećoj literaturi. Ovogodišnja voditeljica tima, Gabrijela Matić, kaže da su je izjave prethodnih generacija studenata o najboljem iskustvu u životu potakle da se uključi te pristane biti i voditeljica projekta ove godine. Odluku je dodatno potvrdio razgovor s voditeljicom udruge koji je studentima pokazao koliko će njihov trud biti od pomoći članovima udruge. Kolegij Gabrijela vidi kao izvrstan spoj znanja, prakse, ali i pravih vrijednosti: "Kroz akciju se 25 studenata zbližilo, nasmijalo i najvažnije pronašlo kao odgovorni ljudi koji su spremni nesebično pomoći te je akcija najbolji primjer kako trud i pružanje prilika mladima stvaraju uspješne studente i bolje ljude! Naučila sam mnogo, od rješavanja problema u hodu do koordinacije kompletnog tima i projekta. Kolegij mi je omogućio primjenu znanja i vještina stečenih kroz studij te usvajanju novih u realnom



životu, ali me potakao i na razmišljanje kako svojim znanjem pomoći svojoj zajednici. Upravo je to posebna vrijednost ovog projekta jer zaista mijenja ljude na bolje", kazala je Gabrijela.

Prof. Pivčević dodala je kako je navedeno razlog zašto Ekonomski fakultet već godinama

razvija društveno-korisno učenje (DKU) za koje je i nagrađen i od strane Sveučilišta u Splitu. Kroz DKU studenti rade na konkretnim projektima za udruge civilnog društva i ove godine kreće peta generacija tog izbornog kolegija s dvadesetak uključenih udruga. Prof. Pivčević naglašava kako je to

samo jedan od brojnih načina kojima Ekonomski fakultet u Splitu djeluje na poboljšanje društva i zajednice, što je jedna od njegovih ključnih strateških odrednica. Akcija traje do 23.01., a prilozi se prikupljaju i uplatama na žiro račun akcije HR9824070001300031477 u OTP banci.





ROĐENDAN EKONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

# Studirati na ovome fakultetu stvar je prestiža

Dekanica Sanja Sever Mališ istaknula je kako tri međunarodne akreditacije studentima otvaraju brojna vrata za nastavak studija bilo gdje u svijetu i radna mjesta u internacionalnim kompanijama

PIŠE I SNIMIO  
**BRANKO NAD**

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu svečano je predstavio 102. godišnjicu postojanja. Danas, nakon stoljeća rada i djelovanja, zagrebačka je Ekonomija jedini fakultet u Hrvatskoj koji pripada u elitnih 1 posto fakulteta iz područja ekonomije i poslovne ekonomije, priznatih svugdje u svijetu.

Dekanica EFZG-a Sanja Sever Mališ ustvrdila je tako da je studirati na ovome fakultetu – stvar prestiža.

Od 1920. godine do danas, Fakultet se uvelike promijenio, ali jedno je sigurno; više od 87 tisuća studenata ponosno nosi diplomu Ekonomije i svaki od njih bio je svjedok izvrsnosti, posvećenosti, zalaganju i marljivosti nastavnih i nastavnih djelatnika.

Godinu iza nas pamtit ćemo po mnogim izazovima, od izvođenja online nastave, obnavljanja potresom oštećene zgrade, preko ponude novih studija i načina studiranja, stvaranja jedinstvenih udžbenika, napretka u internacionalizaciji, do znanstvenog i istraživačkog rada, osvrnula se u svome govo-

ru dekanica Sever Mališ.

– Ponosna sam na sve što je učinjeno u godini iza nas – i za buduće razdoblje postavljat ćemo još više ciljeve kako bismo opravdali prestižnu titulu vodeće, elitne institucije. Ovu godinu pamtit ćemo po brojnim dobrim vijestima, ali dopustite da ovom prilikom istaknem stjecanje EQUIS akreditacije, čiji smo jedini nositelj u Republici Hrvatskoj.

EQUIS akreditacija je najprestižnija međunarodna akreditacija visokoobrazovnih institucija u području ekonomije i poslovne ekonomije, a odnosi se na akreditaciju cijele institucije i svih njezinih procesa i aktivnosti. Uz dosadašnje akreditacije – AACSB, koja se također odnosi na razinu cijele institucije, te EPAS akreditacije za sveučilišni studijski program na engleskom jeziku Bachelor Degree in Business, Ekonomski fakultet – Zagreb postao je dijelom elitnog kruga od ukupno 207 vodećih visokoškolskih institucija iz područja ekonomije i poslovne ekonomije u svijetu.

– Dobiti makar i jednu akreditaciju nije jednostavno, niti lako, a mi ih imamo – čak tri. Kriteriji su rigorozni, i za do-

kazivanje istih potreban je velik angažman nastavnika i izvannastavnog osoblja. One studentima otvaraju brojna vrata za nastavak studija bilo gdje u svijetu i radna mjesta u internacionalnim kompanijama – ustvrdila je dekanica. Dodaje kako je ove godine Ekonomski fakultet u Zagrebu izazvao najveći interes kod srednjoškolarca na državnoj maturi: čak 10 tisuća maturanata izabralo je studijske programe EFZG-a.

I rektor Stjepan Lakušić osvrnuo se na tri nastavna programa Ekonomskog fakulteta s međunarodnom akreditacijom. Podsjetio je da u sklopu zagrebačkoga sveučilišta djeluju 34 sastavnice, a samo nekoliko njih ima međunarodne akreditacije.

– Nadalje, treba istaknuti i drugu činjenicu. Ako promatramo zadnje dvije godine, ovaj fakultet je publicirao točno 14 sveučilišnih udžbenika, počemu se opet svrstava u mali broj ustanova kojima je to uspjelo. Time pokazuju brigu o studijskim programima, brigu o studentima, i način na koji se stvara znanje. Jer znanje je bogatstvo koje se daje mladoj generaciji koja treba biti razvojna za našu



Dekanica Sanja Sever Mališ s prodekanima



Nagrađeni studenti

Republiku Hrvatsku. Ovo je fakultet koji se ne boji svoja znanja prebaciti u gospodarstvu, ne boji se ponuditi to znanje na tržištu jer jedino tako mogu biti uspješni.

Čestitarima u povodu proslave Dana fakulteta pridružio se i zagrebački gradonačelnik Tomislav Tomašević, naglasivši da Grad Zagreb može biti ponosan što ima ovakav fakultet u svom gradu, koji je bitan za gospodarski razvoj cijele Hrvatske. Čestitao je upravi i djelatnicima fakulteta na međunarodnoj prepoznatljivosti.

Dekanica Sever Mališ iza-

brala je i tri studentska projekta kojima je dodijeljena posebna Dekanova nagrada:

- studentima Sari Bračun, Eleni Čolak, Tei Čurković, Mariji Grgošić, Romani Horvatin-Pleše, Marijeti Ljubičić, Karli Markulin i Sebastianu Pajtaku za projekt "Obrtnik, što da ne"

- studentima Nori Tomljanović, Petri Žulj i Adrianu Zvizdiću za izniman uspjeh u javnom nastupu, osvojeno prvo mjesto na lokalnoj razini i ulazak u podregionalni krug na globalnom natjecanju za studente "CFA Research Challenge"

- Studentima Ivani Kos, Mar-

tini Radaš, Klementini Kovačić, Davidu Katunariću, Dominiku Piršiću, Hrvoju Plukavcu, Saši Stipiću, Lari Kriliću, Mariji Katancić, Anđelu Pervanu i Marinu Pepiću za projekt "EU4me&you: Unija prilika"

Prestižna nagrada "Mijo Mirković", za znanstvenu monografiju s istaknutim znanstvenim doprinosom u znanstveno-istraživačkom polju, dodijeljena je autorima Najli Podrug, Davoru Filipoviću i Mateji Kovač za rad "Transnacionalna korporacija: strateški i organizacijski aspekti".

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

# Studenti na stručnoj praksi u sklopu projekta SHOUT

PIŠE  
**MILA PULJIZ**

Znanja iz društveno-humanističkih znanosti i njihovih disciplina iznimno su važna za bolju i informiraniju praksu, posebno kada govorimo o održivim inovacijama ili kad pokušavamo razumjeti procese društvenih događanja u širem društveno-ekonomskom okruženju. S obzirom na to da se svijet nalazi na rubu četvrte industrijske revolucije, koja će donijeti mnoge poremećaje

u našem gospodarstvu, institucijama i životima, potrebno je posvetiti veću pažnju društveno-humanističkim znanostima, koje će potaknuti pomicanje prema održivim inovacijama i svjetlijoj budućnosti. Projekt **Social sciences and Humanities in intersectoral OUTreach for better education and sustainable innovations – SHOUT** ima cilj podržati inovacije studenata i profesionalaca iz područja društveno-humanističkih znanosti te podržati visokoškolske institucije, mala i srednja poduzeća i nevladine organizacije koje se bave slož-

nim problemima i traže kvalitetna rješenja za probleme koji su opisani u ciljevima održivog razvoja. Provode ga partnerske institucije iz Italije, Njemačke, Slovenije, Litve, Portugala, Ujedinjenog Kraljevstva, Cipra, Grčke i Hrvatske.

"SHOUT praksu odradio sam u Matosinhosu (Portugal) u INOVA+ organizaciji. Praksa je trajala šest tjedana, a iznimno mi je koristila za buduće poslove jer se vidim u pisanju i provedbi EU projekata u budućnosti, a suradujući s organizacijom INOVA+ dobio sam određeno iskustvo



i znanje koje mi je potrebno za daljnje usavršavanje", kazao je student Filip Škičić. Njego-

va kolegica Deni Baleta svoj je stručnu praksu odradila u Italiji. "Moja je zadaća bila

pomagati na satovima talijanskog jezika, objavljevati na društvenim mrežama... Jednom tjedno imala sam online sastanak s mentoricom, na kojima smo proučavale teorijske materijale i razgovarale o problemima s kojima se migranti susreću i kako ih potencijalno rješavati. Smatram da je ovaj projekt odlična zamisao. Ne samo da sam stekla svoje prvo radno iskustvo povezano sa svojim obrazovanjem, nego sam i upoznala nove ljude, prvi put sam putovala sama, usavršila sam jezik i odlično se zabavila", kazala je Deni.

LILJA M JÓNSDÓTTIR, PROFESORICA EMERITA SVEUČILIŠTA NA ISLANDU, EKSKLUZIVNO ZA UNIVERSITAS:

# OCJENE NISU PRESUDNE

## – važnije nam je da djeca i učitelji budu sretni u školi!

Naša djeca osjećaju da u školi puno nauče, iako se to ne odnosi konkretno na neki predmet, na matematiku, jezike ili društvene znanosti. Već puno uče o međusobnom poštovanju, suradnji, toleranciji, usvajaju društvene vještine, zbog čega će biti sretni(ji) u životu

RAZGOVARAO I SNIMIO  
**BRANKO NAĐ**

Naša djeca možda nisu najbolji po znanju i ocjenama. Štoviše, tu su negdje oko prosjeka. Međutim, sigurno spadaju među najsretnije dake na svijetu, jer i djeca i učitelji jednostavno vole boraviti u škola...

Sažetak je ovo i sukus kvalitete islandskog obrazovnog sustava kako ga opisuje Lilja M Jónsdóttir, profesorica emerita s University of Iceland u Reykjaviku, u ekskluzivnom razgovoru za Universitas. Naime, nedavno sam imao priliku posjetiti ovaj nevjerojatni otok-državu te upoznat detaljno njihov sustav odgoja i obrazovanja, shvatiti kako pristupaju učenju i poučavanju, načinima napredovanja i realiziranju kurikulu...

Kada mi se pak pružila prilika razgovarati s profesoricom Jónsdóttir, objeručke sam je prihvatio. Zašto? Jer je ova umirovljena profesorica kroz svoju dugogodišnju karijeru obrazovala gotovo sve danas aktivne učitelje na Islandu.

**Učiteljica učielja**  
Profesorica opće pedagogije, poznavanja društvenih znanosti i teorije kurikulu ima 72 godine te je još uvijek aktivna, drži predavanja i tečajeve. Kako za domaće prosvjetne djelatnike, tako i Erasmus tečajeve. Poput ovog kojem sam imao prilike, barem kao gost, prisustvovati.

Govori nam da je diplomirala kao učiteljica na tadašnjem Islandskom sveučilištu za obrazovanje (Iceland University of Education – IUE). Svoju profesorsku karijeru započela je u školi koja je u to vrijeme bila neovisni odjel Islandskog sveučilišta za obrazovanje. Bila je to laboratorijska, eksperimentalna škola, zvana The Training School. Smatrana je tada jednom od dvije najnaprednije škole na cijelom Islandu.

A profesorica Jónsdóttir je

u njoj bila uključena u mnoge inovativne programe. Jedna od stvari koja je proizišla iz njezina poučavanja tamo bio je priručnik koji je napisala za praktičare i studente nastavnika o planiranju učenja temeljenog na projektima (*Project Based Learning* 1996. godine).

Budući da je ta škola bila Vježbaonica, uvijek su dolazili studenti-učitelji na praksu. Polovica nastavnika u toj školi također je imala položaj na IUE-u kao svojevrstni majstori-učitelji ili učiteljski treneri, koji ne samo da su preuzimali studente-nastavnike u svojim učionicama, već su njihove dužnosti uključivale i predavanje kolegija opće pedagogije na IUE-u, povezivanje prakse s teorijom.

Nakon deset godina poučavanja u toj eksperimentalnoj školi, naša sugovornica postaje certificirani "učiteljski trener". I radila je na poslovima edukacije budućih učitelja cijelo desetljeće. Potom je otišla na magisterij na Sveučilište u Torontu, u Kanadi. Kada se vratila postaje docentica, prvo na Islandskom sveučilištu za obrazovanje, a kasnije na spojenom i preimenovanom University of Iceland.

- Dakle, od sada već daleke 1988. godine poučavam studente-učitelje za rad u obveznom osnovnom obrazovanju koje je namijenjeno djeci od šest do 16 godina. Predavala sam opću pedagogiju, učila studente kako poučavati u razredu, kako upravljati razredom, kako urediti učionicu, kako pripremiti nastavni plan i program. Obuhvatno znanje o kurikulumu i nastavi, odnosno kako osmisliti i pripremiti jedno, a realizirati drugo.

To su njezine dvije specijalnosti na kojima je izgradila karijeru te svoje znanje, vještine i kompetencije uspješno prenijela, kao što smo rekli, na gotovo sve danas radno aktivne učitelje Islanda. Buduće prosvjetare profesorica Jónsdóttir pripremala je i za praktičnu nastavu te bi ih redovito posjećivala u škola-

### Svako dijete je bitno

Jedan od nepisanih postulata islandskog sustava odgoja i obrazovanja je stara uzrečica "Potrebno je selo da bi se odgojilo dijete". Pitamo našu sugovornicu za komentar:

- Toga smo itekako svjesni. Mislim, malo nas je, svega oko 350.000 na cijelome Islandu, i svako dijete je bitno. Živimo na otoku i bili smo prilično monolitni donedavno. A većina nas je vrlo sretna što imamo djecu, što ih odgajamo. S djecom se općenito dobro postupa na Islandu. Ponekad se kaže da su sva djeca - naša djeca, svi studenti su - naši studenti.



### O svojoj profesiji

Nikad nisam požalila što sam izabrala ovo zanimanje, ovu profesiju. Naravno, bilo je i teških trenutaka u ovih 40 godina. Ali većinu vremena bilo je vrlo ugodno i lijepo. Ovo je nevjerojatno kreativna profesija. Uvijek govorim da je ovo profesija u kojoj možeš biti kreativan koliko god želiš. Dakle, imaš puno slobode i mnogo fleksibilnosti da budeš ono što stvarno želiš. Zato moram reći da mi je bila privilegija raditi na polju koje me zanimalo i ispunjavalo, kako profesionalno, tako i osobno, ljudski!



ma gdje su radili te mentorirala, odnosno evaluirala njihov rad.

I tako protekla tri desetljeća. Stoga je jasno da boljeg sugovornika o specifičnostima islandskog sustava odgoja i obrazovanja nisam mogao pronaći.

### Fleksibilnost i sloboda

Kada je pitamo koje su glavne karakteristike, odnosno najjače i najslabije točke islandskog obrazovnog sustava, naša sugovornica spremno odgovara:

- Najjača strana definitivno je fleksibilnost. Prilagodljivost. Sloboda svake škole i svakog učitelja. Smjernice našeg nacionalnog kurikula dopuštaju mnogo fleksibilnosti i slobode. I većina njih tu fleksibilnost zna iskoristiti. Učitelji stvarno koriste tu slobodu da isplaniraju svoju nastavu i tjedni rad.

Kao i Hrvatska, i Island ima usvojeni nacionalni kurikulum, a onda svaka škola mora pripremiti svoj kurikulum. Dakle, to je obaveza svake škole, da iz nacionalnog kurikula izvedu svoj, školski. No, na Islandu je u njemu zacrtan jedino ishod

učenja. Primjerice, ako je zacrtano da dijete na kraju razreda nauči nešto o Francuskoj revoluciji, učitelj ima svu slobodu svijeta da to postigne. Kvizovima, igrom, filmovima, kako god. Bitno je da dijete zna što je Francuska revolucija i zašto je do nje došlo.

- Naravno, naš sustav nije savršen. Nema dovoljno mogućnosti pomoći onim učenicima koji imaju psihičke i socijalne probleme svih vrsta, što utječe na njihovo ponašanje. Nemamo dovoljno jak sustav podrške za njih. Mislim da nam je to stvarno najslabija točka. Zatim, naravno, imamo puno izbjeglica i novih Islandana koji ne govore islandski. Može biti i do 20 posto učenika u razredu koji ne govore islandski. Što je potpuno novi izazov za naš obrazovni sustav; kako učiti islandski kao strani jezik za djecu!

Problem je, dakle, s poznavanjem jezika. Islandski je zaista težak jezik, u što sam se osobno uvjerio. A od jedne učiteljice sam čuo da roditelji imaju problem jer im djeca ne govore islandski. Međusobno razgovaraju na engleskom.



Školski jelovnik



plaćena praksa tijekom završne godine programa obrazovanja učitelja i nastavnika, koja je uključivala cjelogodišnji kolegij od 35 ECTS temeljen na prethodnom kolegiju. Rad na kolegiju sastoji se od rasprava u kojima studenti profesori kritički razmišljaju o svojoj nastavi, kombiniraju teoriju s praksom i praksu s teorijom, pričaju priče iz svojih učionica i dobivaju savjete od svojih kolega studenata – i naravno nas, nastavnika ovog kolegija.

Budući da sam i sama sudjelovala u tim reformama, znam koliko su sadržaj i organizacija ovog tečaja korisni za studente nastavnike i njihovu nastavu. To im je dalo samopouzdanje, pa i povećan status studenata-nastavnika nakon što uđu u nastavničku profesiju kao potpuno kvalificirani učitelji.

**Pritisци roditelja i kako ih riješiti**

Veliki problem u hrvatskom obrazovnom sustavu je i pritisak roditelja koji ponekad misle da znaju bolje, pa vrše pritisak na učitelje da im djeca dobiju veću ocjenu. Afera “Daj 5” sve nas je osvijestila da ti pritisci stižu i s najviših političkih razina.

I to je jedna sličnost između hrvatskog i islandskog obrazovnog sustava. Međutim, “gore” se sustavno radi na tome, a buduće učitelje već se tijekom studija priprema na sve što ih čeka jednom kad samostalno uđu u razrede. U kolegiju s 35 ECTS bodova, koji je profesorica Jónsdóttir spomenula, roditeljska i obiteljska pitanja su jedna od tema koja se temeljito obrađuje, gdje studenti i nastavnici raspravljaju i pronalaze načine za rješavanje svih vrsta budućih poteškoća i pritisaka:

- Rezultati našeg istraživanja pokazuju da je taj tečaj vrlo uspješan. Jedna od stvari koju su sudionici, budući pro-

svjetari, pohvalili je to da su naučili kako se rješavaju roditeljski pritisci, odnosno kako kvalitetno komunicirati s roditeljima.

Druge teme koje se istražuju na tečaju i koje se tiču roditelja su, na primjer, briga o djeci, zlostavljanje djece, uznemiravanje – i kako se nositi s tim problemima. Dakle, u ovom se tečaju pokušavamo dotaknuti svih stvari s kojima se učitelji stvarno svakodnevno suočavaju u svojoj nastavi. Zatim studenti-učitelji ta znanja prenose na svoju praktičnu nastavu i vraćaju se na tečaj svaki tjedan kako bi kritički razmislili o tome.

Pred kraj našeg razgovora dolazimo na temu s kojom sam i počeo tekst. O kompetencijama, znanjima i ocjenama islandske djece. Profesorica emerita Lilja M Jónsdóttir otkriva da se taj uspjeh kreće oko prosjeka, ali to nije previše bitno. Važno je nešto drugo:

- Pri svjetskome smo vrhu kada je riječ o dobrobiti učenika i studenata. Čini se da vole školu i čini se da je većina njih sretna u školi. Osjećaju da puno uče, iako se to ne odnosi konkretno na neki predmet, na matematiku, jezike ili društvene znanosti. Već puno uče o međusobnom poštovanju, suradnji, toleranciji, usvajaju društvene vještine zbog čega će biti sretni(ji) u životu. A onda su sretni i naši učitelji. Stoga, lijepo je biti školarac na Islandu!



*Ova umirovljena profesorica kroz svoju dugogodišnju karijeru obrazovala je gotovo sve danas aktivne učitelje na Islandu*



*Najjača strana definitivno je fleksibilnost. Prilagodljivost. Sloboda svake škole i svakog učitelja. Smjernice našeg nacionalnog kurikuluma dopuštaju mnogo fleksibilnosti i slobode. I većina njih tu fleksibilnost zna iskoristiti*



Dnevni boravak za učenike viših razreda

Iako žive na Islandu godinama. Profesorica Jónsdóttir mi pojašnjava:

- O, ne, oni znaju govoriti islandski. Posebice rođeni Islandani, ali vrlo često među sobom radije govore engleski. Smatraju to nekako cool i stoga islandska djeca prilično dobro govore engleski.

A kako je biti učitelj na Islandu? Nije tajna da u Hrvatskoj imamo izvrsne učitelje koji vole svoju profesiju. Ali imaju osjećaj da su nekako na marginama svega. Isto se tiče plaća, i socijalnog statusa... Čini se da u Hrvatskoj svi “bolje znaju” kako poučavati i što raditi u učionici od samog učitelja.

Iznenadilo me je stoga čuti da je slično i na dalekom Islandu. Tamošnji učitelji također su potplaćeni i nedovoljno cijenjeni u društvu. Međutim, naša je sugovornica vječni optimist, sigurna da će se to kad-tad promijeniti. Kaže u šali, ne bih bila

profesorica četiri desetljeća da u to ne vjerujem:

- Učiteljska profesija mora predvoditi te promjene. Također, kvalitetnije obrazovanje nastavnika može pridonijeti

promjeni ovakvog stava. Struktura obrazovanja nastavnika na Islandu prošla je kroz česte promjene te smo dobili petogodišnji magistarski program 2008. godine. Za-

tim je 2013. stvoren kolegij od 25 ECTS bodova koji je uključivao nastavu prakse u cijelom semestru, zajedno s tjednim radom na sveučilištu. Potom je 2019. uspostavljena



Kabinet za tehničku kulturu i domaćinstvo



Islandske su škole pune svjetla zbog brojnih prozora i staklenih stijena



'Za Hrvatsku bi najbolji model elektroničke naplate bio temeljen na vremenu, odnosno sustav elektroničkih vinjeta kakav imaju Slovenija, Mađarska ili Slovačka'

PROF. MARKO ŠOŠTARIĆ, DEKAN FAKULTETA PROMETNIH ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

# Strateške razvojne planove trebaju raditi najbolji hrvatski stručnjaci, a ne stranci

Ako gledamo općenito prometni sustav Hrvatske, onda je najveći problem potpuno zapostavljeni i nerazvijeni željeznički promet i javni prijevoz općenito

RAZGOVARAO I SNIMIO  
BRANKO NAD

Odlaskom donedavnog dekana prof. dr. sc. Tomislava Josipa Mlinarića na mjesto u novome prorektorском timu Sveučilišta u Zagrebu, izv. prof. dr. sc. Marko Šoštarčić imenovan je novim dekanom Fakulteta prometnih znanosti. Nakon četiri godine provedene na mjestu prodekana za znanost i vanjsku suradnju, odmah na početku našeg razgovora Šoštarčić jasno ističe kako je svjestan da dekanska uloga daje široke mogućnosti za usmjeravanje razvoja fakulteta, ali donosi i izrazito veliku odgovornost.

Naš nam sugovornik otkriva da je u promet "zaljubljen" od ranog djetinjstva. Vjerojatno od prvog bicikla. I jedno od najranijih sjećanja iz djetinjstva svakako mu predstavlja uspomena na maleni dječji tricikl.

– Znači, oduvijek sam bio zaokupljen svim vrstama vozila, od bicikla, preko motokla do automobila, kamiona, autobusa, vlakova, brodova i aviona. U gimnaziji sam, pak, imao izrazito kreativnog profesora fizike koji je ujedno bio i sudski vještak za promet, pa je jako puno zadataka iz fizike bilo na primjerima iz prometa. On je u meni probudio dodatni interes za promet.

Koje su osnovne smjernice i ciljevi vašega dekanškog programa?

– Promet se danas u svijetu vrlo brzo mijenja. Dolaze autonomna vozila, električna energija, vodik i druga alternativna goriva za vozila, povezana i umrežena infrastruktura, primjena umjetne inteligencije i strojnog učenja u prometu, logistici i aeronautici. Edukaciju naših studenata moramo prilagoditi tome, ali i svemu onome što dolazi u budućnosti, a što još ne možemo ni predvidjeti. Stoga ćemo nove nastavne programe usmjeriti na to da studente prvenstveno naučimo kao učiti, odnosno kako istraživati i kreirati nova znanja, rješenja i ideje.

Veliki problem Fakulteta i naših studenata je održavanje nastave na četiri lokacije: u kampusu Borongaj, na dvjema lokacijama u blizini Kennedyjeva trga te na aerodromu Lučko. Jedan od ciljeva je da sve sadržaje, osim praktične obuke pilota koju obavljamo u Lučkom, preselimo u kampus. To zahtijeva izgradnju nove ili dogradnju

neke od postojećih zgrada. Za taj projekt sigurno treba nekoliko godina, ali volio bih da s time počnemo čim prije.

Koliko ste zadovoljni kadrovsko-materijalnom situacijom na Fakultetu prometnih znanosti?

– Kadrovsko-materijalna situacija na Fakultetu pro-

metnih znanosti vrlo je dobra. Imamo oko 220 zaposlenih, od toga je 120 nastavnika, 40-ak su stručnjaci i istraživači, većinom mladi kolege, koji nisu na državnom proračunu, nego se financiraju isključivo iz projekata, a ostalo je administrativno i tehničko osoblje. Najveći kadrovski izazov na fakultetu su izrazito niske plaće asistentata. S asistentskom plaćom teško možete preživjeti mjesec osim ako ne živite s roditeljima, a to mogu jedino mladi kolege koji su iz Zagreba i okolice. Mi to na fakultetu pokušavamo ispraviti na način da asistente uključujemo u što je moguće više projekata pa im na taj način omogućujemo i dodatnu zaradu. Međutim, to je samo djelomično rješenje jer asistenti bi primarno trebali biti fokusirani na istraživanja u sklopu svoga doktorskog studija i nastavne vježbe. Problem bi trebalo sustavno riješiti na nacionalnoj razini povećanjem osnovne plaće asistentima.

U kojem je segmentu djelovanja FPZ "najjači"?

– Sa zadovoljstvom mogu zaključiti da smo dobri u puno područja, ali istaknuo bih naš društveni i gospodarski utjecaj. Promet je tema koja je općenito vrlo aktualna i važna otkad postoje suvremena vozila, a u budućnosti će biti još važnija. Prometni sustav je izrazito značajan element svakoga grada, regije, države. Zato imamo priliku kao fakultet biti svakodnevno aktivni na rješavanju raznih konkretnih prometnih problema. Gradovi su često suočeni s gorućim prometnim problemima koje je potrebno rješavati brzo i efikasno, te tada najčešće zovu nas. Gotovo da nema većega grada u Republici Hrvatskoj za koji nismo radili neki prometni projekt ili elaborat.

Uz rješavanje akutnih prometnih problema, puno radimo na strateškim dokumentima. Tako smo, primjerice, radili na Masterplanu prometnog razvitka grada Zagreba i okolnog područja, na prometnom dijelu Razvojne strategije grada Splita, na

“

Djeca u osnovnim školama ne nauče dovoljno o sigurnosti u prometu pa kada postanu samostalni sudionici u prometu – bilo pješice, na biciklu ili romobilu – o sigurnosti ne znaju dovoljno



## Nedosanjano uvođenje vinjeta

Dugo se govori o ukidanju cestarina, o uvođenju vinjeta, no rješenje koje je procurilo posljednjih dana s Markova trga opet je nekakvo polovno rješenje, čini mi se. Kako biste vi to riješili?

– Sustav naplate cestarina u Republici Hrvatskoj je tema o kojoj se raspravlja otkad samo izgradili autocestu prema Rijeci i Splitu. Osobno sam u 17 godina karijere radio na tri studije koje su doticale tu problematiku. Vjerujem da će budućnost naplate cestarine u Europi i svijetu biti bazirana na satelitskom pozicioniranju, odnosno da će svako vozilo imati uređaj koji će bilježiti putanju i da ćemo svake godine prilikom registracije vozila platiti račun za cestarinu, i to za autoceste, državne ceste, gradske ceste itd. U tom sustavu više neće biti trošarina za ceste u gorivu ili paušalne naknade pri registraciji vozila, nego ćemo plaćati koliko se uistinu vozimo. Tada će biti moguće uvođenje raznih tarifa pa će biti skuplja vožnja kada su velike gužve nego kada ih nema, a time će se onda i regulirati gužve. Cestarina za autocestu bit će najskuplja tijekom ljetnih vikenda, a cestarina za gradske ceste, recimo, radnim danom ujutro. No do uvođenja toga sustava morat ćemo vjerojatno pričekati još desetak godina jer je prethodno potrebno ispuniti neke tehničke i pravne preduvjete. Do tada smatram da bi za Hrvatsku bio najbolji model elektroničke naplate temeljen na vremenu, odnosno sustav elektroničkih vinjeta kakav imaju, primjerice, Slovenija, Mađarska ili Slovačka. To je sustav u kojem preko aplikacije na mobitelu ili računalu platite za svoje vozilo, odnosno za registarsku oznaku korištenje autocesta za tjedan, mjesec ili godinu i u tom razdoblju je možete koristiti beskonačno puta. To bi dalo ogromne pozitivne efekte za prometni sustav Republike Hrvatske, ali i za društvo i gospodarstvo općenito jer bi se autoceste puno više koristile i bile znatno više u funkciji građana, a sam sustav naplate bio bi puno jednostavniji i jeftiniji.

Čuo sam da se opet dosta govori o novom sustavu naplate, ali ne znam koji je model i tehnologija konačno odabrana. Spominjale su se prije nekoliko mjeseci u medijima i elektroničke vinjete, ali nisam siguran je li to baš to. Uglavnom, mislim da je studiju naplate cestarine radila ugledna španjolska tvrtka pa se nadam da su temeljito analizirali utjecaj naplate cestarina na prometni sustav i na hrvatsko društvo i gospodarstvo, te da su temeljem toga predložili najbolje rješenje. Premda mislim da smo to mogli napraviti i s našom hrvatskom pameću. Fakultet prometnih znanosti je u suradnji s drugim za to područje relevantnim fakultetima i institutima svakako mogao izraditi studiju ili pomoći u donošenju te vrlo važne odluke.



Večernje gužve u zagrebačkome prometu

studiji održive mobilnosti za grad Pulu, studiji javnog prijevoza Velike Gorice. Trenutačno radimo na prometnom dijelu prostornog plana grada Karlovca, uvodimo prvu zonu niske emisije štetnih plinova iz prometa u Dubrovniku. Na nacionalnoj razini značajan doprinos dali smo u sigurnom odvijanju prometa na Pelješkom mostu pripremom Revizije sigurnosti cestovnog prometa mosta i pristupnih cesta; upravo pripremamo Nacionalnu biciklističku strategiju i evaluaciju Nacionalnog plana sigurnosti cestovnog prometa. Uz to nastojimo pridonijeti društvu kroz inovacije koje mogu općenito promijeniti i unaprijediti prometni sustav.

**Je li se, i na koji način, promijenio profil studenata koji vam dolaze posljednjih godina? Kakvo je njihovo predznanje, jesu li se promijenila njihova očekivanja?**

– Profil mladih ljudi se s vremenom neprestano mijenja, što je potpuno normalno i očekivano. Studenti su danas jako informirani, znaju puno činjenica i informacija, dobro se snalaze s komunikacijskim tehnologijama pa brzo i lako dolaze do podataka i informacija. Međutim, mislim da novije generacije imaju sve manje strpljenja za detaljno i dubinsko proučavanje određenog problema i kreiranje novog rješenja. Uspješne rezultate očekuju odmah, što često nije tako u praksi. Navikli su da sve ide brzo pa ako ne uspiju nešto od prve, brzo odustaju. Zato na fakultetu intenzivno radimo na izmjenama nastavnih planova i programa i prilagođavamo ih potrebama današnjih i budućih generacija. Fokus stavljamo na što više vježbi i rješavanje konkretnih problema, a manje na prenošenje informacija, do kojih oni lako dođu i sami.

**Kada gledate sa znanstveno-stručnog aspekta, koji su gorući problemi prometa u Hrvatskoj?**

– Nažalost, puno je problema u prometnom sustavu Republike Hrvatske. Kao prvi bih naveo nisku razinu prometne savjesti i kulture te općenitog znanja o prometu. Mislim da bismo taj problem mogli najlakše riješiti i uz najmanje uložene novca. Treba nam samo puno dobre volje i ustrajnosti. Naime, svi mi svakodnevno smo korisnici prometnog sustava pa tako svatko od nas može učiniti male promjene koje će prometni sustav u konačnici učiniti boljim. Tu prije svega mislim na sigurnost prometa jer smo po stanju sigurnosti prometa među najlošijim zemljama Europske unije, a puno nesreća uzrokovano je nedostatkom savjesti ili kulture u vožnji. Drugi segment na koji možemo pozitivno utjecati kao pojedinci jest utjecaj prometa na zdravlje i okoliš, izborom takozvanih zelenih i održivih oblika prometovanja kao što su pješaćenje, bicikliranje ili javni prijevoz umjesto osobnog automobila. Time štedimo energiju i prostor, smanjujemo emisiju štetnih plinova, čuvamo okoliš.

Ako gledamo općenito prometni sustav Hrvatske, onda je najveći problem potpuno zastavljeni i nerazvijeni željeznički promet i javni prijevoz općenito. U proteklih 20-ak godina jako smo puno investirali u izgradnju cesta i tu je stanje dobro, čak u nekim segmentima i predobro s obzirom na naš BDP, ali zato smo u potpunosti zapostavili razvoj željeznice. Danas željeznica u Hrvatskoj,

za razliku od drugih razvijenih zemalja, ima jako slabu ulogu u javnom prijevozu na gradskim i prigradskim područjima većih gradova, gdje imamo najviše putovanja.

Prema nacionalnim planovima razvoja prometnih sustava u idućem razdoblju, slijede velika ulaganja u razvoj željezničkog prometa, što je dobro, ali s tim investicijama krećemo 20 godina prekasno.

**Koja zemlja na svijetu ima najbolje riješeno pitanje prometne povezanosti? Na koga bismo se trebali ugledati, od koga preuzeti uspješne modele?**

– Vrlo je teško, odnosno gotovo nemoguće kopirati prometna rješenja iz jedne zemlje u drugu ili iz jednoga grada u drugi. Promet je u pravilu funkcija gospodarskih i društvenih aktivnosti nekog prostora, a to je za svaki grad, regiju ili državu drukčije. Zato često naglašavam da nam strateške i razvojne dokumente iz područja prometa ne bi trebali raditi stranci, koji nerijetko pokušavaju kopirati prometna rješenja iz svojih zemalja koja kod nas ne mogu funkcionirati. Za nacionalne razvojne planove treba jako dobro razumjeti lokalne prilike. Zato bi strateške razvojne planove iz prometa, ali i iz drugih područja, trebali raditi najbolji hrvatski stručnjaci. Hrvatska sveučilišta i fakulteti bili bi, po mojemu mišljenju, najprikladniji za izradu takvih dokumenata i trebalo bi pronaći način kako da to rade oni, a ne da na javnom nadmetanju izgube od neke strane tvrtke koja ima stručnjake s možda formalno boljim referencijama.

**Vaš prethodnik, sada zagrebački prorektor Tomislav Josip Mlinarić, puno je puta napominjao kako vladajući po pitanju izgradnje prometne infrastrukture nisu u dovoljnoj mjeri slušali struku. No ta je boljka primjetna i u drugim sektorima. Kako to kao dekan namjeravate promijeniti?**

– Da, politika često u prošlosti nije slušala struku. Rekao bih da ponekad nije slušala čak ni samu sebe. Još kao student sam učio da je u Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske, izrađenoj 1999. godine, bilo navedeno da će se u razvitak prometnog sustava ulagati iznos od oko 5% BDP-a godišnje, i to po raspodjeli: 40% za cestovni promet, 25% za željeznički promet, 20% za pomorski i riječni promet, 5% za zračni promet i 10% za integraciju svih oblika prometa. Mislim da je ta strategija donesena jednoglasno u Hrvatskom saboru. A mi smo od tada pa do donošenja nove strategije 2014. godine veliku većinu sredstava uložili u razvitak autocesta i cesta, a gotovo u potpunosti zanemarili ostale prometne grane. I nije prometna strategija jedina koja se nije poštovala. Slično je i u ostalim sektorima. Općeniti problem u Hrvatskoj je to što dosad često nismo poštovali izradene strategije, nego smo probleme rješavali točkasto i po osjećaju.

Fakultet prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu jedina je institucija u Republici Hrvatskoj, pa čak i jedna od rijetkih u Europi, koja u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu pokriva sve oblike prometa – cestovni, željeznički, zračni, vodni, gradski, informacijsko-komunikacijski, poštanski, te ITS logistiku i aeronautiku. To je ogroman resurs znanstvenika, stručnjaka i stu-



Bivši dekan Tomislav Josip Mlinarić i Marko Šošarić na ovogodišnjoj ZIRP konferenciji o prometu

denata koji mogu dati rješenja za najkompleksnije prometne probleme i zahtjeve. Stoga ćemo u budućnost sve svoje resurse staviti na raspolaganje nacionalnim tijelima i institucijama koje rade na rješavanju prometnih problema te rade na razvitku prometnog sustava za budućnost. Naravno, pritom moramo voditi brigu o stabilnosti poslovanja fakulteta jer puno aktivnosti na fakultetu financira se kroz prihode od projekata, a i 40-ak mladih ljudi dobiva plaću na fakultetu isključivo iz projekata. Stoga ti resursi neće biti u potpunosti besplatni, ali vjerujem da mogu biti ekonomski puno prihvatljiviji od angažmana stranih konzultanata.

**Zagrebački promet posebno je priča. Jednom ste mi rekli da bi za boljitak prometovanja u metropoli trebalo u boljoj mjeri iskoristiti željeznicu. Je li se dogodilo što god na tome planu?**

– Željeznica u ozbiljnoj funkciji gradskog i prigradskog povezivanja je nužna za zagrebački promet. Trasa pruge na potezu istok – zapad idealno je položena jer prolazi središtem grada i blizu je velikom broju ljudi. Međutim, zbog malog broja stajališta i velikog broja željezničko-cestovnih prijelaza u razini, ljudi smatraju da je ona više smetnja nego korist. Zato je potrebno uvesti veći broj stajališta, optimizirati željezničko-cestovne prijelaze u razini na kojima se često predugo čeka, uvesti veći broj polazaka u vršnim opterećenjima, vozne redove uskladiti s voznim redovima autobusa i tramvaja. Dugoročno je nužno uzdizanje pruge kroz grad na razinu iznad zemlje ili spuštanje ispod zemlje. Na taj način će željeznica postati isključivo korist gradu i neće više biti nikakva smetnja.



*Najveći kadrovski izazov na fakultetu su izrazito niske plaće asistenta. S asistentskom plaćom teško možete preživjeti mjesec osim ako ne živite s roditeljima, a to mogu jedino mladi kolege koji su iz Zagreba i okolice*

Iako se duugo vremena sa željeznicom u Zagrebu nije događalo gotovo ništa, u posljednje vrijeme su ipak pokrenuti određeni koraci nabolje. Nedavno sam čuo informaciju da se intenzivno radi na povezivanju aerodroma sa središtem grada željeznicom. Uz to, raspisan je natječaj za prometnu studiju željezničkog čvora, odnosno željezničkog prometa grada Zagreba. Ta studija je trenutačno jedan od najvažnijih nacionalnih strateških prometnih dokumenata i ona će definirati prometni razvoj grada Zagreba, ali i središnje Hrvatske za budućih barem pedesetak godina.

**Kako surađujete s novom gradskom upravom u Zagrebu?**

– Radili smo puno projekata za prijašnju gradsku upravu, podržavali smo i one projekte u kojima nismo sudjelovali ako su bili dobri, kritizirali projekte za koje smo smatrali da nisu dobri. Tako smo nastavili suradnju i s novom gradskom upravom i smatram da je ta suradnja više nego dobra. Trenutačno radimo na rješavanju proširena pješakačke zone na Masarykovu ulicu. Tu smo zajedno s kolegama iz Grada prvi put u Zagrebu primijenili metodologiju “living laba”, odnosno laboratorija na otvorenom za testiranje prometnih rješenja u realnim uvjetima. Na tjedan dana smo zatvorili ulicu koja bi trebala postati trajno zatvorena u budućnosti i testirali koje će to efekte imati na širi prometni ekosustav. U europskim gradovima je primjena takve metode uobičajena, ali u Hrvatskoj dosad to baš i nije bio slučaj.

**Kako pak oplemeniti i povećati razinu prometne kulture, može li FPZ u tome dati svoj doprinos?**

– Djeca u osnovnim školama ne nauče dovoljno o sigurnosti u prometu pa kada postanu samostalni sudionici u prometu – bilo pješice, na biciklu ili romobilu – o sigurnosti ne znaju dovoljno. Često se dogodi da učitelji smatraju da su djeca osnovna znanja o prometu naučila kod kuće, a roditelji da su to naučila u školi, pa djeca, nažalost, ostanu u jednom vakuumu znanja. Fakultet prometnih znanosti već nekoliko godina predlaže uvođenje intenzivnijeg obrazovanja djece u osnovnim školama o prometnoj sigurnosti i kulturi. U tom pogledu možemo pomoći u izradi programa i u edukaciji učitelja. To je takozvani koncept učenja učitelja koji može dati značajne rezultate. Na taj način ćemo zaštititi djecu u prometu, a u budućnosti dobiti savjesnije i odgovornije vozače!

PROSLAVLJEN DAN SASAVNICE SVEUČILIŠTA U SPLITU

# Pomorski fakultet vrlo uspješno 'plovi' kako akademskim, tako i stručnim vodama



PIŠE  
**FRANKA BABIĆ**

Svečanom sjednicom Fakultetskog vijeća, prigodno je proslavljen Dan Pomorskog fakulteta, odnosno 63. obljetnica osnutka ove visokoškolske ustanove. Na proslavi, koja je održana u povodu blagdana svetog Nikole, zaštitnika pomoraca, čestitke Fakultetu su uputili prof. Željko Domazet, predsjednik split-

skog Gradskog vijeća, Matea Dorčić, pročelnica Upravnog odjela za turizam i pomorstvo Splitsko-dalmatinske županije, te prof. Boris Maleš, prorektor Sveučilišta u Splitu za strateško planiranje i upravljanje, koji je zaželio Fakultetu puno uspjeha u svoje osobno te u ime uprave i rektora Sveučilišta u Splitu prof. Dragana Ljutića. Istaknuo je kako Pomorski fakultet vrlo uspješno "plovi" kako akademskim tako i stručnim vodama te iskazao podršku Sveučilišta

u svim daljnjim nastojanjima za postizanjem znanstveno-nastavne izvrsnosti.

Prof. Pero Vidan, dekan Pomorskog fakulteta je u svom izvješću posebno istaknuo sve uspjehe koje je ova sastavnica Sveučilišta u Splitu postigla u razdoblju od tri godine, kada je održana posljednja proslava Dana Fakulteta.

"Nadamo se da su izazovi pandemije iza nas, iako smo u i u tom razdoblju puno naučili te smo alate, koji su nam tada bi-

li na raspolaganju, implementirali u nastavne procese. Promocije studenata smo u tom razdoblju održavali na otvorenom, a s ponosom mogu istaknuti kako je do sada na Pomorskom fakultetu diplomiralo 8.500 studenata. Prošli smo postupak reakreditacije japanskog Ministarstva pomorstva, a povećali smo i broj nastavnih baza – suradnih ustanova u kojima naši studenti mogu odraditi stručnu praksu – ustvrdio je dekan Vidan. Osvrnuo se i na nabavku

vrijedne znanstveno-nastavne opreme – unaprijeden je nautički simulator, na Fakultetu je instaliran inovativan uređaj za ispitivanje polimernih ležajeva, te duel fuel simulator, koji je važan u kontekstu zelenih tehnologija.

Fakultetski planetarij, uz obuku studenata, posjećuju i učenici osnovnih i srednjih škola. Fakultet izvodi niz tečajeva te se kroz Trening centar provodi izobrazba pomoraca. Također, provode se brojni projek-

ti, a jedan od njih je i WRECK-S4ALL koji je predstavila Tea Katunarić Kirjakov, arheologinja i povjesničarka umjetnosti na Odsjeku za likovnu kulturu i umjetnost Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu. Naime, Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu jedan je od partnera u važnom Interreg IPA projektu prekogranične suradnje Hrvatska – BiH – Crna Gora 2014-2020 pod nazivom WRECK-S4ALL "Zaštita podvodnog naslijeđa kroz digitalizaciju i valorizaciju kao novi oblik turističke ponude" sa ukupnim budžetom od 1,016,778.32 eura.

Glavni cilj projekta je jačanje i diverzifikacija turističke ponude zasnovane na podvodnokulturnom naslijeđu regije Istočnog Jadrana kroz prekogranično upravljanje, zaštitu, promociju i održivu valorizaciju podvodne kulturne baštine, točnije podvodnih brodskih olupina.

Očekuje se da će navedeni projekt u velikoj mjeri doprinijeti poboljšanju trenutnog stanja jedinstvene podvodne kulturne baštine regije, evidenciji i zaštiti iste, kao i promociji ovog značajnog segmenta suvremene turističke ponude. Planirano je predlaganje najboljeg modela za predstavljanje destinačijskog menadžmenta i podvodnog kulturnog naslijeđa koji će osigurati konkurentnost ronilačko-turističkih destinacija Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Crne Gore.

Na Danu Fakulteta dodijeljene su zahvalnice i nagrade. Fakultet je zahvalio umirovljenim djelatnicima izv. prof. Ivanu Komaru, doc. Goranu Belamariću, mr. Radovanu Vlašiću, Nebojši Nikoliću, univ. bacc. ing.el. i Ladislavi Batiniću, za dugogodišnji predan rad na promicanju ugleda fakulteta i ljubavi s kojom su prenosili znanja i akademske vrijednosti studentima. Mr. Tomislavu Skračiću i Matku Malešu, prof. mat. dodijeljene su plakete kao najbolje ocjenjenim nastavnicima Pomorskog fakulteta u akademskoj godini 2021./2022.

Povelja Pomorskog fakulteta najveće je priznanje koje se dodjeljuje za posebne uspjehe, izvanredan rad, doprinos i širenje ugleda fakulteta.

Ove godine Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu povelju za doprinos obrazovanju studenata poslijediplomskog studija dodijelio je Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, dok je povelju za suradnju i doprinos u razvoju Pomorskog fakulteta u Splitu dobila Splitsko-dalmatinska županija.

## NAGRADE ZA IZVRSNOST

Dodijeljene su nagrade za izvrsnost u studiju najuspješnijim studenticama i studentima Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu tijekom studija u akademskoj godini 2021./2022. Dobitnici su: Tony Pinčetić, redoviti student 2. godine prijediplomskog studija Pomorska nautika, Juraj Domić, redoviti student 2. godine prijediplomskog studija Pomorska nautika, Nikola Grabić, redoviti student 3. godine prijediplomskog studija Brodostrojarstvo, Marko Delić, redoviti student 2. godine prijediplomskog studija Pomorski menadžment, Negdi Božanić, redovita studentica 2. godine diplomskog studija Pomorska nautika, Luciana Luketin, redovita studentica 2. godine diplomskog studija Pomorske elektrotehničke i informatičke tehnologije, Klaudija Majić, redovita studentica 2. godine diplomskog studija Pomorski menadžment, Natalia Maretić, redovita studentica 2. godine diplomskog studija Pomorski menadžment i Dora Semren, redovita studentica 2. godine diplomskog studija Pomorski menadžment.





Sastanak prorektora Nikole Koceića Bilana sa ravnateljima splitskih srednjih škola u velikoj vijećnici Sveučilišne knjižnice  
BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

SMOTRA SVEUČILIŠTA U SPLITU

# Radni sastanak s ravnateljima srednjih škola iz Splita i županije

Kao najvažniju temu sastanka, prorektor Nikola Koceić-Bilan, izdvojio je pitanje maturanata i njihovog nastavka obrazovanja i naglasio da će se Sveučilište boriti za svakog studenta

Piše MILA PULJIZ

U povodu održavanja Smotre Sveučilišta u Splitu, ali i zbog općenitog produbljenja suradnje Sveučilišta u Splitu sa srednjim školama Splitsko-dalmatinske županije, održan je radni sastanak istog naziva. Ravnatelje su dočekali prorektor za studente, nastavu i poslovanje, prof. Nikola Koceić-Bilan i voditeljica ureda za nastavu, Gabrijela Budimir. Nakon kratkog uvoda, prorektor je gostima prezentirao sveučilište, sve njegove sastavnice, razgranatu međunarodnu suradnju s mnogim sveučilištima diljem Europe te oko 400 sporazuma sklopljenih s renomiranim europskim sveučilištima, zatim sveučilišni sport s 12 različitih besplatnih rekreativnih aktivnosti za studente i brojnim pojedincima i ekipama koje predstavljaju Sveučilište na domaćim, ali i međunarodnim natjecanjima.

Prorektor Koceić-Bilan

predstavio je i savez Europsko sveučilište mora (SEA-EU) čije je Sveučilište u Splitu član. Moto saveza je "Živjeti održivo pored mora, od mora i s morem", a njegovi osnovni ciljevi su razvijanje najkvalitetnijeg akademskog, inovativnog i poduzetničkog okruženja koje promiče izvrsnost u obrazovanju, osposobljavanju i istraživanju u područjima specijalizacija te prenošenje znanja na društvo kroz različite aktivnosti.

"Htjeli bismo već postojeću suradnju podignuti na jednu višu razinu. Namjera je institucionalizirati suradnju i time je podignuti na veću razinu jer naše ustanove tvore jedan obrazovni sustav, činimo istu obrazovnu vertikalu, stoga smo prirodno orijentirani jedni na druge. Suradnju možemo poboljšati na više načina", kazao je prorektor Koceić-Bilan.

"Za početak, htio bih da srednje škole doživljavaju sveučilište kao ključno mjesto obrazovanja, jedan referentni centar na kojeg bi škola

le bile upućene kada je u pitanju nastavak školovanja, doktorski studij, doškolovanje, stjecanje mikrokvalifikacija", dodao je prorektor dodavši da je Sveučilište također otvoreno za bilo kakav oblik pomoći i savjetovanja. Ravnateljima su također predstavljeni i sveučilišni servisi, prvenstveno Studentski centar.

Ipak, kao najvažniju temu sastanka, prorektor je izdvojio pitanje maturanata i njihovog nastavka obrazovanja. Kazao je kako Sveučilište trenutno ima oko dvadeset tisuća studenata, ali će teško ostati na tim brojkama s obzirom na lošu demografsku situaciju, zato će se Sveučilište morati boriti za svakog studenta.

"A u ovoj velikoj odluci svakog maturanta, definitivno i vi imate upliv, kao ravnatelji i kao nastavnici. Sveučilište u Splitu je vrhunska obrazovna ustanova u europskom prostoru, čemu svjedoče i nedavna rangiranja prema kojima smo najbolji u Hr-

vatskoj i regiji. Imamo široku i vrlo kvalitetnu ponudu studentskih programa. Upravo takvu sliku Sveučilišta želimo prezentirati našim učenicima". dodao je prorektor, kazavši da je upravo zato organizirana Smotra Sveučilišta i to u sklopu Adventa na Kampusu. Smotra se do sada održavala u travnju, ali maturanti svoju oduku formiraju ranije pa je zato njezino održavanje prebačeno za prosinac, što bi trebala postati i tradicija. Ravnatelji su jednoglasno podržali ideju suradnje, a naročito ideju održavanja Smotre u prosincu.

"Svakako podržavam ideju održavanja Smotre u dvanaestom mjesecu. Moji učenici trećih i četvrtih razreda sudjelovali su na prošloj, a doći ćemo i opet", kazao je Drago Mihaljević, ravnatelj srednje škole Tina Ujevića u Vrgorcu.

Za kraj je dogovoreno da će se uložiti zajednički napor kako bi maturanti dobili pravovremene informacije o Smotri i pridružili se u što većem broju.



BOŽIDAR VUKIČEVIĆ/CROPIX

ODLIČNA VIJEST ZA STUDENTE S PREBIVALIŠTEM IZVAN SPLITA

## Zdravstvena zaštita bit će dostupna svim studentima

Ideja je ova koja je krenula s Medicinskog fakulteta, zbog stranih studenata, pa se proširila i na druge studente fakulteta koji nemaju prebivalište u Splitu, a sada je plan isto to proširiti i na studente čitavog Sveučilišta



Piše MILA PULJIZ

Studenti koji ne žive u Splitu, odnosno koji nemaju prebivalište u Splitu, imaju problem zdravstvene zaštite, kao i problem javljanja doktoru izvan svog mjesta boravka. Uskoro će tim mukama doći kraj jer se uskoro potpisuje sporazum između Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije, Sveučilišta u Splitu i Županije splitsko-dalmatinske koji će omogućiti pružanje zdravstvene zaštite studentima izvan mjesta prebivališta. O ovoj vijesti koja će razveseliti mnoge, razgovarali smo s ravnateljem Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije dr. Markom Radom.

Ideja je ova koja je krenula s Medicinskog fakulteta, na prvom mjestu zbog zdravstvene zaštite studenata na engleskom jeziku koji su izvan svoje države, a dolaze tu studirati, nakon čega se ideja proširila i na studente čitavog fakulteta (koji nemaju prebivalište u Splitu), a sada je plan isto to proširiti i na studente čitavog Sveučilišta, odnosno na one koji nemaju prebivalište u Splitu", kazao je Rada. U Gradu Splitu, na 5. će lokacija studentima biti dostupni doktori kojima se oni mogu javiti u slučajevima potrebe, riječ je o 8 doktora opće medicine koji će biti stavljeni na raspolaganje studentima. Podaci o doktorima kao i o radnom vremenu, bit će dostupni na službenim

stranicama Doma zdravlja, ali i na stranicama Sveučilišta kao i na stranicama fakulteta. Osim toga, tu je pitanje i javljanja stomatologu, a osim postojeće ambulante na Kampusu, studenti će se moći javiti doktorima dentalne medicine unutar Doma zdravlja. I na kraju, treći aspekt ovog sporazuma jest pitanje ginekološke zdravstvene zaštite za studentice gdje će u Gradu Splitu na jednoj lokaciji biti ambulanta koja će raditi dva puta tjedno po dva sata.

"Problem ambulante na Kampusu jest nepostojanje ugovora s HZZO-om, što automatski znači da studenti ne mogu doći do recepta i uputnice. Ono što je važno naglasiti studentima, ovdje je riječ o akutnim tegobama, ali za pitanje kroničnih tegoba, za pisanje ortopedskih pomagala, za nešto što nadilazi pravila igre HZZO-a, studenti će se trebati odlučiti žele li prebaciti karton kod nekoga od doktora u Splitu ili će ga zadržati kod svog doktora u stalnom mjestu boravka", objasnio je Rada.

Dakle, student će posjetiti stranice s podacima dostupnih doktora, vidjeti radno vrijeme, na koju im je od ponuđenih adresa najzgodnije otići, nakon čega se javlja doktoru, odlazi kod njega sa zdravstvenom iskaznicom i on ga prima. Student neće morati dokazivati svoj status studenta iksicom, već treba imati svoju zdravstvenu iskaznicu.



Nikola Koceić-Bilan

ADVENT NA FILOZOFSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U SPLITU

# Umjesto života u virtualnom svijetu, više pozornosti treba dati stvarnosti

Želimo pokazati da Fakultet nije samo mjesto na kojem se provode istraživanja i pišu znanstveni radovi, odnosno uči u okviru studijskih programa već i mjesto neformalne edukacije, transdisciplinarnog društvenog, humanističkog i umjetničkog odgoja i obrazovanja, mjesto razmjene iskustava, novih znanja i zabave, ističe prodekanica prof. Ina Reić Ercegovac

Piše

MILA PULJIZ

Ove godine advent na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu ponudio je raznovrstan i šarolik sadržaj, što poučnog, a što zabavnog karaktera. Uspješna je ovo manifestacija koja je započela prošle godine, s ciljem vraćanja života među ljude nakon pandemijskog razdoblja. Od izložbi i kreativnih radionica, pa sve do koncerta i okruglog stola, program nam je pobliže predstavila prodekanica za nastavu i studentska pitanja, prof. Ina Reić Ercegovac.

Ove je godine šarolik program događanja na Adventu na FFST-u. Od humanitarne akcije, predstavljanje knjiga, izložbe, brojne radionice, književni razgovori?

- Ovogodišnji, drugi po re-



du, Advent na Filozofskom obuhvatio je gotovo 30 edukativnih, umjetničkih, humanitarnih i zabavnih aktivnosti. Potaknuti dobrim iskustvom od prošle godine, ujedinili smo snage s našim studentima i zajedno kreirali program u kojem je svatko mogao pronaći nešto za sebe i provesti vrijeme na našem Fakultetu učeći nešto novo, uživajući u umjetničkim događanjima ili pak prezentirati svoja postignuća.

Odakle ideja za Advent na FFST-u i tko stoji iza cijele ideje? Koliko dugo već traje ova manifestacija, prošle se godine po prvi put održao?

Inicijativa za Advent na Filozofskom potekla je od aktualne Uprave našeg Fakulteta, na čelu s dekanicom prof. Glorijom Vickov te mojih kolega prodekana i mene koji smo u postpandemijskom razdoblju smatrali važnim "vratiti" život u fakultetske prostore nakon izazovne dvije godine u kojima, kao što vam je poznato, ni nastava nije mogla biti redovito održavana, a prostora za ostale aktivnosti je bilo vrlo malo. Stoga smo krajem prošle godine organizirali prvi Advent na Filozofskom, kao manifestaciju edukativno-humanitarno-umjetničkog karaktera kojoj je cilj





“

*Briga za druge, empatija i kvalitetni odnosi s drugim ljudima neizostavan su dio mentalnog zdravlja svakog pojedinca, a onda i zdravlja zajednice*

kulture zdravlja, Odsjek za psihologiju i Odsjek za rani i predškolski odgoj našeg Fakulteta. Mentalno je zdravlje uvijek aktualna tema, a u ovo postpandemijsko, ekonomski i egzistencijalno izazovno, predblagdansko vrijeme mentalno zdravlje može postati posebice krhko. Mentalno zdravlje nije samo odsustvo neke bolesti ili poteškoće, ono je opća dobrobit pojedinca i neprocjenjivi resurs za sve životne aktivnosti i djelovanje.

Rušiti mitove, predrasude i stigme o mentalnom zdravlju te posebice preventivno djelovati i osnaživati mlade u području mentalnog zdravlja neke su od najvažnijih zadaća svih stručnjaka koji se istim bave. Stoga su naši gosti iznijeli svoja znanja i promišljanja o različitim aspektima mentalnog zdravlja, čimbenicima koji ga narušavaju te, još važnije, uputili poruke ohrabrenja svima koji žele raditi na unaprjeđenju svog mentalnog zdravlja, ali i mentalnog zdravlja svojih bližnjih.

Rekla bih da je ovo potonje bio i jednoglasni zaključak sudionika, a taj je da iako blagdani nisu svima sretni, trebamo biti tuđini za druge, obratiti pažnju na ljude oko nas i umjesto života u virtualnom svijetu više pozornosti dati stvarnosti, prirodi, duhovnosti, članovima obitelji, prijateljima, kolegama i ljudima koji nas okružuju. Briga za druge, empatija i kvalitetni odnosi s drugim ljudima neizostavan su dio mentalnog zdravlja svakog pojedinca, a onda i zdravlja zajednice.

tarno djelovali desetak godina i od prikupljenih sredstava darivali potrebite u našoj zajednici.

#### Raznovrstan program

Izdvojite nam one najzanimljivije i najpopularnije iz cjelokupnog programa?

- Ove smo godine imali zaista bogat program, a posebno bih izdvojila međunarodnu izložbu u suradnji s Galerijom Brešan pod nazivom "Po(r)uke Transarta". Riječ je o izložbi niza umjetnika - Valentin Oman, Ziso Kambrej, Motti Benshousan, Martin Borodač, Janos Erdos, Fehim Husković, Luis Rapela koja je svečano otvorena u suterenu Fakulteta. Vrlo posječene su bile i kreativne radionice izrade božićnih ukrasa naših studenata, radionice u organizaciji Centra za planiranje i razvoj karijera, književni susreti na kojima smo ugostili dječju spisateljicu Vjekoslavu Huljić, radionica književnog prevođenja, niz predavanja koje su organizi-

rali Odsjek za povijest umjetnosti i Odsjek za sociologiju te promocije knjiga doc. Tanje Brešan Ančić, doc. Branimira Mendeša, dr. Zdeslava Hrepića i Željka Rapanića koju je priredio izv. prof. Ivan Basić. U sklopu Adventa promoviran je i novi dvobroj časopisa Mogućnosti kao i novi, jubilarni 10. broj studentskog časopisa Humanist pod nazivom Psihologija i kulture mira na što smo iznimno ponosni. Studentski zbor se pobrinuo i za zabavne sadržaje pa su održali nekoliko turnira u društvenim igrama, a za kraj Adventa su priredili i humanitarni kviz općeg znanja studenata, nastavnika i alumna u suradnji s Udrugom Alumnii FFST. Advent smo zaključili svečanim koncertom sveučilišnog zbora Silvije Bombardelli pod ravnanjem dirigentice Anamarije Tadin što je prava glazbena poslastica za naš Fakultet i na najbolji je način zaokružilo ovaj adventski prosinac koji je, unatoč nogometnoj groznici i lošem vremenu,

na našem Fakultetu bio iznimno živ i aktivan.

Advent je tu najviše zbog studenata, što kažu oni? Jeste li zadovoljni odazivom?

- Adventski je program bio dobro posjećen, a studenti Filozofskog fakulteta, pod vodstvom svog Studentskog zbora, ove su se godine vrlo aktivno uključili i u organiziranje niza aktivnosti te smo još jednom pokazali da je sinergija studenata i nastavnika jedno od glavnih obilježja našeg Fakulteta. Ovom manifestacijom, kao i manifestacijom koju smo održali u svibnju 2022. godine Friendship in May, želimo pokazati i sadašnjim studentima i svim budućim studentima, ali i sveučilišnoj i lokalnoj zajednici da Fakultet nije samo mjesto na kojem se provode istraživanja i pišu znanstveni radovi, odnosno uči u okviru studijskih programa već i mjesto neformalne edukacije, transdisciplinarnog društvenog, humanističkog i umjetničkog odgoja i obrazovanja, mjesto razmj-

ne iskustava, novih znanja i zabave.

Najviše mi je za oko zapeo okrugli stol pod nazivom "Jesu li blagdani svima sretni"? Mentalno zdravlje je aktualna tema, ali opet tema kojoj se ne pridaje dovoljno pažnje. Kako je prošao okrugli stol i koji su zaključci?

#### Skup stručnjaka

-Velika mi je čast i zadovoljstvo što smo na jednom mjestu, na našem Fakultetu, okupili stručnjake različitih profila koji su progovorili o izrazito aktualnoj i važnoj temi mentalnog zdravlja mladih. Sudjelovali su prof. Ante Vučković, prof. Sanja Stanić, izv. prof. Darko Hren, doc. Varja Đogaš, dr. Toni Maglica, Đordana Barbarić i don Ivan Terze pa smo na taj način imali prilike sagledati mentalno zdravlje iz psihološke, medicinske, sociološke i duhovne perspektive.

Okrugli su stol organizirali Centar za transdisciplinarnu istraživanja i promicanje

“

*Advent na Filozofskom obuhvatio je gotovo 30 edukativnih, umjetničkih, humanitarnih i zabavnih aktivnosti. Potaknuti dobrim iskustvom od prošle godine, ujedinili smo snage s našim studentima i zajedno kreirali program*

bio predstaviti Fakultet i ono čime se njegovi nastavnici i studenti bave u sveučilišnoj, ali i široj zajednici. Iako je Advent na takav način prvi put održan 2021. godine, moram napomenuti da smo i dugi niz godina prije toga, uglavnom u organizaciji Odsjeka za pedagogiju našeg fakulteta, organizirali kreativne radionice i humanitarnu prodaju radova koje su izrađivali studenti. Na takav način smo humani-





SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STUDIJE MORA

# Promovirano 119 studenata: ljubav prema moru je naša poveznica

Promocija je posebna po tome što su se prvi put promovirala dva studija, preddiplomski studij Biologija i tehnologija mora i diplomski studij Ekologija i zaštita mora

Piše: MILA PULJIZ

U predblagdanskome, toplom duhu slavilo se i na Sveučilišnom odjelu za studije mora gdje je promovirano 119 studenata koji su završili studije u 2019., 2020. i 2021. godini. Promocija je posebna po tome što su se prvi put promovirala dva studija, preddiplomski studij Biologija i tehnologija mora i diplomski studij Ekologija i zaštita mora. Važno je napomenuti da je ovo druga promocija organizirana ove godine, jer je Odjel u lipnju promovirao još 99 studenata koji su završili studije u 2017. i 2018. godini.

Na samom početku proslave, nazočnima se obratila doc. Maja Krželj, pročelnica Sveučilišnog odjela za studije mora. "Danas smo se okupili zbog naših slavljenika, danas je njihov dan, a svi smo tu kako bismo im čestitali na uspješno završenom studiju i kako bismo im uručili zaslužene diplome. Kroz godine studiranja stekli ste znanja i potrebne vještine za specifična zvanja za koja ste se školovali, a vaši uspjesi su najbolja potvrda vrijednosti značaja naših studijskih programa. Ljubav prema moru je naša poveznica i glavni razlog zbog kojeg ste došli na naš odjel, te se nadam da vas ona i dalje inspirira kao onda kada ste odlučivali o ovom pozivu. Sigurno sam da imamo zajedničku

misiju, da mora i oceane što bolje istražimo, upoznamo i zaštitimo", kazala je pročelnica Krželj, zahvalivši svim nastavnicima, djelatnicima, suradnicima, nastavnim bazama i suradničkim institucijama uključenim u organizaciju nastave, kao i samom Sveučilištu. U ime Sveučilišta u Splitu, okupljenima se obratio prof. Nikša Jajac, prorektor za infrastrukturu. "Dragi promoventi, upravo vi ćete biti osobe koje trebaju čuvati naše more, brinuti se o svemu što je važno za jednu pomorsku zemlju kao što je Hrvatska. Ovaj studij mnogo znači našem Sveučilištu iz razloga što pripadamo alijansi Europskog sveučilišta mora (SEA-EU), alijansi koja gaji svoje posebnosti vezane uz more, život od mora i život sa morem. Neki od vas će u budućnosti sudjelovati u brojnim aktivnostima tog projekta, pa i Sveučilišta", dodao je prof. Jajac.

A svojim kolegama se obratila i studentica Nikolina Penović, naglasivši višestruku važnost promocije, Odjelu za studije mora predstavlja smisao rada, napretka i postojanja dok promoventima i njihovim obiteljima predstavlja krunu želja, napora i odricanja na putu njihova obrazovanja. "Vjerujem kako smo tijekom ovih godina iskoristili naše vrijeme najbolje što smo znali, trudili smo se naučiti



što više, primijeniti stečeno znanje i biti ponos onih koji su nas naučili. To vrijeme bilo je ispunjeno smijehom i suzama, laganim ispitima, ali i onima koji su nam zadavali glavobolje, nezaboravnim izlascima, novim prijateljstvima i brojnim drugim uspomenama na, kako ljudi kažu, naj-

ljepše dane naših života. I na kraju, razlika između uspješnih i neuspješnih jest u količini truda uložene za postizanje cilja. Budite sigurni da se upornost isplati, pogotovo ako izlazi iz srca. Pretočite to u nešto o čemu će se pričati", kazala je okupljenima studentica Nikolina.

POSLUŠAJTE 'SINOVE RAVNICE' I DOĐITE U VINKOVCE

## Najstariji grad u Europi krije pravu adventsku bajku

Piše: ANTONIJA MIHOVILOVIĆ

Jeste li znali da se najstariji grad u Europi ne nalazi ni u epovima opjevanoj Grčkoj ni u Italiji, nego upravo u Lijepoj našoj? Na obalama Bosuta već 8000 godina spavaju temelji grada Vinkovaca.

Doba neolitika, oko 6200. godine prije nove ere, te starčevačka kultura upravo se vežu uz najranije tragove organiziranog života na ovom području, da bi kasnije dolazilo do raznih preslojavanja kultura. Od sopotske i vučedolske, preko raznih brončanodobnih i željeznodobnih kultura, Kelta, Rimljana, Gepida i Avara, pa i naših banova.

Kao jedan od najveličanstvenijih materijalnih tragova vučedolske kulture ovog područja, izuzev vučedolske jarebice, zasigurno valja istaknuti i najstariji indoeuropski kalendar Orion. Prilikom iskapanja 1978. godine arheolozi su pronašli jamu koja je sadržavala kalupe za lijevanje bakrenih sjekira, dlijeta, šila i igala. Uz kalupe je bila posuda za topljenje i lijevanje metala te tri keramičke posude, među kojima se posebno isticala posuda ukrašena ukrasima u četiri trake, od kojih svaka traka sadrži po dvanaest polja. Svako drugo polje ukrašeno je znakovima. Znakovi su protumačeni kao piktogrami, odnosno ideogrami koji prikazuju Sunce te zvijezda koja dominiraju noćnim nebom iznad Vinkovaca tijekom četiri godišnja doba.

Da Vinkovci nisu grad koji se diči samo materijalnom baštinom, svjedoči nam i priča o nesretnoj i zabranjenoj ljubavi,



Advent u Vinkovcima

jer većina ih je takvih u književnoj baštini, koju i danas preporučavaju bake i djedovi. Opjevana od strane samog autora u jednoj od najljepših pjesama 19. stoljeća, *Milov'o sam garave i plave*, priča nam donosi Ivana i Mariju čija se djetinja ljubav pretvorila u šekspirijansku romeojulijevsku ljubav. Ne, obitelji im nisu bile zaraćene, nego su pripadali istoj. Bili su rođaci. U spomen na njih, na šokačkog Romea i Juliju, ispred rodne kuće Ivana Kozarca podignut im je i spomenik.

A pod brojnim lampicama, uz mirise kuhanog vina i dobru glazbu, Vinkovci su i ove godine priredili pravu božićnu čaroliju, najveću i najsadržajnije do sada! Smješten na dvije lokacije (Gradski park i Trg slobode), *Advent u Vinkovcima* ima za svakoga po nešto. *Bajka na Bosutu* obuhvaća klizalište, kućice, koncerte i svima nam najdražeg Djeda Božićnjaka. A za istinski božićni, i jedinstveni, ugođaj možete se provozati i božićnim fiakerom ulicama grada. Zato riječima "Sinova ravnice": "Dođi u Vinkovce!"

### UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU

OBJAVLJUJE

#### NATJEČAJ (m/ž)

za izbor na radno mjesto

-docent u umjetničkom području likovne umjetnosti, polje kiparstvo na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu.

Više informacija o natječaju na poveznici:

<https://www.umas.unist.hr/Akademija/Novosti/Detalj/natjecaj-za-izbor-na-radno-mjesto-4>

## universitas

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ redakcija ♦ Branko Nad ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Petar Šarić

♦ Gordana Alfrević

♦ nakladnički savjet ♦ prof. Ante Čović, predsjednik

♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić

♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol

♦ prof. Vesna Barić-Punda

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦

zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrk

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Stjepan Lakušić, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ [universitas@unist.hr](mailto:universitas@unist.hr) ♦ [www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas](http://www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas);

[www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas](http://www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas)



Stipo Margić i Mijo Matijević

ODRŽAN OKRUGLI STOL STUDENTSKE UDRUGE 'LIBERATO'

# Što nakon obrazovanja?

Nakon akcija koje djeluju na otklanjanje problema unutar obrazovanja, došlo je vrijeme za bavljenje sljedećom preprekom - procesom zapošljavanja i izgradnje poslovnog usmjerenja/karijere

PIŠE MILA PULJIZ

Povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, studentska udruga Liberato organizirala je, u suradnji sa Sveučilištem u Splitu, Splitsko-dalmatinskom županijom i Europskim parlamentom Uredom za Republiku Hrvatsku, okrugli stol naziva "Što nakon obrazovanja?" Udruga Liberato, koja aktivno djeluje već nekoliko godina, u život je donijela nekoliko projekata poput projekta DisCloud odnosno interaktivnog solarnog panela koji je u potpunosti prilagođen za osobe s invaliditetom ili LiberatoMap, interaktivna mapa koja pokazuje sve pristupačne lokacije u gradovima (trenutno Split, Omiš, Makarska, Trogir i Zadar) za osobe s invaliditetom. Okruglom stolu nazočili su prof. Nikola Koceić-Bilan, prorektor za nastavu, studente i poslovanje, dr. Petar Pepur, pročelnik Sveučilišnog odjela za stručne studije, Stipo Margić, predsjednik Udruge, Mijo Matijević, potpredsjednik Udruge i mnogi drugi.

Svi trenutni članovi uprave Liberato su studenti, a sam predsjednik Stipo Margić je student s invalidite-

tom. Njegov invaliditet podrazumijeva kretanje uz pomoć invalidskih kolica te mu je smanjena motorika ruku što mu posebno otežava pisanje i polaganje ispita na klasični način. Prošle godine tema je bila visokoškolsko obrazovanje, a kako smo imali informacije iz "prve ruke" kako studiranje izgleda za OSI, bilo je neophodno da djelujemo po tom pitanju, kazao je Stipo Margić. Prvenstveni cilj prošlogodišnjeg okruglog stola bilo je detektirati prepreke unutar visokoškolskog obrazovanja i potaknuti veću komunikaciju i aktivnije sudjelovanje u rješavanju/uklanjanju istih, a nakon što su postavili određene temelje i uspostavili akcije koje djeluju na otklanjanje prepreka, došlo je vrijeme za bavljenje sljedećom preprekom - a to je zapošljavanje. Odnosno, onaj korak na koji mlade ljude visokoškolsko obrazovanje priprema, a to je proces zapošljavanja i izgradnja poslovnog usmjerenja/karijere.

"Što se komunikacije o problemima osoba s invaliditetom tiče, tome posvećujemo posebnu pažnju kroz naš LiberatoTalk projekt u sklopu kojeg je održan i Okrugli stol 2022. Najveći problem koji se događa kod komuni-

ranja je upravo velika količina informacija koje zbunjuju poslodavce i čine postupak zapošljavanja kompliciranim nego što on u svojoj suštini jest. Uz pomoć naše moderatorice i govornika detektirali smo glavne prepreke (sa stajališta poslodavaca) pri zapošljavanju OSI. To nas je u konačnici dovelo i do toga da se detektira problem u i nadležnosti institucija koje nisu dovoljno jasno objašnjene, pa se često sam proces oduži, a sve mjere i aktivne politike koje djeluju na poticanje zapošljavanja OSI ostaju nepoznate i neiskorištene." dodao je Margić.

Raspravljalo se i o unutarnjoj motivaciji OSI, njihovim zajedničkim karakteristikama u poslovnim ambicijama, o formiranju ličnosti i poslovnog razvoja, a tu su se posebno istaknuli odnosi roditelja prema djetetu koje ima određeni oblik invaliditeta koji često nesvjesno, iz dobre namjere, negativno djeluju na njihovu osobnu motivaciju i stav o osobnim mogućnostima. "Možemo reći kako su detektirane značajne promjene u posljednjem desetljeću. Ono što bi mi svakako najviše istaknuli, kao nužan korak u provođenju svih ostalih nužnih aktivnosti je KOMUNIKA-

CIJA. Komunikacija o problemima studenata i OSI se znatno poboljšala u posljednje vrijeme, a upravo je ona osnovica na koju dolaze sve ostale aktivnosti. Konkretno što se kvalitete obrazovanja tiče, uz pomoć predsjednika studentskog zbora - Jerka Šarića detektirali smo problem manjka psihološke pomoći na odjelima u svim sastavnicama Sveučilišta u Splitu. Po tom pitanju planiramo zajednički djelovati u početcima 2023. godine, a do tada, nažalost, još ne smijemo iznositi informacije koje nisu konačno definirane i odlučene", podijelio je Margić.

Što se tiče DisCloud projekta, prvi prototip je izrađen i poklonjen Sveučilišnom odjelu za stručne studije u znak zahvale i sve pružene podrške tijekom provedbe DisCloud projekta. Sada na red dolazi uvođenje gospodarske djelatnosti u sklopu DisClouda i sklapanje suradnje s pravnim osobama. "Nadamo se kako će u skorij budućnosti DisCloud postati samoodrživi projekt i da će se njegov puni potencijal prepoznati od strane šire javnosti, a posebno od lokalne i regionalne samouprave", kaže Margić.

Drugi uspješni projekt, LiberatoMap, u 2022. godini sklopio je suradnju s dva nova grada, Makarskom i Omišem. "U sklopu tog projekta uglavnom su se bazirali na sklapanje novih suradnji, prezentacija projekata, upisivanje novih i ažuriranje starih informacija o pristupačnim lokacijama. U kombinaciji s DisCloudom te mobilnom aplikacijom koja je u završnoj fazi izrade imaju potencijal potpuno digitalno transformirati sustav informiranja, preporuka i oglašavanja točno u ono vrijeme, na onom mjestu i putem onog kanala koji rješava trenutne probleme", dodao je Margić.

STUDENTSKE SPORTSKE SUBOTE

# Nikad nije kasno za igre koje su obilježile naše djetinjstvo



PIŠE IVAN GUDELJ

Sigurno ste barem jednom u djetinjstvu imali priliku zaigrati graničara, križič-kružić, briškulu i Fifu na Playstationu. Sigurno vas navedene igre asociraju na bezbrižnost i dječju lepršavost, potiču na druženje s obitelji i prijateljima, ali i onaj dobri, stari natjecateljski duh. Splitski sveučilišni sportski savez baš je zbog toga, organizirao događaj popularno nazvan Studentske sportske subote, koji se zbog velikog odaziva održava iz godine u godinu pa tako i u posljednjem mjesecu ove kalendarske godine. Sve se održalo u dvije jedinstvene, najzanimljivije subote na Sveučilištu, 3. i 10. prosinca, u Sportskoj dvorani Kampus. Prva je subota bila rezervirana za nadmetanje u graničaru i pilot izdanju kompilacije triju kratkih zanimljivih igara - rušenje čunjeva, gađanje na prazan gol i "križič-kružić". Druge subote studenti su odmjerili snage i znanje. Na red je došao kviz općeg, sveučilišnog i sportskog znanja, odbojka, briškula/trešeta i najpopularnija videoigra - FIFA '23.



"Jako smo se zabavili u svakoj igri, što je zapravo i poanta cijele priče; druženje i dobra zabava. Nas dvoje ćemo se motivirati ovogodišnjom pobjedom prijaviti i dogodine uz ista očekivanja (barem u kartama). Pozivamo sve one koji misle da nas mogu savladati da dođu dogodine i izazovu nas! Garantiramo dooooooobar kartaški meč!", kazali su nam studenti Kineziološkog fakulteta u Sveučilišta u Splitu, prvoplasirani kartaši, Duje Zlović i Tonka Martinić. U moru ispita, kolokvija i nanižanih stranica građiva, dvije po mnogo čemu posebne subote probudile su emocije i sjećanja iz našeg djetinjstva te bljesnule u ritmu ujednačenih studentskih dana. Upalite podsjetnike jer nam do nove zabave Studentskih sportskih subota preostaje čekati oko 365 dana, a do tada sve obavijesti o drugim zanimljivijim aktivnostima UniSport ST-a pronađite na društvenim mrežama (@unisportsplit!)



**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU  
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE  
I RAČUNARSTVA,  
UNSKA 3, 10000 ZAGREB RASPISUJE  
NATJEČAJ**

za upis studenata na doktorski studij Elektrotehnika i računarstvo za stjecanje akademskog stupnja doktora/doktorice znanosti (6 semestara, ljetni upisni rok u ak. god. 2022./2023.) iz područja tehničkih znanosti, znanstvenih polja  
ELEKTROTEHNIKA i RAČUNARSTVO  
Studij se može upisati u punom radnom vremenu (u trajanju od 3 godine) ili s dijelom radnog vremena (kao studij s produženim trajanjem istraživačkog rada, u trajanju od 5 godina).  
Broj mjesta: 40  
Školarina iznosi 60.000,00 kuna (7.963,38 EUR) i plaća se u šest (6) rata od 10.000,00 kn (1.327,23 EUR) po semestru.  
Prijave (s popratnom dokumentacijom) primaju se u elektroničkom obliku putem Prijavnog portala: [https://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski\\_studij/upis/prijava#/hr](https://www.fer.unizg.hr/studiji/doktorski_studij/upis/prijava#/hr), do zaključno 25. siječnja 2023. godine.  
Razgovori s pristupnicima, kao obvezni dio prijavnog postupka, održat će se u ponedjeljak 30. siječnja i u utorak 31. siječnja 2023. godine od 9.00 do 15.00 sati. O terminu održavanja pojedinačnih razgovora pristupnici će dobiti obavijest elektroničkom poštom.  
Nastava započinje u ožujku 2023. godine. Uvjeti za upis i detaljne informacije o doktorskom studiju dostupni su u Redu predavanja: <https://www.fer.unizg.hr/issn/2623-6737>.  
Dodatna pitanja mogu se uputiti na tel. (01) 6129920 ili e-poštu doktorski.studij@fer.hr.

**UNIVERSITY OF ZAGREB  
FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING  
AND COMPUTING,  
UNSKA 3, 10000 ZAGREB, ANNOUNCES  
CALL FOR APPLICANTS**

for admission to the doctoral study programme Electrical Engineering and Computing for obtaining the academic degree of Doctor of Science (6 semesters, Spring admission in the academic year 2022/2023) in the area of technical sciences, scientific fields of ELECTRICAL ENGINEERING and COMPUTING  
The programme is offered on a full-time (3 years) or a part-time basis (with an extended duration of research work, 5 years).  
Enrolment quota: 40 students  
The tuition cost is 60,000.00 HRK (7,963.38 EUR). The tuition is payable in six (6) instalments of 10,000.00 HRK (1,327.23 EUR) per semester.  
Applications for admission (with supporting documents) should be submitted using the Applicant Portal: <https://www.fer.unizg.hr/en/studies/doctoral/admissions/application#/en>, no later than 25 January 2023.  
Interviews with applicants, as an obligatory part of the admission process, will take place on Monday 30 January 2023 and Tuesday 31 January 2023, between 9 a.m. and 3 p.m. Each applicant will be informed about the exact time of his or her interview by e-mail.  
Classes will begin in March 2023. Entry requirements and detailed information about the Doctoral Programme are available in the Information Package (Course Catalogue): <https://www.fer.unizg.hr/issn/2671-1737>. Should you need further details, please call +385 (0) 1 6129920 or write to [doctoral.study@fer.hr](mailto:doctoral.study@fer.hr).

Na temelju odluka Fakultetskog vijeća Klasa: 112-01/22-01/0041 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0005 od 09. prosinca 2022. godine, Klasa: 112-01/22-01/0044 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0005 od 09. prosinca 2022. godine i Klasa: 112-01/22-01/0050 Ur. broj: 2181/206-03-03-22-0005 od 09. prosinca 2022. godine.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU, FAKULTET  
ELEKTROTEHNIKE, STROJARSTVA  
I BRODOGRADNJE,  
RASPISUJE  
NATJEČAJ**

za izbor  
1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje računarstvo i odgovarajuće radno mjesto;  
2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje docent za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje strojarstvo i odgovarajuće radno mjesto;  
3. jednog suradnika u suradničkom zvanju višeg asistenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje temeljne tehničke znanosti na određeno vrijeme.  
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, [www.fesb.unist.hr](http://www.fesb.unist.hr).

**ODLUKA O PONIŠTENJU DIJELA  
JAVNOG NATJEČAJA**

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE SVEUČILIŠTA U SPLITU  
KLASA: 112-01/22-02/04  
URBROJ: 2181-193-111-22-100  
SPLIT, 20. PROSINCA 2022. G.  
NA TEMELJU ČLANKA 31. PRAVILNIKA O SVEUČILIŠNOM ODJELU ZA STRUČNE STUDIJE PROČELNIK ODJELA DONOSI:

**ODLUKU O PONIŠTENJU DIJELA  
JAVNOG NATJEČAJA**

1. Poništava se dio natječaja objavljen u Narodnim novinama broj 126, dana 28. listopada 2022. g., pod točkom 2. koja glasi: (jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje pravno). Ostali dio natječaja ostaje nepromijenjen.  
2. Ova odluka o poništenju dijela javnog natječaja stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u Narodnim novinama te u svim medijima u kojima je natječaj objavljen.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU  
FAKULTET KEMIJSKOG INŽENJERSTVA  
I TEHNOLOGIJE**

10000 ZAGREB, TRG MARKA MARULIĆA 19  
RASPISUJE NATJEČAJ ZA IZBOR U

**raspisuje NATJEČAJ za izbor u  
SURADNIČKO ZVANJE I RADNO MJESTO**

u punom radnom vremenu

**VIŠI ASISTENT (radno mjesto I. vrste),**

- na projektu "Fotokatalitička razgradnja perfluoriranih spojeva u vodi uz Sunčevo zračenje" Hrvatske zaklade za znanost u Zavodu za polimerno inženjerstvo i organsku kemijsku tehnologiju (1 zaposlenik/ca)

- na projektu "Mikroplastika u vodi, sudbina, ponašanje i uklanjanje" Hrvatske zaklade za znanost u Zavodu za polimerno inženjerstvo i organsku kemijsku tehnologiju (1 zaposlenik/ca)

ASISTENT (radno mjesto I. vrste) – zamjena; na određeno vrijeme  
- u području Tehničkih znanosti, polje Kemijsko inženjerstvo u Zavodu za reakcijsko inženjerstvo i katalizu (1 zaposlenik/ca)

- u području Prirodnih znanosti, polje Kemija u Zavodu za opću i anorgansku kemiju (1 zaposlenik/ca).

Cijeli tekst Natječaja objavit će se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu ([www.fkit.unizg.hr](http://www.fkit.unizg.hr)).

Prijave na natječaj i dokazi o ispunjavanju kriterija podnose se u elektroničkom obliku u roku trideset (30) dana od objave u Narodnim novinama na adresu ([natjecaj@fkit.unizg.hr](mailto:natjecaj@fkit.unizg.hr)).

**SVEUČILIŠTE U SPLITU  
PRIRODOSLOVNO MATEMATIČKI FAKULTET  
RASPISUJE  
NATJEČAJ**

za izbor  
jednog nastavnika na nastavno radno mjesto predavača za znanstveno područje društvenih znanosti, znanstveno polje psihologija, na određeno vrijeme do povratka privremeno nenazočnog zaposlenika

Cjelovit tekst natječaja sa svim informacijama o uvjetima natječaja i načinu prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Splitu <https://www.pmfst.unist.hr/javni-natjecaji/>

Prijave se dostavljaju u elektroničkom obliku u roku od 30 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu elektroničke pošte [natjecaj-posao@pmfst.hr](mailto:natjecaj-posao@pmfst.hr). Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati niti će se podnositelji nepotpunih prijava pozivati na dopunu prijave.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

**MEDICINSKI FAKULTET**

ŠOLTANSKA 2, 21000 SPLIT

KLASA: 112-01/22-01/0001

UR. BROJ: 2181-198-04-04-22-0008

SPLIT, 30. STUDENOGA 2022. GODINE

Na temelju članka 43. Statuta Medicinskog fakulteta u Splitu, dekan Medicinskog fakulteta u Splitu, prof. dr. sc. Ante Tonkić donosi ODLUKU

o poništenju dijela javnog natječaja i ispravka dijela natječaja I. Poništava se dio javnog natječaja objavljen u javnom glasilu "Narodne novine" broj 128/2022 od 2. studenoga 2022. godine (7322), pod dijelom I. ZA IZBOR U ZVANJA I NA RADNA MJESTA

- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija, na Katedri za psihološku medicinu.

- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana ortodoncija, na Studiju dentalne medicine.

- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s punim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana socijalna medicina, na Katedri za javno zdravstvo.

II. Poništava se dio javnog natječaja objavljen u javnom glasilu "Narodne novine" broj 128/2022 od 2. studenoga 2022. godine (7322), pod dijelom II. ZA IZBOR U ZVANJE

- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana anesteziologija i reanimatologija, na Katedri za anesteziologiju i intenzivnu medicinu

- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana pedijatrija, na Katedri za pedijatriju.

- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana infektologija, na Katedri za infektologiju.

- jednog nastavnika u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje farmacija, grana farmacija, na Katedri za farmaciju.

III. Poništava se ispravak dijela javnog natječaja objavljen u javnom glasilu "Narodne novine" broj 132/2022 od 9. studenoga 2022. godine (7496), pod dijelom I. ZA IZBOR U ZVANJA I NA RADNA MJESTA

- jednog nastavnika u znanstveno – nastavnom zvanju i na radnom mjestu izvanrednog profesora na neodređeno vrijeme s nepunim radnim vremenom za područje biomedicine i zdravstva, polje dentalna medicina, grana ortodoncija, na Katedri za ortodonciju.

IV. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, 30. studenoga 2022. godine.

V. Ista će se objaviti u javnom glasilu "Narodne novine", web stranici HZZ-a i na web stranici Medicinskog fakulteta u Splitu.

Klasa: 112-01/22-01/29

Urbroj: 380-041/051-22-1

Zagreb, 18. listopada 2022.

Na temelju članka 13. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu raspisuje javni

**NATJEČAJ**

za izbor

1. jedan (1) izvršitelj u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) znanstveno-nastavno zvanje docent (m/ž), u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstvenom polju: politologija na sveučilišnim preddiplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje,  
2. jedan (1) izvršitelj u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) znanstveno-nastavno zvanje docent (m/ž), u znanstvenom području humanističkih znanosti, znanstvenom polju: povijest na sveučilišnim preddiplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje,  
3. jedan (1) izvršitelj u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača (m/ž) u interdisciplinarnom području znanosti (8), znanstvenom polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeće (8.09.) na sveučilišnim preddiplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje,

4. jedan (1) izvršitelj u naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) nastavno zvanje predavača (m/ž) u interdisciplinarnom području znanosti (8), znanstvenom polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeće (8.09.) na sveučilišnim diplomskim studijima Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje.

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu <http://www.unizg.hr/o-sveucilistu/dokumenti-i-javnost-informacija/natjecaji/rekorat-natjecaji/> Prijave na natječaj s traženom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Sveučilište u Zagrebu Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, s naznakom prijave na natječaj u roku 30 dana od objave i elektroničkim putem na e-poštu: [pisamica@unizg.hr](mailto:pisamica@unizg.hr).



KNJIŽEVNA VEČER S VEDRANOM KUKAVICOM U SVEUČILIŠNOJ GALERIJU

# Književnost se pravi od života

Piše **GORDANA ALFIREVIĆ**

Strastveni hajdukovac, neposredan i otvoren kako u formalnom tako i u neformalnom dijelu druženja, komunikativan, skroman, beskrajno duhovit, sve je to Vedran Kukavica. Upravo je takva bila i književna večer s njim u prepunoj Sveučilišnoj galeriji Sveučilišta u Splitu. Dok se galerijski prostor polako punio, strpljivo je odgovarao na novinarska pitanja objašnjavajući kako i zašto nije htio raditi promociju knjige, no kad je došao poziv sa Sveučilišta u Splitu predomislio se, jer su u pitanju mlađi ljudi koji su budućnost čitanja. Okruženi grafikama eminentne hrvatske umjetnice Zdenke Pozaić, zaljubljenici u književnost gotovo su dva sata pomno upijali svaku riječ Vedrana Kukavice, a Vedran im je pričao o svemu. Događaj je organizirala Helena Trze Jakelić, voditeljica Sveučilišne galerije, a program je moderirao Marin Pelaić.

„Neminem“, njegov posljednji roman je prije svega roman koji pokriva širok spektar tema i koji je ne samo proktan, nego zapravo dobro udrobljen u specifičan smisao za humor našeg večerašnjeg gosta.

**Odakle inspiracija za „Neminem“?**

U tehničkom smislu inspiracija je zapravo vrlo jednostavna. Svi možete na mobitelima ili drugim gadgetima pretražiti japanski fenomen koji se zove johatsu, fenomen takozvanih iščezavajućih, nestalih ljudi. U Japanu je nestalo 100.000 ljudi, što iznosi jedan promil na 125 milijuna njihove ukupne populacije. Kod njih su prilike malo drukčije, nego kod nas. Na primjer, čovjek izgubi posao, uzima torbu svako jutro, odlazi u park hraniti golubove pa se vrati doma u vrijeme kad se i drugi vraćaju, ne želi priznati da je izgubio posao. S vremenom se iscrpi u tom ludilu nezeleći podnijeti tu sramotu i odlučiti nestati. Obrati se specijaliziranim agencijama koje te ljude smještaju po raznim mjestima. U samom Tokiju postojala je četvrt koja se sastojala upravo od takvih ljudi koji nemaju dokumente, koji obavljaju poslove jedni za druge, pomoću robne razmjene se



prehranjuju, nitko ih ne pita nitko su ni što su. Sve je to nestalo s koronom. Jer pojavom koronavirusa više nije bilo važno imamo li putovnicu, nego samo jesi li pozitivan ili nisi. Taj pokret nestajućih ljudi jednostavno je zamro svugdje u svijetu, međutim, svatko od nas ponekad poželi da ga nema, da krene ispočetka u životu. Mene je zanimalo kako bi to izgledalo u Hrvatskoj da se netko ustane zbog zujanja u ušima ode na posao i otkáže sve: bankovni račun, zdravstveno i mirovinsko osiguranje, dogovori se s ukućanima da ga ne traže. To je bio neposredan povod za ovaj roman.

**Kažu da autor u svakom liku kojeg kreira u književnom djelu unese jedan dio sebe, odnosno da svaki njegov lik na neki način u nekom segmentu reflektira jedan dio autora. Osim što ste obojica profesori filozofije što je još važe u „Neminemu“?**

To je točno, književnost se pravi od života. Nitko od nas nema dovoljno uzbudljiv život kao Hemingway gdje bi prepisivao od sebe, tako da u fikciji prenosi jedan dio svog života. Ja ne mogu reći da sam imao gađenje prema čitavom svijetu, ali svakako sam imao nekih vrsta zlovolje. Recimo, moj poslodavac je prilično neobičan, imao sam nekih sudskih tužbi, nekakvih sumanutih zabrana, sitnih malih progona koji su trajali ne duže od pet-šest godina. Čovjek se u toj situaciji osjeća prilično blešavo kad hoda kroz hodnike u firmi i vidi ljude koji se dijele na svjedoke obrane i svjedoke poslodavca, to nije normalna situacija u životu. Jedan dio tog gađenja sam ugradio u roman „Neminem“, ima tu gađenja prema svemu što nas okružuje, tako da ima elemenata privat-

nog života. No, to gađenje je za mene prilično atipično, ja volim pisati veselije i ljepše.

**Vaša djela prožima pitanje identiteta. Jeste li na neki način bili svjesni da je to tema koja Vas okupira?**

Nema druge teme osim identiteta. U logici postoji pitanje kada u automobilu izmijenimo sve dijelove je li to taj isti automobil? Tako je i kod čovjeka. Živeći u potpuno sumanutom digitalnom svijetu, ne znam gdje nas više ima ako bismo se svi preselili u virtualno. Vidio sam, primjerice, da se organiziraju online sommelierski tečajevi. Čitavi smo se izmaknuli iz realnog života prema digitalnom i to je užasavajuće. Kod mene u romanima manje-više nema električnih naprava, uređaji su dosta primitivni. U toj situaciji kad ništa nije na struju, kad mi zadržimo kakve-takve interpersonalne odnose mi zadržavamo jedan dio identiteta.

**Stječe se dojam kroz neke likove da identitet predstavlja neku vrstu tereta?**

Pa da. Ja ne mislim da se ljudi rode savršeni pa se kvare. Jedan moj prijatelj bi rekao: „Nisam se rodio kao pokvarenjak, ali radim na sebi“. Teško je reći što mi sve možemo i trebamo odbaciti da bi nam bilo bolje. U smislu jezika i pisanja identitet je tu. Nacionalni identitet ne postoji u matematici i fizici, ali pisanje u našem jeziku je dobra stvar. Da ja odlučujem, uvijek bih poticao ljude da pišu na našem jeziku. Malo paziti jezik, to je identitet za mene.

**Što se tiče simbola, oni igraju važnu ulogu, negdje manje izravno, negdje više kad jedan lik u „Neminemu“ kaže da je na nadgrobnoj ploči bitno imati bilo što, petokraku, križ ili nešto treće, ali da je najgore kad ne-**

ma ništa.

Mi smo jako podijeljeno društvo. Pisanje je specifična stvar. Ako se odlučite pisati morate ići među žive, ali i među mrtve. Groblje je jako inspirativno, čitava prošlost je ispisana po tim pločama. Velika je odluka koji ćete simbol staviti, pogotovo ako umrete iznenada. Smrt je fascinantna stvar, simbolika koja ostaje je čudo.

**Svećenici su važni likovi u svim vašim romanima.**

Mogu reći da sam ateist, ali sam i tradicionalist i obožavam sve manifestacije koje se vežu uz vjeru. Čak osjećam zavist prema vjernicima, jer mislim da žive lakše i bolje.

**Rekli ste da ste meta napada u virtualnom svijetu. Pribojavate li se da ćete danas-sutra postati žrtva takozvane cancel kulture?**

Sa svojim likovima sam u relativno dobrim odnosima. S neimenovanim likom, Neminemom, sam bio godinama, razmišljao sam što bi on trebao napraviti, ali na kraju je ispao dosta smotan. Osnovni prigovor mom pisanju je da se pripovjedač previše upliče u priču. To su mi sugerirali neki pismeni ljudi, što mi je potpuna budalaština. Ako u realnom svijetu ne možemo ničim upravljati, barem da kod pisanja ide u smjeru u kojem mi želimo.

**Koliko ste zadovoljni generalnim stanjem na hrvatskoj književnoj sceni?**

U hrvatskoj kulturi nema ni jedan centimetar tržišta, samo sumanutu borbu frakcija, džeparenja, kokošarenja. Ako nemaš iluzija da ćeš zaraditi na knjizi, onda je lijepo, ali žalosna ti majka ako misliš zaraditi novac pišući.

**Mislite li da Hrvati malo čitaju?**

Mislim da za par desetaka godina više nitko neće čitati. To je veliki napor za generacije koje dolaze. Kad čovjek gleda TV manje mu je angažiran mozak, nego kad spava, TV i pomaze da se zaspe. A zamislite koji je napor čitati. Pogotovo ja volim zlostavljati u prvom poglavlju masnim, gadnim tekstom da se svi razbježe.

**Svi vaši romani, po mom sudu, izvrsno bi izgledali na kazališnim daskama. Imate li neke želje u tom smjeru?**

„Ja nisam Švabo“ bi mogla biti serija koja bi se ljudima dopala. Po mom mišljenju, ništa se ne može u Hrvatskoj duhovito napraviti ako nije u dijalektu. Na štokavici sve izgleda kao deklamacija s konzerve. Pisanje je savršeni predmet samoće i slobode i preporučio bih svakome tko je izgubio sve iluzije o životu da se posveti pisanju - za kraj je poručio Vedran Kukavica.

## ZBORNİK RADOVA 'OSLOBOĐENJE KLISA 1648. GODINE'

# Znanstveno postignuće koje će obogatiti našu historiografiju

Predstavljeni su mnogi vrijedni podaci, prošlost Klisa i Dalmacije analizirana je s drukčijeg aspekta, osvijetlile su se mnoge manje poznate, dapače, čak i nepoznate teme, te je u tom smislu znanstveni doprinos ovoga Zbornika vrlo značajan

Piše **SLAVEN BERTOŠA**

Upravo je ovih predbožićnih dana iz tiska izašao Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Splitu 24. rujna 2018. pod naslovom „Oslobođenje Klisa 1648. godine. O 370. obljetnici, 1648.-2018.“. Zbornik koji broji 244 stranice uredili su profesori s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu prof. Marko Trogrlić i prof. Josip Vrandečić. Još jedan dokaz višegodišnje plodne znanstvene produkcije nastavnika s ovog našeg Odsjeka.

Kad je 30. ožujka 1648., tijekom Kandijskog rata u Dalmaciji, mletačka vojska predvođena providurom Leonardom Foscolom ušla u oslobođeni Klis, zauzimanje tvrđave značilo je važnu prekretnicu u višestoljetnim naporima Hrvata za zaustavljanje osmanskog napredovanja, koje je u prvoj polovini XVI. stoljeća dospjelo do samog Beča. Riječ je o važnom događaju hrvatske i dalmatinske povijesti koji se ovim Zbornikom radovalo obilježio na dostojan način.

Bogat nizom podataka, Zbornik donosi niz

vrijednih detalja o navedenom događaju, ali i o njegovu pravilnom smještaju u širi povijesni kontekst. Iz ovih se navoda uočava da je relevantnost istraživačke teme koja je predmet multidisciplinarnog proučavanja različitim istraživača velika. Sad je ona dobila svoje zasluženo mjesto u ovom Zborniku. U njemu su predstavljeni mnogi vrijedni podaci, prošlost Klisa i Dalmacije analizirana je s drukčijeg aspekta, osvijetlile su se mnoge manje poznate, dapače, čak i nepoznate teme, te je u tom smislu znanstveni doprinos ovoga Zbornika vrlo značajan.

Autori priloga, različitih struka, vrsni su i eminentni stručnjaci te izvrsni poznavatelji dalmatinskog prostora: Nenad Cambj, Radoslav Tomić, Radoslav Bužančić, Tonija Andrić, Kresimir Ku-

zić, Josip Vrandečić, Stjepan Krasić, Anđelko Mijatović, Ivan Bošković i Ivana Odža. Posebice je vrijedno spomenuti korištenje arhivske građe s ciljem dobivanja novih spoznaja. Osvajanje Klisa u rano proljeće 1648. ostvareno je zajedničkim naporima lokalnog stanovništva i mletačkih međunarodnih postrojba. Prvi put u ranonovovjekovnoj povijesti, na dalmatinskom je bojištu došao do izražaja potencijal vojne revolucije alla moderna, odnosno objedinjavanja modernog naoružanja, svih rodova vojske i zahtjevnate taktike osvajanja jakog uporišta.

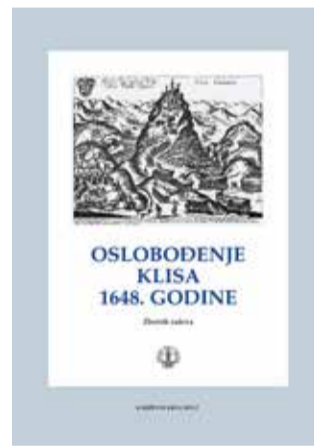
Osvajanje Klisa podignulo je samopouzdanje mletačke vlasti i promijenilo stratešku dinamiku na Jadranu u njezinu korist. Obljetnica oslobođenja Klisa nije, dakle, bio samo historiografski izazov: obuhvaća brojne aspekte

koje ponovno valja osvijetliti s političkog i geopolitičkog, demografskog, sociohistoriografskog te crkveno-povijesnog aspekta.

Klis je već sam kao takav izazovna tema. U tom smislu ovaj Zbornik čitateljima

predočava nove istraživačke i druge uvide, rekapitulirajući dosadašnje i donijevši nove spoznaje o tom gradu-ključu pristupa srednjem Jadranu, ali i šire, Klisu – spomenu i znamenju naših višestoljetnih napora za slobodu, kako je to i istaknuto u predgovoru urednika prof. Vrandečića i prof. Trogrlića.

Ovoj dvojici naših sveučilišnih profesora – znanstvenika od srca čestitamo na novom znanstvenom postignuću koje će nedvojbeno obogatiti našu historiografiju, a preko njih čestitamo i njihovom matičnom Odsjeku za povijest i Filozofskom fakultetu u Splitu, kao i izdavaču ovog Zbornika, Književnom krugu Split, koji nas svojim višedesetljetnim plodnim djelovanjem i dalje uporno dariva svojim brojnim izvrsnim i lijepim izdanjima.



STUDENTI PIŠU

# Svi žele biti milijunaši



PIŠE DOMINIK OMERIĆ

Vjerujem da svi ulazimo u novu godinu s određenim željama i planovima koje bismo voljeli ostvariti u sljedećih 365 dana. Uz one klasične želje da se završi fakultet, krene u teretanu ili pak dobije na lotu, postoji još jedna stvar na koju biste se mogli odvažiti, a to je odlazak s ekipom na pub kvizove. Kvizovi su uvijek bili popularni, pogotovo ako govorimo o televizijskim kvizovima, *Najslabija karika*, *Tko želi biti milijunaš?*, *Potjera*, samo su neki od njih za koje smo svi mi čuli. Ali što je s pub kvizovima? Pub kvizovi su unazad nekoliko godina doživjeli revoluciju, odlazak na piće s prijateljima zamijenio je odlazak na pub kviz. Veseli podatak da većina ljudi koji idu na kvizove su mladi. Postoje dva tipa pub kvizova, kviz općeg znanja i tematski pub kvizovi poput nogometnog kviza, košarkaškog kvi-

za, Harry Potter kviza i tako dalje. Moj vam je savjet da se svakako okušate u kvizovima općeg znanja, jer za tematski kviz stvarno morate biti jako dobar poznavatelj teme kviza. Ako se već sada u vama pobudila želja za prijavom, ali se bojite da nemate dovoljno znanja, ne brinite, znate puno više nego što mislite da znate. No, ljepota pub kvizova nije samo u tome da znate najviše, već da odete s ekipom, da se zabavite, družite, steknete nova poznanstva i informacije te da možda osvojite pokojnu nagradu. Sasigurnošću mogu reći da se danas u većini zagrebačkih kvartova tijekom tjedna organizira barem jedan pub kviz. Za početak možete ukucati u tražilicu Facebooka ili Instagrama pub kviz i izbacit će vam nekoliko profila organizatora pub kvizova kojima se možete javiti i pitati ih sve što vas zanima vezano za prijavu. Za kraj, želim vam puno sreće i uspjeha, jer tko zna, možda se baš u vama krije novi milijunaš!

PIŠE JELENA DOBNJAK

Kraj prosinca, osim što obilježavaju niske temperature i zimske radosti te advent, navedeni period obilježava i učenje te pripremanje za razne prezentacije. Studente često u to vrijeme uhvati panika i briga hoće li sve stići na vrijeme s rezultatima koje priželjkuju, pri čemu zanemare svoj socijalni život i fizičku aktivnost. U tom iscrpljujućem periodu za studente je najvažnije pronaći balans između rada i odmora. Kako bi se gradivo što bolje usvojilo potrebno je imati adekvatno vrijeme odmora kroz koje se dobiva snaga za nastavak rada. U sve brojnijim istraživanjima mentalnog zdravlja mladih, ističe se da duži period proveden za laptopom zbog izvršavanja poslovnih ili fakultetskih obaveza svakako utječe na pogrbljenost tijela, bol u vratnoj kralježnici i na razvoj negativnih emocija, a kao najbolje rješenje navodi se fizička aktivnost, od čega su najpopularnije šetnja ili planinarenje na svježem zraku. Vrijeme provedeno u prirodi djeluje opuštajuće na mozak i tijelo pojedinca, povećava razinu vitamina D, snižava mogućnost razvoja anksioznosti i nivo te povećava hormon sreće serotonin. Republika Hrvatska ima mnoge prekrasne staze, šume, parkove koje svaki dan posjećuje na stotine ljudi. Razlozi su različiti, a najviše se ističu trening i opuštanje. U razgovoru sa studentima i mladim ljudima najčešće je moguće čuti imena dviju staza - vrha-uspona, a to su: staza Poklon - Vojak kao najpopularnija staza za uspon na Učku i Kajbumščakov put na jednu od najpoznatijih zagorskih planina, Strahinjčicu. Staza Poklon - Vojak prostire se na 3,5 kilometara te iako staza nije duga, ako se pješaci po snijegu, što u ovo vrijeme ne treba iznenađiti, može biti izrazito zahtjevna. Oznake po stazi su redovite te osiguravaju jednostavno snalaženje u prostoru. Tijekom hodanja moguće je uočiti nekoliko drvenih klupica koje mnogim pješacima i izletnicima služe za odmor i predah ili za slikanje. Dolaskom na najviši vrh Vojak može se ostvariti izvanredan pogled ako to vremenske prilike dopuštaju.



Planinari - idemo na Medvednicu

## Planinarenjem do opuštanja i odmora od fakultetskih obaveza



Pogled se proteže na Snježnik i Risnjak, Istru i Kvarnerski zaljev, planine Gorski kotar, pa čak i Alpe i Italiju. Prilikom povratka na početak staze intrigantni neoznačeni puteljci mame poglede. Ako skrenete na neki od neoznačenih putova, moguće je ugledati prazan i zatvoren planinski dom. Strahinjčica se prostire na 21 kilometar, čime obuhvaća mnoge staze koje se razlikuju prema težini

uspona i trajanju uspona, od kojih se ističe Kajbumščakov put. Na stazama se nalaze informativne ploče i interaktivni sadržaj za djecu, što svim šetačima olakšava put, a ujedno ga čini i puno ugodnijim i zabavnijim. Za razliku od staze Poklon - Vojak s koje se prostire prekrasan pogled, na vrhu Strahinjčice to nije slučaj. Staze obiluju prekrasnom i raznovrsnom vegetacijom, odnosno florom i faunom

koja mami poglede te vas tjera da zastanete i malo proučite što se sve nalazi u vašoj okolini. Planinski put krasi i planinarski dom u kojem se nakon napornog puta možete okrijepiti, odnosno kušati dio ponude hrane i pića, a unaprijed se s osobljem možete dogovoriti i za noćenje u domu, koje će vam pružiti iskustvo pravo planinarenja. Prije kretanja na stazu potrebno je provjeriti njezinu kilometražu i težinu kako ne bi došlo do pogrešne procjene staze i razvoja kriznih situacija. Osim toga, poželjan je i povećani unos tekućine i hranjivih obroka kako bi tijelo bilo spremno na tjelesnu aktivnost. Uz pješčenje ili planinarenje preporučuje se dobro društvo koje će i najstrijmije uspone i najteže staze učiniti ne samo podnošljivima, već i zabavnima.

FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

## 'Razgovori ugodni'

PIŠE ANA TUŠEK

Nakon kratke pauze, Udruga studenata Fakulteta hrvatskih studija "Studia Croatica" nastavlja svoj projekt "Razgovori ugodni", koji je u akademskoj godini 2020./2021. nagrađen Rektorovom nagradom. Kako je sredinu zimskog semestra obilježilo Svjetsko prvenstvo u nogometu, članovi organizacijskog odbora odlučili su novi ciklus predavanja posvetiti sportu. Stoga je, u duhu prvenstva, njihov prvi gost 30. listopada 2022. bio doc. dr. sc. Stipica Grgić s Hrvatskog instituta za povijest, s temom "Kako je sve počelo: globalna i hrvatska povijest nogometa od početka or-



**Kako je sve počelo:**  
globalna i hrvatska povijest nogometa od početka organizirane igre do sredine 20. stoljeća  
doc. dr. sc. Stipica Grgić

Najavni plakat

ganizirane igre do sredine 20. stoljeća".

Studenti su u opuštenoj atmosferi saznali nešto više o početcima igre s loptom, kako je došlo do osnivanja prvih nogometnih klubova i saveza u Velikoj Britaniji te do orga-

niziranja prvoga Svjetskoga prvenstva u nogometu. Osim svjetske povijesti nogometa, doc. dr. sc. Stipica Grgić studente je upoznao i s početcima ne samo igranja nogometa u Hrvatskoj, nego i s organiziranjima gimnastičarskih



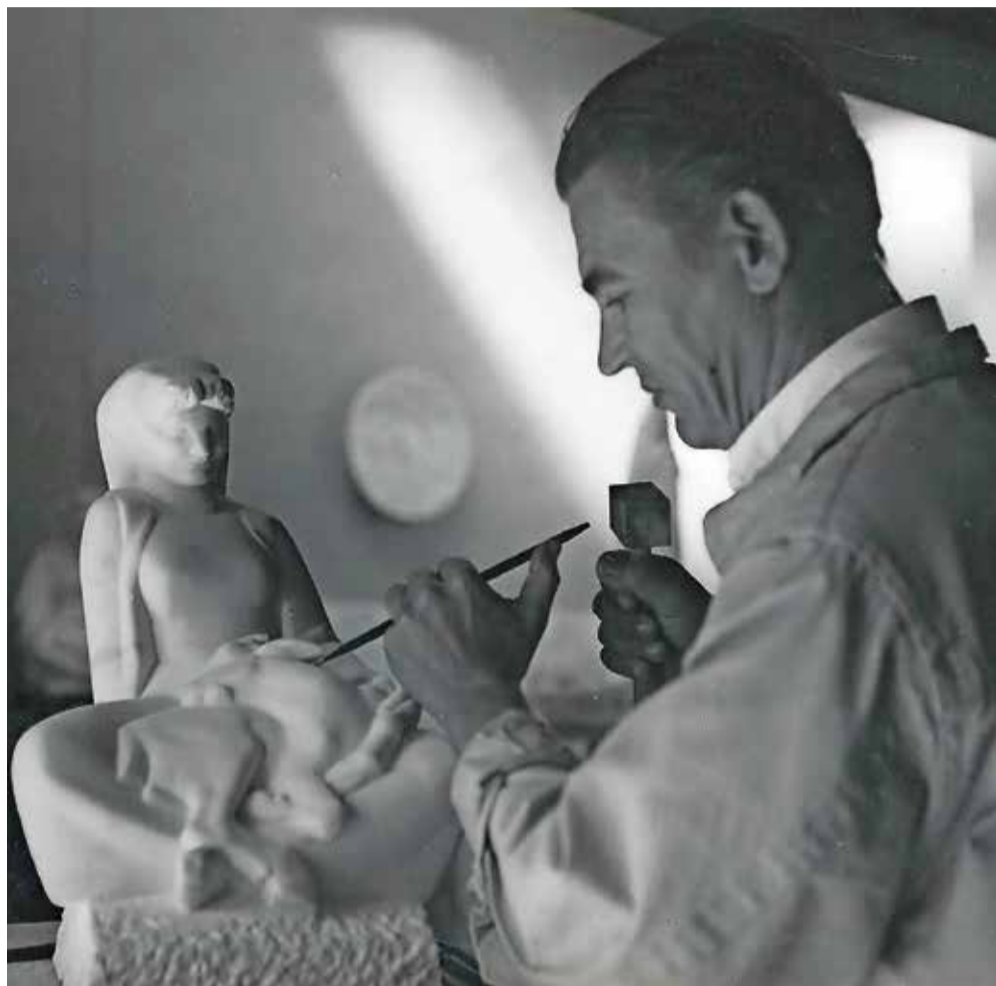
Pozorno praćenje predavanja

klubova koji su bili zaslužni za razvoj i popularizaciju nogometa u Hrvatskoj. Kako se sve ne bi svodilo na muški nogomet, studenti su mogli čuti i nešto o početcima organiziranoga ženskoga nogometa na prostoru Hrvatske. Naravno, studenti su u duhu "Razgovora ugodnih" imali priliku postaviti brojna pitanja, stoga je doc. dr. sc. Stipica Grgić na temelju postavljenih pitanja imao priliku detaljnije opisati okolnosti nastanka određenih nogometnih klubova u Hrvatskoj te njihovih navijačkih skupina.

Organizacijski odbor "Razgovora ugodnih" izuzetno je zadovoljan posjećenošću prvoga predavanja u ovoj akademskoj godini te se nada novim izlaganjima na temu povijesti, filozofije i povijesti sporta. Jedno je sigurno, čak i izvan stadiona, nogomet uvijek uspijeva pobuditi interes publike.

SVEUČILIŠNA GALERIJA

# Retrospektivna izložba Andrije Krstulovića



Izložba je uvod u predstavljanje većeg djela sabranog u monografiju Andrija Krstulović, koja će biti predstavljena javnosti u proljeće u 2023., kojom priređivač, Sveučilište u Splitu, želi odati priznanje ovom velikom splitskom kiparu, profesoru i pedagogu

IZVOR: SVEUČILIŠNA GALERIJA

Za vrijeme božićnih i novogodišnjih blagdana, ali i sve do kraja siječnja, ljubitelji umjetnosti moći će razgledati veliku retrospektivnu izložbu splitskoga kipara Andrije Krstulovića (Split, 5. XI. 1912. – Split, 4. VI. 1997.) u Sveučilišnoj galeriji na splitskom kampusu. Bogat postav na oba kata Galerije uključuje radove stvorene kroz njegovu bogatu umjetničku karijeru, a uključuje niz reljefa, izbor portreta, aktove, pastoralne skulpture, te skice i modele za javne skulpture Pravda, Osmijeh suncu i Spomenik palom pomorcu, koje su postale amblemski znakovi Splita. Pripremu radova za izložbu obavio je Odsjek za kiparstvo u suradnji s Odsjekom za konzervaciju i restauraciju Umjetničke akademije u Splitu. Kiparstvo Andrije Krstulovića pokazuje veličinu majstorske vještine klesanja i modeliranja inspirirane antičkim uzorima i Dalmatinskom zagorom, koja je bila njegov nepresušni izvor motiva i tema. Likovni postav izložbe: Kažimir Hraste, Margarita Sveštarov Šimat, Helena Trze Jakelić/Priprema radova: Odsjek kiparstva – Goran Balić, Đani Martinić, Duje Matetić.

Izložba je uvod u predstavljanje većeg djela sabranog u monografiju Andrija Krstulović, koja će biti predstavljena javnosti u proljeće u 2023., kojom priređivač, Sveučilište u Splitu, želi odati priznanje ovom velikom splitskom kiparu, profesoru i pedagogu koji je ostao nedovoljno poznat u javnosti i nedostatan kritički vrednovan od strane struke. Autori monografije kritičkih ogleda su povjesničari umjetnosti Margarita Sveštarov Šimat i Ive Šimat Banov.

Tekst iz ulomka uvoda u monografiju o Andriji Krstuloviću Ive Šimata Banova:

(...) Mnogo je toga stvorio u samoći svojeg atelijera. Njegovi tanjuri plitice, reljefi, skice crteži nisu puki odmor od velikih zadaća povučena i samoći priklonjena kipara, nego svakodnevnici dnevnici zapis života. Čistoća obrisne linije nije bila stilizacija koja je kastrirala život niti je značila gubitak vitalističkih srha. Štoviše, čistoća profila, jasnoća modelacije, zaobljenost te zatvaranje formata bilo je sabijanje i čuvanje vitalističkih opažaja. Varijacije na jednu temu ili vjernost "malim" temama plod su svakodnevnih bilježenja i nesumnjivo vrijednosni ekvivalent njegovim ve-

likim oblicima u kojima je sačuvan unutrašnji intenzitet koji ne nadilazi ljudsku mjeru i ljudsku sudbinu. U svemu tome, u velikim i malim radovima vidljiv je osobni leksik, ali i epoha, mit i stvarnost, opće stanje duha, ali i živi čovjek. Ocjenjivanje i propitivanje opusa Andrije Krstulovića stoga je zadaća posebne namjene koja uza širu kulturološku sliku, koju su već u segmentima započeli, ali i dovršili pojedine kolege (Rismondo ml, Maroević, Kečkemet...) u monografskoj obradi, čeka i ponešto strpljivijeg čovjeka od mene. Ali neopisivo raduje vidjeti bogati i slojeviti opus, mnoštvo djela u neredu atelijera i prašnjavih slika krcatih i zatrpanih polica i prostora koji izumiru, posebice danas kad se zaborav zanata gadno osvećuje (što više mašte imaš, to ti i više zanata treba, Baudelaire) i kada povlastice predsvjesnih stanja ("ideja") i prećaca vode do lagano dosegnutih ciljeva. Ali ne moralizirajmo. Krstulović nije točka polemike nego zadaća. On je još uvijek nepropitan i ne do kraja protumačen slučaj, ako se to "slučajem" uopće može zvati. Ako je nešto "slučaj" – to smo mi...

Izložba ostaje otvorena do 23. siječnja 2022.



PRIVATNA SNIMKA

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (24)

# Najbolji dočeci Nove godine su - neplanirani!

Piše LUCIJA GRGIĆ

Sritan van Božić i još sritnija 2023. u koju napokon ulazimo korona free! (Kuc o drvo.) Osin šta smo korona free, 2023. je i godina kad 2005. godište postaje punoljetno. What? Kako? Kad? Da, da. To su oni šta in još nije dosadilo gledat "Sam u kući" 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7... koliko god ih ima. Možda ima više nastava nego neke serije epizoda, al' svejedno ima nešto u tome. To je taj neki božićni ugođaj. Tradicija je. A tradicija je i da nan All I want for Christmas sad već pošteno ide na nerve. Al' neka. Tako mora bit. Ka i šta mora bit da se bar dva puta vraćamo u dućan jer smo zaboravili kupit sve šta nan triba za kolače. A i poklone moramo kupovat u zadnji tren bez obzira šta smo si rekli po ko zna koji put da ćemo ove godine obaviti sve ranije.

Nakon šta smo se izmrcvarili po dućanima dok smo satima tražili poklone i stajali u beskonačnim redovima na kasama, nakon šta smo iz petog pokušaja napokon uspjeli kupit sve sastojke za kolače, e sad je vrijeme da se zapravo bacimo na posu. Sad triba sve skuvat, ispeć i zapakirat. Božić je blagdan za koji se najviše radi. Al' bez obzira na sve, nekako nan je i najdraži.

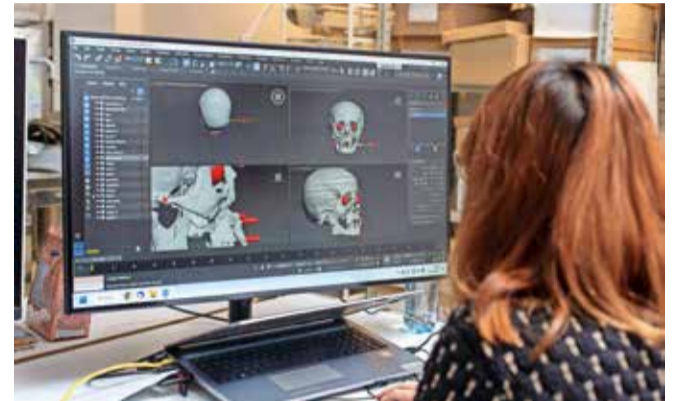
## Francuska bez jabuke

Božić je vrijeme darivanja, vrijeme za familiju i vrijeme od francuske salate. Yay! Dakle, vrijeme je da radimo sve šta možemo i inače al' iz nekog razloga odbijamo. Prezaposleni smo za familiju, nekako opet presiromašni za random darivanje, a šta

se tiče francuske – lakše je naručit dostavu. Valjda smo zato presiromašni. Nema veze, ovako je slade. Taman toliko slade da ne triba stavljat jabuku u francusku. Jer je jabuka u francuskoj ekvivalent ananasa na pizzi. To. Se. Ne. Radi. Veliki je grij, al' srića pa je Božić i vrijeme opraštanja. A dobro je i šta je brzo Nova godina pa možete donit novogodišnju odluku da ne stavljate više jabuku u francusku.

Kad smo kod Nove godine... Di ćete za Novu? Uvijek su to veliki planovi. Zove se cila ekipa, pa ekipa zove ekipu, a ekipa ekipe ekipu. U planu je iznajmljivanje neke bolesno dobro opremljene kuće s 62.637 soba, biljarskim stolom, kuglanom, jacuzzi-jem i grijanim bazenom negdi u Kljacima, gleda se ko će i di obavljat šoping koji se sastoji od više hektolitara alkohola, tona mesa i godišnje zalihe "gricka". A na kraju... Na kraju par dana prije Nove ekipe ekipinih ekipa odustanu, dio ekipine ekipe ode s njima, a ekipa šta ostane postane tuda ekipa ekipine ekipe. Uf. Al e. Baš tako. Ostane vas par prikica i ne znate šta ćete i di ćete. Dan prije Nove cili plan koji je do nekidan sličija na nešto šta bi se moglo pretvorit u scene iz filma "Project X" svede se na to da se dogovorite sidit na zidicu i gledat vatromet. Al' šta je najjače, takve večeri ispadnu najbolje. Nema plana i sve je moguće. A nema boljeg načina za započet novu godinu od toga da si ostavite sve mogućnosti otvorene. Kako god bilo, di god i s kin god slavili, želin van dobar provod i sretne blagdane!

Malum consilium est, quod mutari non potest.



SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI

# Suradnja Splita i Trsta u području rekonstrukcije lica

Dr. Fabio Cavalli došao je u Split kako bi članovima projektnog tima i Laboratorija za forenzičnu i biološku antropologiju pokazao napredne tehnike analize MSCT snimaka, koje se mogu rabiti u forenzici za identifikaciju na temelju koštanih ostataka i o tehnici rekonstrukcije izgleda lica na temelju kostiju lubanje

PIŠE **MILA PULJIZ**  
SNIMIO **JAKOV PRKIĆ/CROPIX**

Odlučnu suradnju uspostavili su Sveučilišni odjel za forenzične znanosti i dr. Fabio Cavalli sa Sveučilišta u Trstu. Naime, dr. Cavalli je liječnik i specijalist radiologije, a također predaje Povijest medicine te Forenzičku antropologiju i radiologiju. Suradnik je Forenzičkoga instituta pri Sveučilištu u Trstu.

-Bavim se radiologijom već dugi niz godina, čak i desetljeća, i mogu reći da obožavam svoj posao. Prije godinu i pol otišao sam u mirovinu; sada napokon imam vremena za putovati gdje god želim, pa sam tako došao i u prekrasni Split", kazao je dr. Cavalli, koji se bavi forenzikom na način da radi virtualne autopsije za Sud u Trstu.

Ovaj osebujni filantrop za sebe kaže da je i veliki ljubitelj srednjovjekovnih vremena, a na tu je temu sa suradnicima čak organizirao i izložbu u Trstu, ali i izložbu s rekonstruiranim licima i kostima iz Vučedola. Uz pomoć 3D ispiša uspjeli su vratiti naše davno izgubljene pretke.

-U Splitu mi je prekrasno, volio bih ostati dulje. Osim gradom, oduševljen sam i svojim kolegama. U današnje vrijeme, kada nema dovoljno novca, mora se raditi zajedno. To je jedan od razloga zašto je ova suradnja krenula, kako bismo stvorili međunarodnu mrežu poznanstava i suradnika", dodao je.

-Kako inače dolazim iz Toskane, dijela Italije gdje su ljudi mnogo drukčiji i topliji nego u Trstu, odlučio sam da ne želim živjeti u Trstu. Zato sam našao kuću u šumi tridesetak kilometara od Trsta", objašnjava prof. Cavalli. U okviru ove suradnje, dr. Cavalli je došao u Split kako bi članovima projektnog tima i Laboratorija za forenzičnu i biološku antropologiju održao radionicu o naprednim tehnikama analize MSCT snimaka, koje se mogu rabiti u forenzici za identifikaciju na temelju koštanih ostataka osoba, a, među ostalim, i o tehnici rekonstrukcije izgleda lica na temelju kostiju lubanje. Navedena se tehnika primjenjuje u forenzici kad



Dr. Fabio Cavalli, cijenjeni talijanski specijalist radiologije sa svojim splitskim suradnicima

se pronađu nepoznati koštani ostaci osoba te omogućuje aproksimaciju izgleda njezina lica i tako često pomaže u prepoznavanju osobe i konačnoj identifikaciji. Ova tehnika posebno je značajna i pri proučavanju povijesnih populacija i očuvanju kulturne baštine. Radionica se izvodi u sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost Forenzička identifikacija ljudskih ostataka analizom MSCT snimaka, koji vodi izv. prof. Ivana Kružić.

"U Hrvatskoj, nažalost, ne postoji dokumentirana koštana zbirka suvremene hrvatske populacije koja je nužna za razvoj metoda za forenzičko-antropološku identifi-

ciju. U sklopu spomenutoga projekta, u suradnji s Kliničkim zavodom za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju KBC-a Split i Zagreb uspostavljena je virtualna zbirka koštanih ostataka suvremene hrvatske populacije pomoću medicinskih MSCT snimaka. To je već u trenutnim početnim fazama projekta omogućilo provedbu nekoliko vrijednih forenzičkih istraživanja koja su objavljena u najuglednijim forenzičkim znanstvenim časopisima", kazala je izv. prof. Željana Bašić, voditeljica Laboratorija za forenzičnu i biološku antropologiju. Sveučilišni odjel za forenzične znanosti njeguje i dugogodišnju suradnju s Mu-

zejom hrvatskih arheoloških spomenika. Zajedno su surađivali na mnogim projektima i arheološkim istraživanjima. Zajedničkim snagama, objedinjujući arheološke nalaze i rezultate antropoloških analiza koštanih ostataka, nastoje što vjernije rekonstruirati život povijesnih hrvatskih populacija. Ove su godine započeli suradnju na postavljanju izložbe o hrvatskim ranosrednjovjekovnim ratnicima koja će biti otvorena na Noći muzeja 2023. godine, a kako su nam rekli, u suradnji s dr. Cavallijem, sprema se još jedno iznenađenje, odnosno eksponat facijalne rekonstrukcije ratnika iz 9. stoljeća. Projekt rekonstrukcije

obuhvatio je brojne stručnjake: forenzicare izv. prof. Željenu Bašić, izv. prof. Ivanu Kružić, doc. Ivana Jerkovića, Tinu Barešu, mag. forens., koji s dr. Cavallijem rade računalnu forenzičnu rekonstrukciju lica; izv. prof. Sašu Mladenovića (PMF) koji je napravio 3D skeniranje koštanih ostataka; izv. prof. Krešimira Dolića i njegov tim (KBC Split), koji su snimili ostatke MSCT-om; doc. Marka Mladinea i Andreja Bašića, bac. mech. ing, mag. forens. s FESB-a, koji će raditi ispis rekonstruirane lubanje na 3D printeru te akademske kipare Roberta Jožića i Duju Majetića, koji će izraditi fizički model izgleda osobe.